

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Győrött, 2019. december 5. és 6. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2019. december 13. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy kárt okozva elkövetett közveszélyokozás büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott neve és társai ellen indult büntetőügyben a Győri Törvényszék 2019. február 4. napján kihirdetett B.101/2017/77. számú ítéletét **megváltoztatja.**

I.r. vádlott

közveszélyokozás büntetteként értékelt cselekménye a Btk. 322.§ (1) bekezdés 3. fordulata szerint, a közveszélyokozás vétségeként értékelt cselekménye a Btk. 322.§ (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétele szerint, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetteként értékelt cselekménye a Btk. 248.§ (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés szerint,

II.r. vádlott terhére megállapított

hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntette a Btk. 248.§ (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés szerint, közveszélyokozás vétsége a Btk. 322.§ (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel szerint,

III.r. vádlott

hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetteként értékelt cselekménye a Btk. 248.§ (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés szerint, közveszélyokozás vétségeként értékelt cselekménye a Btk. 322.§ (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel szerint,

V.r. vádlott által elkövetett

hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntette a Btk. 248.§ (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés szerint, közveszélyokozás vétsége a Btk. 322.§ (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (5) bekezdés 3. tétele szerint minősül.

IV.r., VI.r., VIII.r. és XIV.r. vádlottak gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségeként értékelt cselekményeinek megnevezéséből a gondatlanságból elkövetett kitélt, a minősítésből a (2) bekezdés b/ pontjára és a (3) bekezdésre történő utalást mellőzi, míg VII.r. és XIII.r. vádlottak terhére megállapított bűncselekmény megnevezéséből ugyancsak mellőzi a gondatlanságból elkövetett megjelölést.

III.r. vádlott vonatkozásában

a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó közveszélyokozás büntette (Btk. 322.§ (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) miatti felmentő rendelkezést, míg

VII.r. vádlott tekintetében

a gondatlanságból elkövetett, több ember halálát előidéző közveszélyokozás vétsége (Btk. 322.§ (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel),
1 rb gondatlanságból elkövetett károsítást eredményező környezetkárosítás vétsége (Btk. 241.§ (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés 2. tétel),
az 1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 242.§ (2) bekezdés a/ pont, (3) bekezdés) és
1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 243.§ (2) bekezdés, (3) bekezdés) miatt emelt vád alóli felmentő rendelkezést mellőzi.

A vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrányokat

I.r. vádlott vonatkozásában 4 (négy) év szabadságvesztésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra,
II.r. vádlott vonatkozásában 3 (három) év szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra,
III.r. vádlott vonatkozásában 2 (kettő) év szabadságvesztésre, a próbaidő tartamát 4 (négy) évre,
IV.r. vádlott vonatkozásában 1 (egy) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre, a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztés időtartamát 3 (három) évre,
V.r. vádlott büntetését 2 (kettő) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra,
VI.r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés időtartamát 2 (kettő) évre, a próbaidőre történő felfüggesztés tartamát 4 (négy) évre,
VIII.r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) évre, a próbaidőre történő felfüggesztés időtartamát 4 (négy) évre
súlyosítja.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata

I.r., II.r. és V.r. vádlottak vonatkozásában börtön,
III.r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztést végrehajtásának esetleges elrendelése esetén börtönben kell végrehajtani.

III.r., IV.r., VI.r., VIII.r. és XIV.r. vádlottak esetében az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

tanú 270 magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasítja.

Az eljárás során felmerülő bünygyi költség egyetemleges viselésére vonatkozó rendelkezésből mellőzi VII.r. vádlottat.

Egyebekben I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r., X.r., XI.r., XIII.r., XIV.r. és XV.r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja azzal, hogy VII.r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: ..., X.r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: ..., XI.r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: ..., XV.r. vádlott személyazonosító igazolványának száma:

I.r. vádlottnak az OTP Bank Nyrt-nél vezetett egyéb számlájának száma helyesen

A másodfokú eljárás során felmerült 556.198 (ötszázötvenhatezer-százkilencvennyolc) Ft bünygyi költség az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

A Győri Törvényszék a 2019. február 4. napján kihirdetett B.101/2017/77. számú ítéletével

I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb közveszélyokozás büntetében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 3. fordulat), 1 rb hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében (1978. évi IV. tv. 281/A. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés I. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fogházban rendelte végrehajtani és megállapította, hogy abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámítani rendelte az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt.

II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében (1978. évi IV. tv. 281/A. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fogházban rendelte végrehajtani és megállapította, hogy abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében (1978. évi IV. tv. 281/A. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért halmazati büntetésül 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. III. r. vádlottat az ellene 1 rb különösen nagy vagyoni hátrányt okozó közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

IV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

V. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében (1978. évi IV. tv. 281/A. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért halmazati büntetésül 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

VI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést

végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

VII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (Btk. 322. § (1) bekezdés 3. fordulat, (5) bekezdés 1. fordulat). Ezért 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.500 Ft-ban határozta meg. Az így kiszabott összesen 300.000 Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni oly módon, hogy egy napi tétel pénzbüntetés helyébe egy nap szabadságvesztés lép. VII. r. vádlottat az ellene 1 rb gondatlanságból elkövetett, több ember halálát előidéző közveszélyokozás vétsége (Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel), 1 rb gondatlanságból elkövetett, károsítást eredményező környezetkárosítás vétsége (Btk. 241. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés 2. tétel), 1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 242. § (2) bekezdés a/ pont, (3) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette.

VIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel). Ezért 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

IX. r. vádlottat az ellene különösen nagy mértéket meghaladó kárt okozva elkövetett közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

X. r. vádlottat az ellene 1 rb különösen nagy mértéket meghaladó kárt okozva elkövetett közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) és 1 rb gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétsége (Btk. 322. § (1) bekezdés, (5) bekezdés 3. tétel) miatt emelt vád alól felmentette.

XI. r. vádlottat az ellene különösen nagy mértéket meghaladó kárt okozva elkövetett közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

XII. r. vádlottat az ellene különösen nagy mértéket meghaladó kárt okozva elkövetett közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

XIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 3. fordulat, (4) bekezdés 1. fordulat). Ezért őt a bíróság megrovásban részesítette.

XIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. tv. 259. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés b/ pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. fordulat). Ezért 1 év - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést

végrehajtása elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

XV. r. vádlottat az ellene 1 rb gondatlanságból elkövetett, több ember halálát előidéző közveszélyokozás vétsége (Btk. 322. § (1) bekezdés, (5) bekezdés 3. tétel), 1 rb különösen nagy mértéket meghaladó kárt okozó közveszélyokozás büntette (Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b/ pont), 1 rb gondatlanságból elkövetett, károsítást eredményező környezetkárosítás vétsége (Btk. 241. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés 2. tétel), 1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 242. § (2) bekezdés a/ pont, (3) bekezdés) és 1 rb gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétsége (Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság a Magyar Állam magánfél nevében a tanú 239 által 6.347.874.732,- Ft és kamatai iránt bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Az elsőfokú bíróság a magánfelek által bejelentett polgári jogi igények érvényesítését ugyancsak egyéb törvényes útra utasította.

Rendelkezett a zár alá vételek feloldásáról, a bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és kiadásáról, megsemmisítésükről, valamint az iratokhoz történő csatolásukról.

Rendelkezett továbbá a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet XII. r. vádlott vonatkozásában 2019. február 4. napján, míg IX. r. vádlott tekintetében 2019. április 25. napján jogerőre emelkedett.

A fenti ítélet ellen a **Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség fellebbezést** jelentett be I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIII. r., XIV. r. és XV. r. vádlottak terhére büntetőeljárás jogszabálysértés, részbeni megalapozatlanság, az ügyészi bizonyítási indítványok elutasítása, **szakértő1** igazságügyi szakértői szakvéleményeinek ki nem zárása, valamint az egyes szakértők bíróság általi meghallgatása relatív eljárási szabálysértéseinek, anomáliáinak ki nem küszöbölése, a szakértői csoportok szakvéleményein belül az ellentétek fel nem oldása, a hatályon kívül helyező végzés egyes iránymutatásainak nem teljesítése, a büntető anyagi jogszabály téves alkalmazása, részfelmentés, a Btk. 2. §-ának helytelen értelmezése, enyhe büntetés kiszabása miatt, bizonyítás felvétele, a végindítvány szerint a bűnösség és minősítés megállapítása, büntetés, illetve súlyosabb büntetés kiszabása, a végrehajtási fokozat és egyéb járulékos rendelkezések megváltoztatása érdekében. Az ügyészség IX. r. és XII. r. vádlottak vonatkozásában az ítéletet tudomásul vette.

Fellebbezésének indokolásában rámutatott arra, hogy az ítélet részben megalapozatlan, mert a törvényszék a vádlottak terhére rótt egyes szabályszegéseket nem, illetve nem az ítélet tényállásában, hanem indokolásában állapította meg. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ügyész bizonyítási indítványait elutasította, a vádhatóság álláspontja szerint elfogult szakértő véleményeit felhasználta. A megállapított tényállást iratellenesnek tartotta, álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tényről-tényre is tévesen következtetett vagy nem következtetett, és részben törvénysértőnek tartotta a büntetőeljárás törvény és az anyagi jogszabályokat kitöltő keretjogszabályi rendelkezések téves alkalmazását is.

Részletesen foglalkozott azon tényállási pontokkal, amelyekben az elsőfokú bíróság felmentette vagy bűncselekmény, vagy bizonyíték hiányában a vádlottakat. Elemezte azokat a keretkitöltő jogszabályokat, illetőleg egyéb szabályszegéseket, amelyek alapján véleménye szerint a vádlottak bűnösségét megalapozó helyes tényállás az ügyiratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetés útján megállapítható. Az ügyész a bizonyítási indítványain alapuló bizonyítás felvételét a tényállás teljesen megalapozott megállapításához, valamint a Győri Ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében megfogalmazott iránymutatások teljesítéséhez nélkülözhetetlennek tartotta.

Kérte más igazságügyi környezetvédelmi szakértő kirendelését szakértő 14 igazságügyi környezetvédelmi szakértő szakvéleménye előadásának megalapozatlanságára figyelemmel. **szakértő2** térinformatikai szakértőként történő meghallgatását, tanú 322, **szakértő3** szakértő tanúként történő kihallgatását, és ugyanilyen minőségben kérte **szakértő4** meghallgatását is. A fenti személyek szakértő tanúként történő meghallgatását azért tartotta indokoltnak, mert olyan adatokról tudnak tájékoztatást adni, amelyeket közvetlenül észleltek, mértek, amelyek értelmezéséhez különleges szakismerettel rendelkeznek. Kifejtette, hogy **szakértő2t** a nyomozás során már eseti szakértőként kirendelték, tanú 322t a nyomozás során tanúként hallgatták ki, ezért az ügyben szakértőként nem is járhatna el.

Rámutatott, hogy a törvényszék bizonyítási eszközként felhasználta és bizonyítékként értékelte **szakértő1** igazságügyi szakértő véleményeit és meghallgatásait, illetve azok tartalmát a műszaki technológiai, a környezetvédelem és a hulladékgazdálkodás területén. Ezzel összefüggésben kifejtette azonban, hogy álláspontja szerint az ügyben nem vehet részt az a szakértő, akinek magánszakértőként az volt a feladata ebben a büntetőügyben, hogy a büntetőeljárás jogerős befejezéséig közreműködjön a vádirat számos vádpontjával szembeni védekezés elősegítésében. Álláspontjának alátámasztására az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVIII. törvényre, az igazságügyi szakértői kamaráról szóló 1995. évi CXIV. törvényre, az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvényre, továbbá a Be. rendelkezéseire hivatkozott. Érvelése szerint a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó szabályokat a fentiek alapján megsértette, a tényállást elfogult szakértő szakvéleményei alapján állapította meg, amely az ítéletet a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontjában írt okból megalapozatlanná, részben iratellenessé teszi, amit azonban a szakértő szakvéleményeinek a bizonyítási eszközök közül kizárásával és a tényállásból a szakértői véleményen alapuló részek kirekesztésével orvosolhatónak látott.

Kifejtette, hogy a megismételt eljárásban az iratok ismertetésével nem látja teljesítettnek a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásait, mivel ezzel az elsőfokú bíróság nem küszöbölte ki az egyes szakértők bíróság általi kirendelésének és meghallgatásának relatív eljárási szabálysértéseit, anomáliáit, így nem oldotta fel a szakértői csoportok szakvéleményein belül a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatában is felemlített ellentéteket, noha erre a hatályon kívül helyező határozatban iránymutatások is voltak. Erre figyelemmel indítványozta a hatályon kívül helyező határozat okai, indokai és iránymutatásai alapján is a műszaki, statikai, geotechnikai, hidrológiai, hidraulikai, műszaki technológiai, hulladékgazdálkodási, környezetvédelmi, természetvédelmi szakértők szakértői csoportok egymás jelenlétében történő ismételt meghallgatását.

A fellebbezés indokolása szerint a törvényszék tévesen alkalmazott büntető anyagi jogszabályt, amikor tévesen értelmezte a közveszélyokozás elkövetési magatartásaiból a 2. és 3. fordulatot, a gondatlan közveszélyokozás, valamint a gondatlan környezetkárosítás és a gondatlan természetkárosítás látszólagos halmazatát, mert közveszély akkor is kialakul, ha az elkövetési

magatartás 1. fordulata szerinti magatartással meghatározatlan, meg nem számolható személyek kerülnek közvetlen veszélybe, és nem csak akkor, ha fel nem becsülhető vagyoni értékkel bíró dolgok, anyagi javak, környezeti elemek, természeti értékek és területek kerülnek közvetlen veszélybe. Véleménye szerint a katasztrófa utáni értesítési kötelezettségek elmulasztása vonatkozásában ugyancsak tévesen alkalmazta a büntetőjogi szabályokat az eshetőleges szándék, a gondatlanság tudatos és hanyag változata megítélése tekintetében.

Rámutatott arra, hogy a szándékos bűncselekmények miatt kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozata börtön, amelyhez képest nem lehet automatikusan mindegyik vádlott esetében eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot meghatározni, továbbá az időbeli hatály szempontjából a hatályos Btk. rendelkezései a kedvezőbbek. Az enyhítő körülmények ellenére nem a speciális alsó határ közelében, illetve enyhítő szakasz alkalmazásával látja tettarányosnak a kiszabott büntetéseket, hanem a büntetés generális prevenciók céljának is megfelelően kellene azokat kiszabni. Azon felül, hogy a kiszabott büntetések és az alkalmazott intézkedések álláspontja szerint eltúlzottan enyhék, a felfüggesztett szabadságvesztések nem is egyéniesítettek, noha egyes vádlottak szabályszegései számszerűen és súlyukban is erősen differenciáltak, ezáltal az ítélet belső arányossága is jelentős csorbát szenved. Kifejtette továbbá, hogy a lefoglalás és a bűnügyi költség megfizetése körében hozott, az ügyészi indítványtól eltérő ítéleti rendelkezésekkel sem ért egyet.

Mindezek alapján indítványozta **szakértől** igazságügyi szakértő szakvéleményeinek kizárását, de ettől függetlenül is bizonyítás felvételét, ennek eredményeként, de attól is függetlenül a tényállás kiegészítését, helyesbítését, eltérő tényállás megállapítását, az ítélet megváltoztatását, a felmentett vádlottak bűnösségének a végindítvány szerinti megállapítását, a cselekmények végindítvány szerinti minősítését, a vádlottakkal szemben a végindítvány szerinti büntetés, illetve súlyosabb büntetés kiszabását, az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat meghatározásának a mellőzését, a szabadságvesztések végrehajtását próbaidőre felfüggesztő rendelkezések mellőzését, az előzetes mentesítésekben részesítések mellőzését, az egyéb és járulékos kérdésekről a végindítvány szerinti rendelkezések meghozatalát.

A Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.162/2019/1-23. számú átiratában az ítélet ellen I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIII. r., XIV. r. és XV. r. vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a vádlottak és védőik felmentésére irányuló fellebbezéseit alaptalannak ítélte.

Kifejtette, hogy a felülbírálat mind a 13 vádlott vonatkozásában teljes körű.

Az elsőfokú bíróság eljárását részben eljárási szabályokat sértőnek, részben megalapozatlannak tartotta, és mindezek kiküszöbölésére bizonyítás felvételét tartotta indokoltnak, kifejtve azt, hogy a tényállás hiányosságainak pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, vagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a felülmérlegelés tilalma alá. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság eljárását azért tartja eljárási szabályokat sértőnek, mert a megismételt eljárásban az iratok ismertetésével nem teljesültek a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásai, így nem oldotta fel a szakértői csoportok szakvéleményein belüli, a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatában is felhozott ellentéteket, noha erre iránymutatások is voltak.

Az ügyészi fellebbezés indokolására is figyelemmel indítványozta a korábban felsorolt szakértők ismételt meghallgatását, ugyancsak indítványozta **szakértől** igazságügyi szakértő kizárását, részletesen alátámasztva az általa az ügyészi fellebbezés indokolásában megjelölt okokkal.

Rámutatott arra, hogy **szakértő1** szakértő kizárásával és szakvéleményeinek a bizonyítási eszközök közüli kirekesztésével a szakértői bizonyítás fogyatékossága is orvoslást nyerne, hiszen a törvénysértő módon létrehozott műszaki technológiai szakértői csoport ezáltal megszűnne, és ebből kifolyólag megszűnnének a csoport szakvéleményén belüli, **szakértő1** szakértő által generált ellentétek is, míg a műszaki, statikai, geotechnikai szakértői csoport szakvéleményein belül nem volt disszonancia.

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megalapozatlannak, ezen belül részben felderítetlennek is tartotta, **szakértő1** és szakértő 14 szakértői véleményeinek felhasználása miatt. **szakértő5** igazságügyi természetvédelmi szakértőnek a szakvéleményét azonban nem támadta. A tényállás részbeni felderítetlenségének kiküszöbölése végett további bizonyítás felvételét kérte, azon belül az ügyész első fokon elutasított bizonyítási indítványai közül annak helyt adását, hogy más igazságügyi környezetvédelmi szakértő kirendelésére kerüljön sor, azonban **szakértő2**, tanú 322, tanú 68 és **szakértő4** meghallgatását nem indítványozta, az erre irányuló ügyészi indítványt visszavonta. Mindezek alapján indítványozta, hogy a fellebbezéseket tárgyaláson bírálja el a másodfokú bíróság, és érdemi indítványait ezt követően kívánta előterjeszteni.

Az ítélet tábla a 2019. szeptember 25. napján kelt Bf.II.80/2019/7. számú végzésével az ügyész által előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasította.

Ezt követően a *Győri Fellebbviteli Főügyészség Bf.162/2019/I-23/8. szám* alatt érdemben is megindokolta a fellebbezését. Részletesen foglalkozott az ügyészi fellebbezés indokolásában és a bizonyítási indítványok előterjesztését tartalmazó indítványában foglalt eljárási szabálysértésekkel, **szakértő1** igazságügyi szakértő szakvéleményeinek kizárásával. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét azért tartja részben megalapozatlannak, mivel az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan, iratellenesen és helytelen ténybeli következtetésekkel állapította meg, amikor nem állapította meg a vádirat V/1., V/2., V/4., VI/1., VI/3., VI/5., VI/6., VI/7., VI/9., VI/10., VII/4., IX/1., X., XI. és XII/2. tényállási pontjaiban írt egyes szabálysértéseket az egyes vádlottak terhére, illetve részben csak az ítélet indokolásában, és mert az egyes vádlottaknál a katasztrófa tudatosulását - álláspontjával szemben - időben későbbre helyezte. Részletesen felsorolta a meg nem állapított szabályszegések vonatkozásában, hogy miként kéri módosítani a tényállást, illetőleg, hogy mely vádlottak büntetőjogi felelősségének a megállapítását milyen szabályszegések, milyen jogszabályokba ütköző magatartások miatt indítványozza.

Így az V/1. tényállási pontban megfogalmazott, a hatékony védelmi rendszerek (jelző-riasztórendszerek) és védművek (védgátak) ki nem alakításáért álláspontja szerint I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak felelősek, mivel nem számoltak azzal, hogy nemcsak természeti okból és szándékos cselekmény hatására következhet be a gátszakadás, továbbá, hogy bármely okból bekövetkező katasztrófa esetére nem kerültek kialakításra hatékony védelmi rendszerek és védművek.

Az V/2. pont a katasztrófa esetére az élet és testi épség megóvásához szükséges intézkedések ki nem dolgozásáért indítványozta I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak a felelősségének megállapítását.

Az V/4. pont kapcsán az érdemi környezetvédelmi technológiai monitoringrendszer kialakításának és szabályozásának a hiányát róta fel I. r., II. r., III. r., V. r., VII. r. és VIII. r. vádlottak terhére, pontosan megjelölve, hogy milyen szabályozásba ütközött a vádlottak magatartása.

Az VI/1. pont szerint a megnövekedett szivattyúteljesítmény azonnali fel nem ismerése, a diszpécser környezetvédelmi számítógépén a veszélyhelyzet nem jelzése, és az ezzel kapcsolatban felbukkanó

ablak, hang- és fényjelzés hiánya miatt, valamint amiatt, hogy a diszpécser munkaköri leírása nem volt teljes, abban hiányosságok voltak, nem írták elő a vörösiszaptér vízforgalmi rendszerének folyamatos, illetve rendszeres időnkénti megnézését, II. r., V. r. és XV. r. vádlottak felelősségének a megállapítását kérte.

Az VI/3. pont a jó karbantartási kötelezettség elmulasztását, az építmény állapotának, a gátak állékonyságának, statikai vizsgálatának, ellenőrzésének, a monitoring rendszer kialakításának az elmaradását indítványozta megállapítani az I. r., II. r., illetőleg V. r. vádlottak terhére.

A VI/7. pontban a salakpernye töltés tartósan 1 méternél magasabb vízoszlop általi nyomásának a terhelése miatt I. r., II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak felelősek, mivel álláspontja szerint ez megállapítható volt a rendelkezésre álló iratok alapján, és ez a tervektől, engedélyektől eltért.

Indítványozta az ítéleti tényállás személyi részében lévő megállapítások pontosítását, továbbá kiegészítendőnek tartotta a tényállást a vádlottak munkaszerződéseinek és munkaköri leírásainak tartamával, valamint VII. r. vádlott esetében a munkaköri leírásának a kiegészítésével, az EKHE előírásainak pontosításával, a katasztrófa elhárítási terv 3. számú mellékletében lévő riasztásba bevont személyek sorrendjének a megjelölésével, a kárelhárítási terv, az üzemeltetési szabályzat, az SZMSZ, a vádlottak felelősségének megállapítása alapjául szolgáló szabályoknak a pontosítását, a megszegett szabályok helyesbítését, kiegészítését, a vádlottak és kívülállók között folytatott telefonbeszélgetések időpontjának és annak tartalmának a kiegészítését, a jogszabályi hivatkozások pontosítását, illetőleg feltüntetését.

A szabályszegések meg nem állapítását és a felmentéseket bizonyítottság hiánya esetén téves ténybeli következtetésekre, bűncselekmény hiánya esetén a büntető anyagi jogszabály (keretrendelkezését kitöltő igazgatási jogszabályok) téves alkalmazására vezette vissza. Az egyes további szabályszegéseket, a felmentett vádlottak bűnösségének megállapíthatóságát pedig részletesen indokolta mind dogmatikai alapvetésekkel, mind vádpontokra lebontva.

Az V/1. pont vonatkozásában kifejtette, hogy a katasztrófa elhárítási terv készítői és módosítói felismerték, hogy a katasztrófahelyzetet eredményező gátszakadás természeti erők hatására és szándékos emberi magatartás folyamánként is bekövetkezhet. A gátszakadás bekövetkeztével a tervező, a kárelhárítási terv készítői és módosítói számoltak, arra és **A.település** védelme érdekében védmű építésének szükségességére már a kazetta tervezése és előkészítése során annak ellenzői és mások is figyelmeztettek. Ezek önmagukban megalapozzák a védelmi rendszerek kialakításának elvárhatóságát a vádlottaktól, amit egyébként álláspontja szerint a Veszprém Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 3.Bnyf.84/2011/7. számú végzésében is hangsúlyozott. Álláspontja szerint az észlelő- és a riasztó védelmi rendszer nemcsak a tervező felelőssége, hanem a mindenkori üzemeltetőnek magának kell gondoskodni a kor adott színvonalának és az üzemeltetés megváltozott feltételeinek megfelelő fejlesztéséről is. Rámutatott arra is, hogy az ítélettel ellentétben nem a vád feladata, hogy a figyelő- és a jelzőrendszerek konkrét elemeit, eszközeit nevesítse, ellenben a büntetőjogi keretrendelkezést kitöltő igazgatási jogszabályok értelmezése igen. Ezek pedig megalapozzák a vádlottak felelősségét.

Az V/2. tényállási pont vonatkozásában kifejtette, hogy a Veszprém Megyei Bíróság a hivatkozott nyomozási bírói másodfokú határozatában az elvárhatóságot már értelmezte, amely alapján a vádlottak büntetőjogi felelőssége megállapítható azzal a kitételrel, amelyet a korábbi vádpontonál részletezett, hogy a hatékony intézkedéseket, a követendő terveket, elképzeléseket nem a vádhatóságnak kell megjelölnie.

Az V/4. tényállás tekintetében kifejtette, hogy VII. r. vádlott felelősségének alapja, hogy a környezetvédelmi és a technológiai monitoring rendszert az ő hidrátygártás divízió igazgatósága alatt alakították ki. A szakértők azt is megállapították, hogy a vörösiszaptérség megfigyelésére kialakított elektronikai rendszer nem volt megfelelő, a monitoring biztosítási rendszer nem volt többszintű, a környezetvédelmi és a technológiai monitoring rendszer ugyancsak nem volt megfelelő, és a monitoringrendszer hiányossága volt az is, hogy a diszpécser számítógépe nem rendelkezett megfelelő riasztófunkcióval, holott a katasztrófát megelőzően lett volna mit előre jeleznie ennek a rendszernek. Álláspontja szerint az általa felhívott jogszabályhelyek a hulladéklerakó biztonságát ellenőrző monitoring rendszer kialakításának és működtetésének a tervét kötelezővé teszik.

A VI/1. pont vonatkozásában a bűnösség megállapításához szükséges tényeket sorolta fel, rámutatva arra, hogy a gyár informatikai rendszere alapvetően alkalmas volt, hogy a bekövetkezett üzemzavarokra, működési rendellenességekre hang- vagy fényjelzéssel felhívja a figyelmet, azonban erre a vádlottak nem tartottak igényt. Kifejtette, hogy a környezetvédelmi számítógépes rendszernek eleve célja volt, hogy az adatállományokat elemezhetővé tegye, ennek ellenére a 2/1-2/2-es szivattyúpár bekapcsolásának jelentősége az idők során relativizálódott, noha az legalább üzemzavarnak minősült, aminek utána kellett volna járni, és amiről szigorúan véve még a felügyelőséget is értesíteni kellett volna. Azt, hogy a környezetvédelmi monitoring rendszer adatainak a diszpécser munkaideje alatti figyelemmel kísérése szükséges, a cég az üzemeltetési szabályzatában ugyan rögzítette, azonban ezt álláspontja szerint a diszpécser munkaköri leírásának is tartalmaznia kellett volna. Mindezek megalapozzák a veszélyhelyzet előre jelzése, és felismerése kialakításának elvárhatóságát a vádlottaktól.

A VI/7. tényállási pont vonatkozásában kifejtette, hogy azt a salakpernyetöltést tartósan 1 méternél magasabb vízoszlop nyomása terhelte, bizonyítja a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv. Az ezzel kapcsolatos bírói hivatkozást tévesnek ítélte, hiszen a hányóvíz magasságával összefüggésében tett megállapítását csak arra alapozta, hogy a gátfalon az iszappal fedett rész felett nincs elszíneződés, az elszíneződés hiányában pedig a víz korábbi szintje nem határozható meg. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt, hogy a csónakos mérések eredményei szerint is a gát belső falától távolodva hirtelen rohamosan megnőtt a vízmélység, a faltól számított következő mérési pontnál már 1,4-3 méteres vízmélységeket mértek, e vízmélységből eredő nyomás pedig a gátfalat tartósan terhelte.

A VI/3. pont, azaz a jó karbantartási kötelezettség elmulasztása tekintetében álláspontja szerint a bűnösség megállapítását számtalan jogszabályi rendelkezés is alátámasztotta, ezzel fellebbezésének indokolásában, valamint a szakértőknek a megállapításaival is részletesen foglalkozott. Külön elemezte a geotechnikai monitoring rendszer hiányával kapcsolatos bírósági álláspontot, kifejtve, hogy abban az esetben, ha ennek hiányáért büntetőjogilag - szemben a polgári bíróságok döntéseivel - az üzemeltető nem is lenne felelősségre vonható, a jogszabályokon, hatósági engedélyeken nyugvó jó karbantartási kötelezettség elmulasztása akkor is megállapítható a terhükre.

Rámutatott a VI/9. tényállási pont vonatkozásában arra, hogy bár az ítélet indokolása tartalmazza, a tényállási részben is feltüntetendő, hogy ezen szabályszegés V. r. vádlott terhére is megállapítható.

A VI/10. tényállási pont tekintetében III. r. vádlott bűnösségének a megállapítását abban is kérte, hogy a tárolt víznek túl magas volt a lúgtartalma, hiszen a VISZ technológiára történő áttérésről, a

semlegesítés leállítása miatti határérték túllépésről a III. r. vádlottnak is tudomása kellett, hogy legyen.

A VI/5. tényállási pont vonatkozásában I. r. és X. r. vádlott bűnösségének a megállapítását is indítványozta arra hivatkozással, hogy I. r. vádlott mindenről kellett, hogy tudjon a kirajzolódott egyszemélyi vezetési modell alapján, így nyilvánvalóan tisztában volt az északi fal magassága és a betöltési szint engedélyezettnél kisebb különbségével, majd a szintkiegyenlítés után az északi fal magasságának az engedélyezettet meghaladó mértékével, és ugyancsak kérte **X. r. vádlott** X. r. vádlott bűnösségének a megállapítását, hiszen a szerződést ő írta alá a kivitelezővel, valamint a munkavégzés előtti bejárásán is részt vett.

A VII/4. tényállási pont vonatkozásában kifejtette, hogy XV. r. vádlott terhére álláspontja szerint megállapítható az itt megfogalmazott szabályszegés elkövetése, hiszen a diszpécseri információs rendszer adatait a katasztrófát megelőző 22 órán belül senki nem figyelte, nem elemezte, illetőleg nem értékelte. Az ügyészi álláspont szerint a napi rendszerességgel történő értékelés inkább tehető a műszak elejére, mint végére, hiszen a többi vádlott vonatkozásában megállapított szabályszegéseknél is ezt az időpontot vette figyelembe a bíróság.

A IX/1. számú szabályszegés, vagyis a külső szervek, hatóságok értesítésének és a lakosság riasztásának az elmulasztása III. r., XV. r., valamint X. r. és XI. r. vádlottak terhére is megállapítható. E vonatkozásban részletesen elemezte a telefonbeszélgetéseiknek az időpontját, rámutatva arra, hogy mely vádlott mikor, kitől, milyen módon szerzett tudomást a katasztrófa bekövetkezéséről, ennek az időpontja mikorra tehető, és ezek alapján miért állapítható meg azon vádlottaknak a bűnössége is, akiknek a bíróság e tekintetben vagy bűncselekmény, vagy bizonyíték hiányában mellőzte a felelősségre vonását.

Rámutatott arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a megszegett igazgatási szabályok is a tényállásba tartoznak, ezért annak ott történő feltüntetését indítványozta, mivel ítéletszerkesztési hiba folytán azok az ítélet indokolásában kerültek feltüntetésre.

Az általa így már teljesnek és megalapozottnak tartott tényállás alapján kérte a vádlottak bűnösségére levont következtetést, rámutatva arra, hogy egyébként az indokolási kötelezettségének alapjaiban eleget tett a törvényszék. Az indokolást azonban mindenképpen pontosítandónak, illetőleg kiegészítendőnek és helyesbítendőnek tartotta, egyrészt a szakértői tevékenységről szóló törvény rendelkezéseinek az értelmezésével arra vonatkozóan, hogy mi minősül etikai vétségnek, mit jelent a pártatlanság, mi minősül függetlenségnek. Ugyancsak indítványozta kiegészíteni az indokolást a polgári közigazgatási bíróság jogerős határozataira történő utalással is.

Kifejtette, hogy véleménye szerint a Btk. 2. §-ának alkalmazása szempontjából az új Btk. feltételes szabadságra vonatkozó szabályai kedvezőbbek, erre tekintettel ezt kellene alkalmazni, hiszen enyhébb elbírálást eredményeznek. A cselekmények minősítését részben a bűnösség formájának helytelen megválasztására visszavezethetően, de egyébként sem látta megfelelőnek. Rámutatott arra, hogy amikor az elsőfokú bíróság a vádlottak bűnösségi fokának meghatározásakor az eshetőleges szándékot elvetette, megfeledezett a kockázatról, annak vállalásáról. Kifejtette, hogy nem mentesülhet a felelősség alól az, aki biztosra veszi a hátrány bekövetkezését, és mégis elköveti a cselekményt. Azok a vádlottak, akik a beosztásuknál, munkakörüknél, feladataiknál fogva tisztában voltak a katasztrófa elhárítási tervben és a kárelhárítási tervben a lúgos víz és a vörösiszap kiömlésének következményeivel, az árhullám gyors lefolyásával, elöntési területeivel, levonulási útvonalával, ésszerűtlenül kockáztattak, amikor gyakorlatilag senkit nem értesítettek a

gátszakadásról a katasztrófáról tudomást szerzésüket követően mintegy 25-35 percig. Véleménye szerint a vádlottak alapeseti szándéka az eshetőleges szándékot elérte. Egyébként a törvényszék jogi indokolásában maga is ezt igazolja az ügyészség szerint, amikor kifejezetten alaptalan bizakodást említ indokolásának 193. oldal utolsó két sorában, és a 194. oldal alulról a 3. sorában.

A közveszélyokozás elkövetési magatartása formáit illetően a törvényi tényállás 1. fordulatának értelmezésében nem talált kivetnivalót, a 2. fordulat, a közveszély elhárításának akadályozása tekintetében rámutatott azonban arra, hogy az nemcsak **A.település** veszélyeztetettségére vonatkoztatható, hanem **B.település** viszonylatában is vizsgálendő, amely álláspontja szerint nem intézhető el azzal, hogy a vádlottak nem gondolták, hogy az áradat eléri **B.települést**. Az értesítési kötelezettség elmulasztása tehát nem a 2., hanem a 3. fordulat alá esik, mert lett volna mit elhárítani, de ehhez a szükséges felvilágosítást a tárolt és kiömlő anyag mennyiségéről, összetételéről időben nem adták meg, ezáltal a lúg lokalizálására, közömbösítésére irányuló tevékenységet is hátráltatták. Kifejtette, hogy a három szándékos magatartás esetén a 2., illetve a 3. fordulat az 1. fordulat befejezett alakzatának büntetlen utócsелеkménye, miután gyakorlatilag a már létrejött közveszély fenntartását jelentik, ellenben, ha az 1. fordulat gondatlan, de a 2., illetve a 3. fordulat szándékos magatartás révén valósul meg, úgy a kettő bűncselekmény valóságos anyagi halmazatot alkot.

Kifejtette, hogy az ügyészség a **A.település**en bekövetkezett halálos eredményeket a közveszély előidézésével társítja, a **A.település**en kívül is okozott különösen nagy kárt a közveszély elhárításának akadályozásához csatolja, mint ahogy a közveszély következményei enyhítésének akadályozása is ide illeszkedik. Részletesen foglalkozott a közveszélyokozás, a környezetkárosítás és a természetkárosítás elkövetési tárgyaival, melyek elemzését követően arra az álláspontra jutott, hogy a három bűncselekmény halmazata egymással megállapítható. A hulladékgazdálkodás rendjének megsértését törvényesnek ítélte. Több kisebb pontosítást is indítványozott, többek között a rendbeliség megjelölése, a helyes minősítés alóli felmentés, a gondatlanság feltüntetése tekintetében.

A fellebbviteli főügyészség írásbeli beadványában az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetéseket és alkalmazott intézkedést eltúlzottan enyhének és nem egyéniesítettnek tartotta. Rámutatott arra, hogy a belső arányosság is jelentős csorbát szenvedett. Az ítélet egyéb rendelkezéseivel is foglalkozva kifejtette, hogy a szabadságvesztés büntetés-végrehajtási fokozatának fegyháznak kellene lennie, ha három évi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabására kerül sor.

Felhívta a figyelmet arra, hogy tanú 270 magánfél polgári jogi igényét is el kell bírálni, továbbá a lefoglalt dolgokról az ügyészi végindítvány szerinti rendelkezéseket indítványozta, valamint a bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezés vonatkozásában is ezen álláspontra helyezkedett.

Mindezek alapján indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 606. § (1) és (2) bekezdése alapján történő megváltoztatását, és

III. r. vádlott bűnösségének megállapítását 1 rendbeli közveszélyokozás bűntettében [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont],

VII. r. vádlott bűnösségének megállapítását 1 rendbeli közveszélyokozás vétségében [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségében [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségében [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségében [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés] is.

Indítványozta továbbá, hogy az ítéletábla mondja ki bűnösnek

X. r. vádlottat 1 rendbeli közveszélyokozás büntettében [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségében [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel],

XI. r. vádlottat 1 rendbeli közveszélyokozás büntettében [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], és

XV. r. vádlottat 1 rendbeli közveszélyokozás büntettében [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségében [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], és 1 rendbeli környezetkárosítás vétségében [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségében [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségében [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés].

Indítványozta azt is, hogy a másodfokú bíróság

I. r. vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. és 3. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértése büntettének [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

II. rendű vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértése büntettének [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

III. r. vádlott további cselekményeit

1 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértése büntettének [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

IV. r. vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

V. r. vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli hulladékgazdálkodás rendje megsértése büntettének [Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

VI. r. vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1

rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

VII. r. vádlott további cselekményét

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont],

VIII. r. vádlott cselekményeit

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont], 1 rendbeli közveszélyokozás vétségének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel], 1 rendbeli környezetkárosítás vétségének [Btk. 241. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés 2. tétel], 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 242. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés] és 1 rendbeli természetkárosítás vétségének [Btk. 243. § (2) bekezdés, (3) bekezdés],

XIII. r. vádlott cselekményét

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont],

XIV. rendű vádlott cselekményét

1 rendbeli közveszélyokozás büntettének [Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel] minősítse.

I. r. vádlottal szemben kiszabott halmazati büntetést és mellékbüntetést súlyosítsa, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

II. r. vádlottal szemben kiszabott halmazati büntetést és mellékbüntetést súlyosítsa, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

III. r. vádlottal szemben kiszabott halmazati büntetést súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

IV. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést, azt halmazatinak tekintve súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

V. r. vádlottal szemben kiszabott halmazati büntetést súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

VI. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést, azt halmazatinak tekintve súlyosítsa,

VII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést, azt halmazatinak tekintve szabadságvesztés büntetésre súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

VIII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést, azt halmazatinak tekintve súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

X. r. vádlottat halmazati büntetésül szabadságvesztés büntetésre ítélje és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

XI. r. vádlottat szabadságvesztés büntetésre ítélje és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

XIII. r. vádlottal szemben alkalmazott intézkedést szabadságvesztés büntetésre súlyosítsa és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg,

XIV. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetést súlyosítsa,

XV. rendű vádlottat halmazati büntetésül szabadságvesztés büntetésre ítélje és a vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától tiltsa el, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozza meg;

a megrovásban részesítő rendelkezést, a szabadságvesztések végrehajtását próbaidőre felfüggesztő rendelkezéseket, az előzetes mentesítésben részesítő rendelkezéseket mellőzze;

I. r. vádlott vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztésbe a 2010. október 11. napjától 2010. október 13. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt számítsa be;
tanú 270 magánfél polgári jogi igénye érvényesítését is utasítsa egyéb törvényes útra.

A nyomozás során lefoglalt, az Összesített Bűnjeljegyzéken 205-2448. tétel alatt kezelt okirat bűnjelek lefoglalását szüntesse meg, és a **1. Zrt.** „f. a.” számára adja ki, a 2864-2875. tétel alatt kezelt anyagminta bűnjelek lefoglalását szüntesse meg, és rendelje el megsemmisítésüket, az 1-65., 67-204., 2449-2808., 2810-2847., 2849-2863. tétel alatt kezelt okirat bűnjelek és 2876. tétel alatt kezelt számítógép iratokhoz csatolását rendelje el.

Indítványozta továbbá, hogy az ítélet tábla az eljárás során felmerült 85.785.466,- Ft bűnügyi költségről akként rendelkezzen, hogy külön kötelezze I. r. vádlottat 80.000,- Ft, II. r. vádlottat 454.017,- Ft, III. r. vádlottat 531.202,- Ft, IV. r. vádlottat 2.784.700,- Ft, V. r. vádlottat 6.370,- Ft, VI. r. vádlottat 2.053.927,- Ft, VII. r. vádlottat 1.740.380,- Ft, VIII. r. vádlottat 369.992,- Ft, XI. r. vádlottat 175.860,- Ft, XIII. r. vádlottat 511.840,- Ft, XIV. r. vádlottat 320.190,- Ft, XV. r. vádlottat 2.554.820,- Ft, egyetemlegesen kötelezze I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIII. r., XIV. r. és XV. r. vádlottakat 743.572,- Ft, I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XIV. r. és XV. r. vádlottakat 39.395.864,- Ft, I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r. és XV. r. vádlottakat 12.503.212,- Ft, I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottakat 865.000,- Ft, I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIII. r. és XV. r. vádlottakat 735.118,- Ft, I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., XIV. r. és XV. r. vádlottakat 465.194,- Ft, VI. r. és XI. r. vádlottakat 52.810,- Ft, VII. r. és VIII. r. vádlottakat 205.860,- Ft, XIV. r. és XV. r. vádlottakat 326.460,- Ft bűnügyi költség megfizetésére, míg állapítsa meg, hogy 18.909.078,- Ft bűnügyi költséget az állam visel; egyebekben az ítéletet hagyja helyben, annak indokolásának kiegészítése és helyesbítése mellett.

Rámutatott továbbá arra is, hogy az ítélet rendelkező részében XI. r. vádlott személyes adatai között a személyazonosító igazolványának száma helyesen: ...; míg I. r. vádlottnak az OTP Bank Nyrt.-nél vezetett egyik számlájának (...) száma ...

II. r. vádlott védője a fellebbezését első ízben indokolva elsődlegesen az elsőfokú ítéletnek tanácsulésen történő hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéket mint elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására kérte utasítani, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem volt törvényesen megalakítva. Másodlagosan azt kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet tanácsulésen helyezze hatályon kívül, és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéket mint elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra a Be. 608. § (1) bekezdés c/ pontjára figyelemmel, tekintve, hogy az elsőfokú bíróság más bíróság kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe tartozó ügyet bírált el. Az elsődleges indítványának az alátámasztására rámutatott arra, hogy álláspontja szerint az eljáró bírónak nem volt 2016. január 1. napját követően az Országos Bírósági Hivatal elnöke által az ügyek elbírálására irányuló, a Be. 17. § (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kijelölése, aminek következtében álláspontja szerint a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, mely egyértelműen az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi.

Másodlagos indítványának indokolásaként előadta, hogy álláspontja szerint a Győri Ítélet táblának nem volt jogalapja a Veszprémi Törvényszék másik tanácsának a kijelölésére, ez jogszabálysértő

volt, és ez a rendelkezés a megismételt elsőfokú eljárást lefolytató bíróság érdemi döntésének befolyásolására is alkalmas, amely a bírói függetlenséget durván sérti azon kijelentésével, hogy a megismételt eljárásban az elfogulatlan elbírálást az ügyben még nem befolyásolt bíró közreműködése biztosíthatja. Véleménye szerint amennyiben a másodfokú bíróság az ügy megítélésében eltérő jogi álláspontot képvisel, a jog által biztosított lehetőség számára, hogy megváltoztassa az ítéletet az indokolási kötelezettség szigorú betartása mellett, de nincs törvényes joga kizárni az első fokon eljáró bírót pusztán az ügyben kialakított álláspontja szerint. Véleménye szerint nemcsak a Be. rendelkezéseivel ütközött másik tanács kijelölése, hanem alaptörvényellenes is volt. A védelmi beadvány szerint az adott ügyben kizárólag a Veszprémi Törvényszék járhatott volna el, mégpedig a korábban eljáró bíró, hiszen rá nem vonatkozott a Veszprémi Törvényszék kizárási bejelentése. A kizárólagos illetékesség hiányában történő eljárás tehát abszolút hatályon kívül helyezési ok. Mindezekre figyelemmel indítványozta tanácsülésen az ítélet hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéknek új eljárásra történő utasítását.

I. r. vádlott védője a fellebbezésének írásbeli indokolásában elsősorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság nem volt törvényesen megalakítva. Másodlagos indítványa ugyancsak hatályon kívül helyezésre irányult arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság más bíróság kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe tartozó ügyet bírált el. Harmadlagosan rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan, és emiatt a Be. 593. § (1) bekezdés a) és b) pontja, az 593. § (2) bekezdése, illetőleg a Be. 606. § (2) bekezdése, valamint a 604. § (1) bekezdés b) pontja szerint kérte azt megváltoztatni, és az I. r. vádlottat az ellene emelt vádak alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján felmenteni, végezetül, ha a másodfokú bíróság úgy ítélné meg, hogy a megalapozatlanság nem küszöbölhető ki a másodfokú eljárásban, akkor a Be. 610. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéket, mint elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítani indítványozta. A II. r. vádlott védője által is kifejtett érvek mentén részletesen kifejtette, hogy mire alapozza azon álláspontját, hogy kizárt bíró vett részt az adott ügyben, hogy a hatályon kívül helyező határozattal a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéktől törvénysértően került az ügy a Győri Törvényszékhez. Rámutatott arra, hogy véleménye szerint mivel indokolási kötelezettség megsértése miatt került hatályon kívül helyezésre a Veszprémi Törvényszék ítélete, ebből következően az ott megállapított tényállás megalapozott, így a megismételt eljárás során is azt a tényállást kellett volna irányadónak tekintenie a Győri Törvényszéknek, azonban eltérő tényállást állapított meg oly módon, hogy érdemi bizonyítást nem folytatott le. Emiatt álláspontja szerint a bizonyítási eljárás eredményei sem lehettek volna mások, mint amelyek az alapeljárásban voltak. Véleménye szerint a jelen ügyben irányadó tényállás a Veszprémi Törvényszék által megállapított ítéleti tényállás, amely az alapeljárásban lefolytatott bizonyításban keletkezett ügyiratok tartalma, illetőleg ténybeli következtetés alapján alátámasztható és megfelelően indokolható.

A gondatlanságból elkövetett közveszély okozás vétsége tényállás keretében részletesen felsorolta azon tényállási részeket, illetőleg az indokolás azon elemeit, melyek mellőzését kérte az ítéletből a I/A/1., az I/A/4., az I/A/5., I/A/6. és I/A/9. tényállási pontok tekintetében.

Részletesen elemezte a védencére vonatkozó szabályokat, így az SZMSZ-t, a **1. Zrt.** alapszabályát, illetőleg a munkaköri leírását, melyet követően arra az álláspontra helyezkedett, hogy azokat a feladatokat, amelyeket a fenti szabályzatok és a szerződések a cégvezetőhöz rendeltek, azokat védence az ítélet és a nyomozati iratok alapján igazolhatóan el is látta.

Fellebbezésének indokolásában ezt követően azon szabályszegésekkel foglalkozott, amelyeket a védenca terhére állapított meg a Győri Törvényszék.

Az engedély nélküli VISZ-technológiára való áttérés és az engedély nélkül bevezetett résztechnológiai változások tekintetében kifejtette, hogy alapvető szakmai tévedés, hogy technológiai változtatás történt, hiszen az ellenáramú mosás megmaradt, csak egy nagyobb hatékonyságú berendezés került telepítésre, amelyet egyébként maga az ítélet, valamint az eljárásba bevont szakértők is megállapítottak. Mindezek alapján érthetetlen, hogy hogyan lehet egy hatóság által ellenőrzött, átvett, kipróbált technológia alkalmazása, amit a szakértők is elismernek, foglalkozási szabálysértés.

A *semlegesítés technológiailag indokolatlan leállítása* kérdéskörben álláspontja szerint ellentmondásos a Győri Törvényszék saját megállapítása is, hiszen hosszú távon előre mutatónak ítélte meg ezt a tevékenységet, így e tekintetben bármilyen büntetőjogi felelősség megállapítása nem értelmezhető. Rámutatott arra, hogy a semlegesítés nem része a normál technológiai folyamatnak, a vádbeli időszakban nem volt semmilyen jogszabályi, hatósági vagy szabályzati kötelezettség ennek az elvégzésére. A semlegesítés bevezetésére a vörösiszap térségben a résfal fokozatos megépítése miatt lett szükség, amelyhez engedélyt kért és kapott a cég.

Rámutatott arra, hogy a teljes körbezárás mellékhatásaként a kazettán tárolt víz lúgtartalma folyamatosan növekedett, azonban hangsúlyozta, hogy a lúgtartalom növekedési adatokat a környezetvédelmi hatóság folyamatosan évenként megkapta, azokat tudomásul vette. A vádlottak tehát igenis állami felügyelet mellett, szoros ellenőrzés mellett hozták meg a döntéseiket és végezték a tevékenységüket. Kifejtette, hogy a Győri Törvényszék a semlegesítés működtetését a privatizációs eljárásban született üzlet rész átruházási szerződésből keletkezteti, azonban a védelem álláspontja szerint az adásvételi szerződésből technológiai működési szabály nem keletkezik és nem is keletkezhet. A gyár mindenkor működését, annak szabályait a hatóságok írják elő, ez jelen esetben is megtörtént, hiszen a 1993. évi vízjogi üzemeltetési engedély a semlegesítést előírta, de a végleges vörösiszap térség résfallal történt körbezárása utáni, a 2002. évi vízjogi üzemeltetési engedély már nem írt elő semlegesítési kötelezettséget, arról említést sem tesz.

Nem tartotta helytállónak a Győri Törvényszék ítélete 156. oldalának utolsó bekezdésében foglalt azon megállapítást, miszerint a semlegesítés leállítása saját szakmai szabály megszegést merített volna ki, hiszen nem volt ilyen szabály, tehát nincs ezzel kapcsolatos szabályszegés. Álláspontjának alátámasztására részletesen elemezte az 1993. évi vízjogi engedélyt (20.189/1993.), a 20.085/1999. hatósági állásfoglalást, a 20.362/2004. egységes vízjogi üzemeltetési engedélyt, melyek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy 2010-ben nem lehetett iránymutatásnak venni, amit a Győri Törvényszék vélelmez a döntésének alátámasztásakor, amiből egyenesen következik az, hogy az I. r. vádlott semmilyen szabályszegést vagy szabályszegésnek a tudatos eltűrését nem követte el.

Ugyancsak nem találta helytállónak azt az ítéleti megállapítást, hogy a semlegesítés leállításának időszakában a hányóvíz lúgossága megemelkedett volna, hiszen az konstans értéket mutatott. Rámutatott arra, hogy V.rendű vádlott neve és I.rendű vádlott neve közötti 2010. február 18. napján kelt e-mailt is tévesen értelmezte a törvényszék, hiszen ott a „büntetlenül megúszni” kifejezés a többletköltségekre vonatkozott, és semmilyen köze nincsen a katasztrófához vagy bármilyen büntetőeljáráshoz.

Összefoglalóan rámutatott arra, hogy bár a szakértők a semlegesítés leállítását technológiai szempontból hibás döntésnek minősítették, a Győri Törvényszék fent hivatkozott előremutató tevékenységként történő minősítése kettős megítélés alá helyezi a semlegesítés időszakos leállításának tárgykörét, annak tehát foglalkozási szabályszegésként történő értékelése helytelen. Emellett nyomatékka hivatkozott arra, hogy a geotechnikai szakértői vélemények egyértelmű álláspontot képviselnek a tekintetében, hogy a semlegesítés leállítása a közveszéllyel mint eredménnyel nincs ok-okozati összefüggésben.

A tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentráció felső határértékének átlépése, valamint annak be nem jelentése a hatóságnak előírás megsértése vonatkozásában kifejtette, hogy ez a bizonyítékokkal ellentétes, megalapozatlan megállapítása a törvényszéknek, mivel az EKHE nem határértéket határoz meg, hanem a hidrátgyártási technológia egyik állomását írja le körülbelüli számadatokkal kiegészítve. A vádirati, illetőleg a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásnak egyik lényeges csúsztatása, hogy ezt az értéket önkényesen határértéknek tekinti. A tározóban lévő hányóvíz vonatkozásában az engedély semmilyen előírást nem tartalmaz. A Győri Törvényszék eljárásának aggályosságát az is alátámasztja, hogy a határérték átlépése teljes bizonyossággal nem állapítható meg, **szakértő5** és szakértő 22 technológiai szakértők előadták ugyanis, hogy az összes Na₂O mérésére szolgáló vizsgálati módszer mintegy 5 %-os szórással dolgozik, ami jelen esetben +/- 0,3 g/l eltérést jelenthet. A számadatoknak az ismertetett okokból eredő pontatlansága miatt tehát az sem igazolható minden kétséget kizáróan, hogy a legmagasabb mért érték valóban 6,3 g/l volt, hiszen pozitív eltérés esetén a határérték túllépése meg sem állapítható. Rámutatott továbbá arra is, hogy a 6 g/l feletti értékek mérésére már 2004. és 2005. évben is volt példa, ezek minden esetben továbbításra kerültek a hatóság részére, azonban egyetlen alkalommal sem került sor a határérték túllépés megállapítására, továbbá, hogy gyakorlatilag egyetlen alkalommal sem jelezték fenntartásukat az érintett hatóságok. E témakörben foglalkozott a szélsőséges időjárási körülményeknek a lúgkoncentrációra általuk vélt hatásaival is.

A kárelhárítási tervek megtévesztő adatai tekintetében az I. r. vádlott védője a II. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásához csatlakozott, azt mindenben osztotta. A vörösiszap térség katasztrófa megelőzési és elhárítási tervével kapcsolatosan leszögezte, hogy az I. r. vádlott nem ismerte a félreértésre okot adó kriminalizált mennyiség adatot. Rámutatott továbbá arra, hogy ez a terv nem üzemeltetési szabály, ezért nem lehet akként értelmezni és számon kérni. Az ún. katasztrófavédelmi terv egy polgármesteri határozat alapján készült, a polgári védelem által szakmailag felülvizsgált célhoz kötött terv. A másik nagyon fontos álláspontja szerint, hogy az intézkedések szempontjából vizsgálva az egy belső használatra készült üzemi terv. Kifejtette, hogy a tervnek kifejezetten nem feladata a gyár területén kívüli védelem, csak annyiban, hogy rendelkezésre álljon az információ a tényleges veszélyről, a veszély jellegéről, annak érdekében, hogy az információ alapján az erre feljogosított szakhatóságok, valamint az illetékes polgármesterek elkészítsék az adott település védelme érdekében az ún. Polgári Védelmi Alaptervet, valamint a Kimenekítési Tervet a településen élő polgárok védelme érdekében. Kifejtette, hogy a terv a hozzárendelt célnak maximálisan megfelelt, hiszen függetlenül attól, hogy abban milyen mennyiségek szerepeltek, a települések hihetetlen pontossággal kiszámították az elöntési területet, az áradat sebességét és következményeit, számolva a havária emberi életet fenyegető jellegével, az árvízszerű elöntéssel, figyelembe véve a vörösiszap tulajdonságait, veszélyeit.

Emellett a katasztrófavédelmi terv a környező településeknek és a mentésben résztvevő hatóságoknak is a rendelkezésére állt, amit tanúvallomások, illetőleg okirati bizonyítékok is alátámasztottak. A települések veszélyelhárítási alaptervéből és a **1. Zrt.** katasztrófavédelmi tervéből tehát a kiömlött anyag tulajdonságait, a gátszakadás lehetséges következményeit ismerték

vagy ismerniük kellett volna az érintetteknek. A települések és a különböző mentésre szakosodott szervezeteken belüli esetleges mulasztásokért, illetőleg az információ áramlás hiányosságaiért a fentiekre tekintettel a vádlottaknak semmiféle foglalkozási szabályszegése nem állapítható meg.

A **1. Zrt. e.települési** telephelyén a vízminőségvédelmi kárelhárítási terv, majd később a 90/2007. (VI.26.) kormányrendelet szerinti üzemi kárelhárítási terv az adott üzem normál működése során bekövetkező üzemzavarokból adódó környezetvédelmi terhelések, szennyezések hatásainak megelőzését, minimálisra csökkentését, a leggyorsabb beavatkozási lehetőségeket és a kár mérséklését célozza, ennek megfelelően ilyen jellegű utasításokat is tartalmaz. A katasztrófa idején hatályos fenti jogszabály értelmében a katasztrófa helyzetek megelőzése, a katasztrófák idején elvégzendő feladatok nem tartoznak a terv tartalmi tárgykörébe, vagyis a katasztrófával összefüggésben álláspontja szerint azt tárgyi hatály hiányában nem lehet számon kérni. Álláspontjának alátámasztása során az alapvető jogok biztosának jelentését, **B.B.** és tanú 276 tanúk vallomásait elemezve kifejtette, hogy ez a terv alkalmatlan arra, hogy bárkit megtévesszen, és ezáltal a katasztrófa mértékére hatással legyen, tekintve, hogy a tervet jóváhagyó felügyelőség a kazettában tárolt vörösiszap zagy és a folyadékfázis mennyiségével és kémiai jellemzőjével is tisztában volt a **1. Zrt.** éves jelentéseiből.

Ezt követően fellebbezésének indokolásában a kiömlő víz mennyiségével kapcsolatos érveit és álláspontját fejtette ki. Ennek során szakértő 9 áramlástani szakértő véleményében foglaltakat idézte, melyet úgy foglalt össze, hogy a szakértő egyértelműen kizárta és cáfolta azt az ítéleti megállapítást, hogy a **1. Zrt.** kárelhárítási és katasztrófavédelmi terveiben foglalt mennyiségek megtévesztő adatok lettek volna, amelyek miatt a települések megfelelő, érdemi védelmére nem volt lehetőség. Álláspontja szerint nem adja indokát annak az elsőfokú ítélet, hogy ezen megkérdőjelezhetetlen szakértői megállapításokat miért hagyta figyelmen kívül a tényállás megállapításakor. Érvelése szerint a tervek helyes megítélése a rendelkezésre álló bizonyítékok, illetőleg a jogszabályi háttér alapján az, hogy azok üzemi, de nem üzemeltetési tervek, melyek nem az üzemén kívüli intézkedéseket rögzítik, csupán információt közvetítenek az üzemén kívüli területekre, mivel a lakosság védelme jogszabály szerint a polgármesterek feladata. A tervekkel összefüggésben csupán az lenne számon kérhető a vádlottakon, ha azok nem készültek volna el vagy az előkészítésüket követően nem kerültek volna megküldésre a megfelelő hatóságokhoz, szervekhez és a polgármesterekhez, és ezen mulasztás miatt nem készültek volna el a települések polgári védelmi alaptervei, kimenekítési tervei vagy ezen tervek megküldésének hiánya miatt a mentést végző szervek nem lettek volna tisztában a kiáramló anyag tulajdonságaival.

Ezzel szemben a települések kimenekítési tervei majdnem tökéletes pontossággal meghatározták az áradat gátszakadáshoz képest számított elöntési idejét, és az elöntési térkép is jelentős egyezést mutat a valós elöntéssel. A mentésben résztvevő szervek alkalmazottai pedig a tanúmeghallgatások során egytől-egyig elismerték, hogy a tervek a rendelkezésükre álltak, tehát a katasztrófát megelőzően megvolt a lehetőségük arra, hogy a kiáramló anyag tulajdonságaival tisztában legyenek.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az ítéleti tényállás megalapozatlan, a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétes, helytelen következtetéseket tartalmaz és a Veszprémi Törvényszék megalapozott ítéleti tényállását kellene e kérdéskörben is irányadónak tekinteni.

A *X. kazettában felgyűlt hányóvíz technológiailag indokolatlanul nagy mennyiség szabályszegés* kapcsán rámutatott arra, hogy álláspontja szerint a Győri Törvényszék megállapításait alapjaiban megkérdőjelezi a szakértők véleménye, miszerint a váddal érintett kazettán tárolt vízmennyiségnek semmi köze nem volt a gát kiszakadásához. Álláspontja szerint tényként szükséges rögzíteni azt is,

hogy a tároló nem volt túltöltve és abban a szakértők szerint is az előírásoknak megfelelő vízmennyiség volt. Részletesen foglalkozott a résfal rendszernek a kiépítésével, a szélsőséges időjárási körülményekkel, a szél hatásával, azzal, hogy ezen körülmények miatt miért volt szükség a feltároló sorok alkálikus vizének csatornába eresztésére, a dobszűrőkön iszap retúrvíz mosatására és 150.000 m³ csurgalékvíznek a IX. kazettára nyomtatására, majd 50.000 m³ víznek a X/A. kazettára való átengedésére. Rámutatott arra, hogy álláspontja szerint sem C.C., sem tanú 150 vallomására alapítani védenca bűnösségét nem lehet, és az ítéletben vélelmezett eszközök, amelyekkel állítólagosan be lehetett volna avatkozni a termelésbe a vízmennyiség csökkentése érdekében, soha nem léteztek - mint a kotróhajó vagy ponton - és azok bevezetése ellentétes lett volna az EKHE előírásaival.

A katasztrófa napjával kapcsolatos vádlotti felelősség témakörében a közveszély következményeinek akadályozása vonatkozásában indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásából mellőzze a másodfokú tanács a 12:33:55 órai beszélgetésre vonatkozó megállapítást, mely szerint I.rendű vádlott neve I. r. vádlott 19 másodperces telefonbeszélgetést folytatott V.rendű vádlott neve V. r. vádlottal, amelynek során V.rendű vádlott neve V. r. vádlott közölte I.rendű vádlott neve I. r. vádlottal a VIII.rendű vádlott neve VIII. r. vádlottól hallottakat, miszerint olyan katasztrófa van, amilyen még nem volt Magyarországon, emberek vannak veszélyben. Álláspontja szerint teljesen logikátlan e körben az elsőfokú bíróságnak a mérlegelése, hiszen V.rendű vádlott neve és I.rendű vádlott neve is tagadja azt, hogy közöttük ilyen tartalmú beszélgetésre sor került volna. Ezzel kapcsolatban rámutatott arra is, hogy a beszélgetések tartalmának mérlegelése során az elsőfokú bíróság önmagával is ellentétes, hiszen IX.rendű vádlott neve esetében elfogadta azt, hogy nem lehet megállapítani, hogy mit beszélt I.rendű vádlott nevenal, azonban nem fogadta el a I.rendű vádlott neve és V.rendű vádlott neve közötti beszélgetés tartalmára vonatkozó vádlotti vallomásokat.

A közveszély okozás büntette vonatkozásában indítványozta mellőzni az elsőfokú ítélet 51. oldalán lévő azon megállapítást, hogy „14 óra körül I.rendű vádlott neve az **e.települési** polgármester társaságában a mentést irányító tanú 336 **D. települési** polgármesternek azt mondta, hogy az anyag nem mérgező, nem kell megijedni, viszont a szappan lúgosságának négyszeresére kell számítani, nem tesz arról említést, hogy hogyan kell semlegesíteni ennek az anyagnak a hatását. A mentés ekkor még folyamatban volt, volt olyan lakos is, aki még ezután ment vissza menteni az ingóságait a lúg hatásának ismerete hiányában.” Véleménye szerint a legalapvetőbb indokolási kötelezettségének sem tett eleget e tekintetben az elsőfokú bíróság, hiszen az I. r. vádlott e körben tett védekezését nem értékelte. Rámutatott arra is, hogy mivel a bíróság élt a hatályon kívül helyező végzés azon felhatalmazásával, hogy az alapeljárásban felvett bizonyítást beemelheti a megismételt eljárás bizonyítékai közé, és nem is tett fel kérdéseket a vádlottaknak a bíróságban felmerülő új szempontok és kételyek alapján, megfosztotta őket alapvető alkotmányos joguktól, a védekezés jogától. Az elsőfokú bíróság az alapeljárásban lefolytatott bizonyítékok közül egyeseket kiragadott, másokról pedig a bizonyítékértékelése során hallgatott, az ellentétes bizonyítékok feloldását a legtöbb esetben meg sem kísérelte, így tehát egy más bíróság által lefolytatott, több évig tartó, a tárgyalás közvetlenségén alapuló bizonyítást kifordítva, egy párhuzamos valóságot rögzítve, a valóságban megalapozatlan tényállást rögzített. Kifejtette, hogy tanú 336 vallomása gyakorlatilag nem elfogadható, az általa elmondottak képtelenségek, melyet I.rendű vádlott neve szakmai érvekkel támasztott alá. Nem értékelte tanú 336 azon vallomását sem, melyet a tárgyaláson mondott, nevezetesen, hogy „három évvel ezelőtt sem voltam benne biztos, hogy kitől származott ez az információ”, ugyanez vonatkozott a szembesítés során tett kijelentésére is.

A hulladékgazdálkodás büntette vonatkozásában a védőtársai által előadott érvekhez csatlakozva szintén felmentését kérte védenecének bűncselekmény hiányában.

Fellebbezésének kiegészítéseként ismételten rámutatott arra, hogy a Győri Törvényszék ítélete a tényállás megállapításakor több lényeges, a lefoglalt iratokkal ellentétes megállapítást tesz és ellentétes a Veszprémi Törvényszék helyes ténymegállapításaival. Részletesen foglalkozott a **1. Zrt.** privatizációjával, azzal, hogy a cégvezetőnek milyen feladatai és milyen kötelezettségei voltak, álláspontját az ezzel kapcsolatos jogszabályokkal támasztotta alá, valamint ismételten rámutatott arra, hogy az SZMSZ-t, a **1. Zrt.** szabályzatait és a munkaszerződések előírásait is betartotta a cégvezető. Részletesen elemezte a vízminőségvédelmi kárelhárítási terv 90/2007. (IV.26.) Korm.rendelet szerinti felülvizsgálatával és módosításával kapcsolatos bírósági megállapításokat is.

A szabályszegések taxatív felsorolását követően részletesen foglalkozott azzal, hogy e tekintetben miért nem állapítható meg az I. r. vádlott bűnössége, melynek keretében a II. r., III. r., illetőleg V. r. vádlott védője fellebbezésének indoklásában foglaltakhoz is csatlakozott. Kifejtette, hogy a szakértői vélemények alapján megállapítható, hogy a X. kazettában lerakott hulladék soha nem volt veszélyes, erre vonatkozóan egyetlen adat sem áll rendelkezésre. A hulladékminősítés és a rossz tározó besorolás tárgykörében rámutatott arra, hogy 2008. április 26-tól lett vezető az I. r. vádlott, akkor kérték és meg is kapták a kapacitásbővítést a VIII., illetőleg a IX. kazettára, és mivel ugyanarra a technológiára kérték, mint ahogy a X. kazetta működött, valamennyi adat rendelkezésére állt az engedélyező hatóságnak, az I. r. vádlottnak pedig nem volt tudomása arról, hogy a 2003. évi besorolás rossz volt. Kifejtette, hogy a Győri Törvényszék figyelmen kívül hagyta a Veszprémi Törvényszék bizonyításának az eredményét, részletesen idézett a szakértők megállapításaiból és rámutatott arra, hogy a nyomozati időszakban keletkezett iratokból építkezett a Győri Törvényszék, és ennek alapján kreált egy hamis tényállást, amelynek semmilyen alapja nincsen.

A semlegesítés leállítása vonatkozásában előadta, hogy a **1. Zrt**-nél mindent az előírásoknak megfelelően betartottak, semmilyen szabályszegésről nem volt szó a termelésben. Részletesen elemezte és adatokkal is alátámasztotta, hogy a semlegesítés eredményeként történő kibocsátás a katasztrófa évében is korlátok között történhetett, és rámutatott arra is, hogy ha a 2010. évi történéseket összehasonlítjuk az előző év hasonló időszakú mennyiségével, annak év közbeni alakulásával, úgy könnyen belátható a kvótakihasználás valós közelsége és ennek jelentősége. Vallomásokra hivatkozva kifejtette, hogy az I. r. vádlottól teljesen függetlenül zajlottak a semlegesítéshez szükséges anyagok beszerzései. A védelem által csatolt diagrammban feltüntetett számokból azt a következtetést vonta le, hogy a folyadékszabályozásba való tavaszi érdemi beavatkozás nem egy egyszerű döntés volt, hanem azt az összes technológiai elemmel és kibocsátási lehetőséggel összhangban kellett meghozni, egyeztetni kellett. Álláspontja szerint abban az esetben, hogy ha a kiragadott és torzított nyelvtani értelmezés helyett a számok tükrében vizsgálta volna meg a Győri Törvényszék a történéseket, akkor az általa megállapított tényállás meghozatalára nem kerülhetett volna sor, hiszen részletesen alá lehetett volna támasztani, hogy egy információ mikortól állt az I. r. vádlott rendelkezésére, és egyáltalán miről tudhatott a döntések meghozatalakor.

Tévesnek ítélte az I. r. vádlott döntési motívumának a meghatározását is, véleménye szerint ez is csak kreáció az ítéletben. Hibásnak tartja mind **C.C.**, mind pedig tanú 150 vallomásainak az értékelését, mivel azok más korra, más körülményekre vonatkoztak. E körben hivatkozott arra, hogy 1999-ben valóban volt sóbírság, azonban a későbbiek folyamán ezt megszüntették. Az ezzel kapcsolatos ítéleti megállapítások ugyanúgy valótlanok, mint az, hogy a termelésben működött-e kotróhajó vagy ponton, vagy végtelen semlegesítési kibocsátási kapacitás állt rendelkezésre. Rámutatott arra, hogy a semlegesítés leállításának helyes értékeléséhez hozzátartozik az is, hogy a 2000-es évek közepén is állt több mint fél évet a semlegesítés, nevezetesen háromnegyed évet, tehát

a semlegesítés szüneteltetése egy klasszikus gyári gyakorlat volt, és nem egy 2009-es novemberi újdonság, tehát nem jelentette a saját szakmai szabályoknak a megszegését.

Érvelése szerint helytelen és iratellenes az a bírói megállapítás is, hogy az extra csurgalékvíz, amely a csapadékból származott, növelte a tározón a koncentrációt, és nem csökkentette. Kifejtette, hogy a semlegesítés elmaradása nem volt oka a hányóvíz mennyiségnek. A vonatkozó szakértői vélemények ismertetését követően rámutatott arra, hogy nem lehetett kevesebb folyadékmennyiség a X. kazettán az EKHE-ben meghatározottak alapján. Ez utóbbi elemzését követően kifejtette azt is, hogy álláspontja szerint az új eljárások alkalmazására nem terjedt ki a bejelentési kötelezettség, mivel a cég által alkalmazottak nem merőben eltérő technológiát jelentettek, szemben a törvényszék által megjelölt megoldásokkal. Részletesen elemezte C.C. tanú vallomását, majd kifejtette, hogy az mennyiben fogadható el, illetve vethető el. Rámutatott arra is, hogy soha nem volt termelési irányelv a 400.000 m³, ez nem is lehetett, volt olyan időszak az I. r. vádlott kinevezése előtt, amikor 700.000 m³-es számok voltak a vízmérlegben, amelyet egyébként az eljáró hatóságok minden évben megkaptak és kifogást nem emeltek, mégpedig azért, mert a hányóvíz mennyiségre semmilyen előírás nem volt. Az EKHE-ben csak a porzásvédelmet írták elő, márpedig a porzásvédelemhez kötött minimális mennyiséget kimutatták a szakértők. Ennélfogva nem lehetett mindössze 400.000 köbméter víz a tározón az EKHE bevezetése után sem, ennek fizikai törvényszerűsége ugyanis kizárt.

II. r. vádlott védője fellebbezését második alkalommal indokolva elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszék mint elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítását kérte, arra figyelemmel, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete teljes mértékben megalapozatlan, a feltárt tényállás a Be. 592. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően teljes egészében felderítetlen. A korábbi indítványában foglaltakat megismételve kifejtette, hogy abban az esetben, ha az abban megjelölt hatályon kívül helyezési okokkal az ítélet tábla nem értene egyet, úgy az ítélet megváltoztatását kéri, és indítványozta, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapítson meg, mivel erre a másodfokú eljárásban lehetőség van abban az esetben, ha a vádlott felmentésének van helye az ügyiratok tartalma, illetőleg ténybeli következtetés alapján.

Az elsőfokú ítélet teljes megalapozatlansága és a tényállás felderítetlensége vonatkozásában részletesen elemezte a EBH.2018.B8. számú elvi döntést, melynek tükrében a Győri Ítélet tábla hatályon kívül helyező határozatával kapcsolatban arra az álláspontra jutott, hogy ebben a határozatban az ítélet tábla állást foglalt tekintetben, hogy a Veszprémi Törvényszék ítéleti tényállása megalapozott. Így a megismételt elsőfokú eljárásban a Győri Törvényszéknek a Veszprémi Törvényszék által megállapított megalapozott tényállásból kellett volna kiindulnia, és ezt kellett volna megindokolnia, tehát a bűnösséget megállapító ítélet annak okán is teljesen megalapozatlan, hogy a Veszprémi Törvényszék fentiek szerint megalapozott tényállásától eltérő tényállást állapított meg, teljesen figyelmen kívül hagyva a Győri Ítélet tábla másodfokú végzésében rögzített iránymutatásokat.

Álláspontja szerint új bizonyítékok hiányában a megismételt eljárásban megállapított ítéleti tényállás felderítetlen, tekintve, hogy a Győri Törvényszék nem folytatott le a tényállásbeli eltérés alapjául szolgáló bizonyítást. Az alapeljárásban lefolytatott törvényes bizonyítás eredményeként megállapított tényállástól való eltérés, az ezt alátámasztó bizonyítékok hiányában pedig nyilvánvalóan meg sem indokolható a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően, így teljes megalapozatlanságra figyelemmel indokolt a hatályon kívül helyezés. Összességében amellet

érvelt, hogy a korábban kifejtetteknek megfelelően a Veszprémi Törvényszék által ténybelileg és jogilag is megfelelő ítéletnek az indokolását kellett volna a Győri Törvényszéknek megtennie.

Fellebbezésének indokolásában ezt követően részletesen foglalkozott azon szabályszegésekkel, melyek vonatkozásában a Győri Törvényszék védenca bűnösségét megállapította.

A semlegesítés technológiai indokolatlan leállítása vonatkozásában rámutatott arra, hogy az ítélet tényállási része és indokolása ellentétes, míg a tényállásban helyesen nem utal a II. r. vádlott foglalkozási szabályszegésére a törvényszék, hiszen nem is tartoztak védenca feladatai közé az üzemeltetéssel összefüggő tevékenységek, a semlegesítés pedig egyértelműen az üzemeltetés körébe eső technológiai döntést igénylő szakmai tevékenység, az ítélet indokolási részében azonban már a II. r. vádlott felelősségét is elemzi a törvényszék. Álláspontja szerint az ítélet indokolási része nem megalapozott, **II. r. vádlott** sem a semlegesítés leállításában, sem az újraindításában nem vett részt, döntéshozó nem volt, tekintve, hogy az SZMSZ rendelkezései és a munkaszerződése is egyértelműek tekintetben, hogy a vörösiszap tározó kazetták üzemeltetése nem a műszaki szolgáltatási igazgató hatáskörébe tartozik. Álláspontjának alátámasztására részletesen foglalkozott a Szervezeti és Működési Szabályzattal, védenca munkaköri leírásával, a **1. Zrt.** szervezeti, úgynevezett divízionális felépítésével. Ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a divíziókhoz tartozó területek egyértelműen azonosíthatók a tárgyi eszköz nyilvántartásból, amelynek értelmében a IX. számú kazetta és a katasztrófával érintett X. számú kazetta 2010. október 4-én a hidrátgyártás üzem tárgyi eszköz nyilvántartásában szerepelt. Ezt támasztja alá egyébként a Retúrvíz közömbösítéséről szóló MBM.11.014. számú munkautasítás is. Az általa kifejtettek alapján véleménye szerint nyilvánvaló, hogy bár a technológiai szakértők a semlegesítés leállítását technológiai szempontból hibás döntésnek minősítették, a II. r. vádlott esetében ez nem minősül foglalkozási szabályszegésnek, a geotechnikai szakértői vélemények pedig egyértelműek tekintetben, hogy a semlegesítés leállítása a közveszéllyel, mint eredménnyel nincs ok-okozati összefüggésben. Annak ítéleti bizonyossággal történő megállapítása tehát, hogy a II. r. vádlott tudata átfogta azt, hogy a semlegesítés leállítása közveszély előidézésére alkalmas lehet, teljes mértékben megalapozatlannak és megindokolhatatlannak tartja. Álláspontja alátámasztásaként utalt a Veszprémi Törvényszék evonatkozásban tett megállapításaira is.

A tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentráció felső határértékének átlépése, valamint annak be nem jelentése a hatóságnál szabályszegés vonatkozásában rámutatott arra, hogy a II. r. vádlott az üzemeltetés területén semmilyen jogosultsággal és felelősséggel nem rendelkezett, illetve, hogy a kazettákat üzemeltető divízió, valamint a hidrátgyártás üzem szervezetileg és munkajogilag sem tartozott hozzá. Ezen oknál fogva tehát semmilyen ráhatása nem volt a X. kazettán lévő hányóvíz Na₂O koncentrációjára, ezért ebben a körben felelősségét, mulasztását megállapítani nem lehet, tekintve, hogy nincs olyan munkakörével összefüggő foglalkozási szabály, amely számon kérhető lenne. Az ezzel kapcsolatos jogszabályoknak, illetőleg szakértői véleményeknek az elemzését követően kifejtette, hogy a Győri Törvényszék által megállapított tényállással ellentétben nem határérték került rögzítésre az EKHE-ben, a rögzített érték nem a tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentrációjára vonatkozott, körülbelüli szám került csak meghatározásra, az utolsó mosófokozatból távozó besűrített vörösiszap zagy jellemzői között. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy az ítéleti tényállás e részében is megalapozatlan, és részletesen idézte a Veszprémi Törvényszék általa megalapozottnak vélt tényállását.

A kárelhárítási tervek megtévesztő adatai tekintetében kifejtette, hogy a Győri Törvényszék a védők és vádlottak tényekkel és bizonyítékokkal alátámasztott érvelését nem fogadta el, és döntésének nem adta indokát. A vörösiszap térség katasztrófa megelőzési és elhárítási tervének elemzése során

rámutatott arra, hogy ez nem üzemeltetési szabály, ez célhoz kötött terv, belső használatra készült üzemi terv, melynek nem feladata a gyár területén kívüli védelem, csak annyiban, hogy rendelkezésre álljon az információ a tényleges veszélyről, a veszély jellegéről annak érdekében, hogy az információ alapján az erre feljogosított szakhatóságok, valamint az illetékes polgármesterek elkészítsék az adott település védelme érdekében az úgynevezett polgári védelmi alaptervet, valamint a kimenekítési tervet. Ez nem a veszélyforrást jelentő üzemeknek a feladata volt, és függetlenül attól, hogy milyen mennyiségek szerepeltek a **1. Zrt.** katasztrófavédelmi tervében, a települések a terveikben pontosan kiszámították az előntési területet, az áradat sebességét, a havária esetleges következményeit, számolva annak emberéletet fenyegető jellegével, illetve az árvízszerű előntéssel, kifejezetten értékelve és figyelembe véve a vörösiszap tulajdonságait és veszélyeit is. Mindezek alapján tehát egyáltalán nem állapítható az meg, hogy bármilyen szinten is valótlan adatokat tartalmazott volna a **1. Zrt.** katasztrófavédelmi terve. A településeken és a különböző mentésekre szakosodott szervezeteken belüli esetleges mulasztások, illetőleg az információáramlás hiányosságai miatt pedig védencét nem lehet felelősségre vonni.

A **1. Zrt. e.települési** telephelyének vízminőségvédelmi kárelhárítási terve, majd később a 90/2007. (VI.26.) Korm. rendelet szerinti üzemi kárelhárítási terv álláspontja szerint az adott üzem normál működése során bekövetkező üzemzavarokból adódó környezetvédelmi terhelések, szennyezések hatásainak megelőzését, minimálisra csökkentését, a leggyorsabb beavatkozási lehetőséget és a kár mérséklését célozza, és ennek megfelelően ilyen utasításokat ad. A jogszabályok értelmében a katasztrófa helyzetek megelőzése, a katasztrófák idején elvégzendő feladatok nem tartoznak a terv tartalmi tárgykörébe, vagyis tárgyi hatály hiányában számon kérni nem lehet a vádlottakon az ezzel kapcsolatosan elvégzendő feladatokat. Evonatkozásban az alapvető jogok biztosának jelentésére, **B.B.** és tanú 276 tanúk vallomására hivatkozott, valamint szakértő 9 áramláselméleti szakértő véleményében foglaltakra, aki álláspontja szerint egyértelműen kizárta és cáfolta azt az ítéleti megállapítást, hogy a **1. Zrt.** kárelhárítási és katasztrófavédelmi terveiben foglalt mennyiségek megtévesztő adatok lettek volna, amelyek miatt a települések megfelelő érdemi védelmére nem volt lehetőség. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítélet nem adta indokát annak, hogy ezen megkérdőjelezhetetlen szakértői megállapításokat miért hagyta figyelmen kívül a tényállás megállapításánál, és mire alapozta az általa megállapítottakat. Részletesen elemezte, hogy a vonatkozó jogszabályi háttér alapján milyen következtetések vonhatóak le, mely megegyezik a Veszprémi Törvényszék által megállapítottakkal.

A süllyedésmérések elmulasztása, betöltési szintkülönbség be nem tartása szabályszegés vonatkozásában, vagyis, hogy az északi gátfal magassága és a betöltési szint között az engedélyezettnél kisebb volt a különbség, majd a szintkülönbség kiegyenlítése után az északi fal magassága az engedélyezettet meghaladta, kiemelte, hogy sehol nincs előírásként rögzítve a gáttest magassága és a betöltési szint különbsége. Rámutatott, hogy a vízjogi létesítési engedélyben van egy gátkoronaszint magasság és van egy betöltési szint, még hozzá abban a vízjogi engedélyben, amely az engedélyező hatóság igazgatója szerint semmis, és vissza is vonták a katasztrófát követően. A betöltési szint nagyságára egyébként sem volt az SZMSZ szerint a II. r. vádlottnak hatása, tekintve, hogy a betöltés az üzemeltetés körébe tartozott. Fontosnak ítélte kiemelni, hogy az ellenőrző hatóság egyetlen ellenőrzés alkalmával, így 2010. szeptember 23. napján sem kérte számon a betöltési szintkülönbségekre vonatkozó előírásokat, mégpedig azért, mert ilyenek nem voltak. A védelem álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható, hogy a gáttest szintjének mérésére az ítélet megállapításával szemben nem volt semmilyen olyan kötelezés, amelyre mulasztás lenne alapítható.

Hiányolta tanú 276, **B.B.**, valamint tanú 165 vallomásainak az értékelését, továbbá rámutatott arra, hogy a Győri Törvényszék ítélete a **1. Zrt.** saját szabályzataként alkotott vörösiszap térségi monitoring rendszer üzemeltetési szabályzatára alapozza a II. r. vádlott felelősségét, félreértelmezve annak rendelkezéseit, kiragadva azt a jogszabályi környezetből, illetőleg figyelmen kívül hagyva, hogy az a belső szabályzat a 30010-61/2004. környezetvédelmi működési engedély, majd az EKHE alapján készült. A felügyelőségnek megküldött és általuk elfogadott szabályzat a **2. Rt. E.település** VI-X. számú vörösiszap kazettáinak üzemelése című szabályzatát, a vörösiszap térségi monitoringrendszer üzemeltetése című szabályzatát, a vörösiszap térség katasztrófa megelőzési és elhárítási tervét tartalmazta, mely alapján megállapítható, hogy a felelősség alapjául szolgáló szabályzatban az EKHE 16.05. pontjában foglalt összefoglaló jelentés elkészítéséhez szükséges környezetvédelmi monitoringrendszer leírása és az üzemeltetésére vonatkozó szabályok találhatók, tehát nem a még működő X. kazetta gáttestsüllyedés mérésére vonatkozott, hanem a már nem működő kazetták esetén a hulladéktest süllyedését mérték és ellenőrizték. Így evonatkozásban is a Veszprémi Törvényszék által megállapított tényállás tekinthető irányadónak.

A szintkiegyenlítés kapcsán történő szabályszegésekkel összefüggésben rámutatott arra, hogy álláspontja szerint a szintkiegyenlítésről nem a II. r. vádlott döntött, tekintve, hogy az nem tartozott a kompetenciájába. Az SZMSZ rendelkezésekből levezethető - az ítélet megállapításaival szemben -, hogy a II. r. vádlott nem volt a vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzata szerint a kazetták működtetéséért felelős vezető, ezért az V. r. vádlott felelt. Álláspontja szerint ekörben az ítélet több irratellenes megállapítást is tartalmaz, melyek vonatkozásában a törvényszék nem adta indokát annak, hogy milyen okból és milyen indokok alapján hagyta figyelmen kívül a megállapításaival ellentétes bizonyítékokat. Rámutatott, hogy azon ítéleti megállapítás, miszerint a kivitelezés teljes befejezésekor a gátkorona mindenhol, így az északi gátszakasznál is egyenletes és vízszintes volt, ellentétes tanú 55 vallomásával és az ekkor készült fényképfelvételekkel. Azok az ítéleti megállapítások pedig, hogy az építést követően a gáttest, ahogy a tervezők előre jelezték is, süllyedt, azonban az északi szakaszon nem egyenletesen, hanem az északnyugati saroktól kezdődő részen, mintegy 80 cm-rel nagyobb mértékben, mint később kiderült, az altalaj fokozatos tönkremenetele miatt, illetve, hogy a szintkiegyenlítés célja az egyenetlen süllyedés korrekciója volt, a kazetta további tölthetősége érdekében, és ezért rendelték el az északi gát szintkiegyenlítését, valamint, hogy pontosan meg nem határozható időben, 2010. június 14. napja előtt az északi gát külső lábánál két helyütt szivárgás, csorgás alakult ki, a gátlábnál távozott csurgalékvíz összegyűlt azokon a helyeken, ahol később a gáttest kettős törése bekövetkezett, ellentétes tanú 245, tanú 119, tanú 57, tanú 160, tanú 81 vallomásával, akik annak ellenére, hogy a gáttesten munkálatokat végeztek, semmilyen rendellenességet nem tapasztaltak.

Mindezek alapján álláspontja szerint a szintkiegyenlítés kifejezetten a gondos gazda hozzáállása volt, nem pedig szükség, ahogy azt az elsőfokú ítélet állítja, hiszen a X/A kazetta rendelkezésre állt, és a további engedélyezett 6,5 millió köbméteres kapacitásbővítés is folyamatban volt a IX. kazettán, ekkor már a csőáthelyezés is megtörtént, és pont a IX. kazetta bővítését végző munkások lettek szemtanúi a X. kazetta kiszakadásának. Mindezekre figyelemmel foglalkozási szabályszegés evonatkozásban sem állapítható meg védenca terhére.

Az északi fal úgynevezett relatív vagy rendellenes süllyedés kérelmkörében álláspontja szerint a törvényszék helytelen, teljességgel megalapozatlan tényállást állapított meg. Kifejtette, hogy nem hangzott el a szakértők részéről olyan nyilatkozat, hogy a gáttest süllyedési szintjének elő nem írt, ám folyamatos mérése kétséget kizáróan jelezte volna a gát tönkremenetelét, figyelemmel arra is, hogy az északi gáttest rendellenes, úgynevezett relatív süllyedését a lefolytatott bizonyítás kétséget kizáróan nem igazolta. Felsorolta azon bizonyítékokat, amelyek alapján az állapítható meg, hogy a

X. számú kazetta északi fala már a megépítés időpontjában sem volt egyenletes, tehát a szintkiegyenlítés oka nem a rendellenes süllyedés volt, ezen kívül nem is ott következett be a talajtörés, ahol a szintkiegyenlítés történt, hanem attól lényegesen távolabb. A geotechnikai szakértő csoport összefoglaló, végső álláspontja szerint ugyanis a gát északi falának törése csak úgynevezett másodlagos törés, az az északnyugati sarok elsődleges tönkremenetelének következménye, amely ennél fogva szintén nem lehet visszavezethető a feltételes rendellenes süllyedésekre.

Kifejtette azt is, hogy az esetleges rendellenes süllyedés vizsgálata egyértelműen szakkérdés, ami azt jelenti, hogy ebben a kérdésben történő vélemény-nyilvánítás részletes szakértői vizsgálatot, adatfeltárást, számításokat és ellenőrizhető levezetést igényel. Ebben a kérdésben a bíróság szakértői vélemény hiányában foglalt állást, amely súlyos eljárási szabálysértés. Vitatta az ítélet azon megállapítását is, mely szerint semmi nem igazolja azt, hogy nem volt süllyedés miatti csővezeték szakadás, amit „nyilván kijavítottak”. Ez utóbbi kijelentés alkotmányos jogokat sért, hiszen kitűnik belőle, hogy az ártatlanság vélelmét figyelmen kívül hagyja a bíróság.

Összefoglalásként arra az álláspontra helyezkedett, hogy az általa részletesen elemzett foglalkozási szabályszegésekkel összefüggésben azok egyike sem róható fel a II. r vádlottnak, és így a közveszélyokozás elkövetési magatartása hiányzik. Ezen cselekvések vagy mulasztások egyike sem alkalmas arra, hogy a közveszélyokozás törvényi tényállása által meghatározott elkövetési magatartásnak megfeleljen, figyelemmel arra, hogy alkalmatlanok arra, hogy valamely anyag-, vagy energia pusztító hatását kiváltsák és közveszélyt idézzenek elő. A szakértői vélemények összefoglaló megállapítása szerint ugyanis az iszapömlést a gáttest átszakadása okozta, nem pedig a Győri Törvényszék által az ítéletben megállapított, a védenccé terhére rótt szabályszegések. A gátszakadás oka pedig nem vitásan szakkérdés, mely álláspontjának alátámasztásaként fellebbezésének indokolásában részletesen foglalkozott a geotechnikai szakértők összefoglaló véleményében rögzített megállapításokkal.

Kitért arra is, hogy a törvényszék a közveszélyokozás büntette keretében a foglalkozási szabályszegések mellett II. r vádlott katasztrófát követő magatartását, értesítési kötelezettsége elmulasztását is értékelte. A védő az ezzel kapcsolatos ítéleti megállapításokkal ugyancsak nem értett egyet, kifejtve, hogy helytelen az a következtetés, hogy a vádlottak mulasztása, büntetőjogi felelőssége abból a speciális tudásból vezethető le, amellyel vegyészmérnöki, vegyésztechnikai végzettségű vagy komoly szakmai tapasztalatuk miatt bírnak, hiszen ugyanilyen speciális tudással, speciális alanyisággal kellett volna rendelkezniük a településen élőknek, illetve a mentésben részt vevő személyeknek is. Olyan elvárhatósági szint pedig nincs és büntetőjogilag sem értékelhető, amely alapján a vádlottaknak, köztük védenccének abból kellene kiindulnia, hogy a katasztrófával érintett települések polgármesterei a speciális jogszabályokban foglalt katasztrófavédelmi és polgári védelmi kötelezettségeiket, illetőleg a kimenekítési tervek rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva a lakosság oktatását, illetőleg a katasztrófavédelmi gyakorlatot elmulasztották, továbbá a kimenekítési tervek birtokában lévő, mentésre szakosodott hatóságok a tervek tartalmát nem ismerik, így a kiömlött anyag tulajdonságaival nincsenek tisztában. A védő álláspontja szerint itt gyakorlatilag a Győri Törvényszék nem vette figyelembe a polgármesterek kötelezettségeit megállapító jogszabályokat, és a Veszprémi Törvényszék határozatában foglaltak megállapítását tartotta helyesnek.

Érvelése szerint nem helyes az az ítéleti megállapítás sem, amely azt rögzíti, hogy mikor észlelte II. r. vádlott azt, hogy katasztrófa történt. A védő álláspontja szerint gyakorlatilag erről csak akkor szerzett tudomást, amikor a helyszínre érkezett, konkrét következményeiről pedig órákkal később, amikor **A. településen** volt. Kétségtől, hogy 12:24-kor kapott V.rendű vádlott nevetől egy

telefonhívást, azonban ez alapján sem volt pontos információja. Védence katasztrófát követő magatartásának büntetőjogi megítélése szempontjából az álláspontja az volt, hogy azzal, hogy **II. r. vádlott** nem értesített senkit, nem hátráltatta a mentést, hiszen minden érintett valamilyen forrásból már tudomást szerzett a katasztrófáról.

Részletesen foglalkozott azon bizonyítékokkal, amelyek álláspontja szerint alátámasztják azt, hogy a katasztrófavédelmi törvényben foglalt általános kötelezettségének védence eleget tett, hiszen amint a katasztrófa tényét a tudata átfogta, az elsőfokú ítélet megállapításaival szemben az értesítéseket haladéktalanul megtette. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet több alkalommal is hivatkozott a katasztrófa-megelőzési és elhárítási tervben foglalt kötelezettségek megszegésére e tényállás vonatkozásában is, azonban ezen terv 7. pontja egyértelműen a diszpécserre és az ügyeletes vezetőre telepíti az intézkedési kötelezettséget, aki nem a II. r. vádlott volt. A katasztrófavédelmi, kárelhárítási tervben foglaltak elemzését követően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a II. r. vádlott katasztrófát követő magatartása mindenben megfelelt a korábban említett tervekben rögzítetteknek, a jogszabályoknak, majd később a felettese, valamint a rendőrség és a katasztrófavédelem jelenlévő tisztjétől kapott utasításoknak, így ekörben nem állapítható meg bűnössége, sőt, a segítő szándékát **F.F.**, tanú 54 és tanú 276 vallomása is alátámasztotta.

Vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapításait is, hogy II. r. vádlott az SZMSZ-ben, a munkaszerződésben és a munkaköri leírásában foglalt értesítési kötelezettségét nem teljesítette. Álláspontja szerint ugyanis maradéktalanul eleget tett ezen kötelezettségének a védence, hiszen az **e.települési** fióktelepen belüli katasztrófavédelmi feladat a jelen büntetőügyben vizsgált katasztrófával összefüggésben egyértelműen a gyár leállítása volt, amely meg is történt. Ezzel kapcsolatosan ismételt a Veszprémi Törvényszék által megállapított tényállás elfogadását indítványozta.

Rámutatott továbbá arra, hogy több anomália figyelhető meg a Győri Törvényszék döntésében: míg védence tekintetében bűncselekményként értékeli azt a magatartást, hogy a történetről a helyszínen tájékozódik, és csak ezt követően, pontos ismeretek birtokában kezd el intézkedni a gyárleállítás koordinálása mellett, addig más vádlottaknál - mint például **X. r. vádlott** esetében - ez bizonyíték-hiányos felmentéshez vezetett. A védő álláspontja szerint nem annak van jelentősége, hogy az adott ügyben valaki **2. Zrt.** dolgozó, vagy sem, hanem annak, hogy mit észlelt, így ebből következően a szemtanúk, valamint a vádlottak között nem lehet különbséget tenni.

A környezetkárosítás és természetkárosítás körében kifejtette, hogy ez a közveszélyokozás körében felrótt szabályszegésekkel van összefüggésben, és mivel a II. r. vádlott foglalkozási szabályszegéseket nem követett el, így a fenti bűncselekmények sem állapíthatóak meg a terhére. Álláspontja szerint ezek a szabályszegések egyébként sem alkalmasak arra, hogy a környezetet és a természetet károsítsák, vagy elpusztítsák, mivel a foglalkozási szabályszegések és a környezet-, valamint a természetkárosodások között nincs ok-okozati összefüggés, tekintve, hogy az altalaj eredetű stabilitásvesztés eredményeként következett be a gátszakadás, ami pedig a védence magatartásától függetlenül következett be, a szakkérdésben kompetenciával bíró szakértők szerint.

A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése vonatkozásában rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság alapvető fogalmakkal, az általa ismertetett bizonyítékokkal, így a hulladékgazdálkodási szakértői vélemények tartalmával, illetőleg a Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítás eredményeivel sincs tisztában, ezért a megismételt eljárásban megállapított tényállás teljesen megalapozatlan, az indokolása pedig okszerűtlen.

Kifejtette, hogy a hulladékgazdálkodási szakértő összefoglaló véleménye szerint a **1. Zrt.** a hulladékgazdálkodás rendjére vonatkozó szabályokat maradéktalanul betartotta, a hulladék besorolása a jogszabályoknak megfelelően történt. Részletesen foglalkozott a hulladék besorolásának folyamatával, rámutatva arra, hogy a mintavétel idején a IX. kazetta is működő kazetta volt. Kifejtette továbbá, hogy nem azonos a veszélyes anyag, illetőleg a veszélyes hulladék fogalma, ezeket az elsőfokú bíróság összekeverte, így ebből következik, hogy az ítélet már emiatt is megalapozatlannak minősül. A hulladéklerakó besorolásával kapcsolatosan ugyancsak a Veszprémi Törvényszék által megállapítottakat tekintette irányadónak, rámutatva arra, hogy a besorolásról a felügyelőség döntött, melynek lehetősége lett volna C, azaz veszélyes kategóriába is sorolni a tározót. Kifejtette továbbá azt is, hogy a hulladék besorolását nem saját kompetenciájában végezte a II. r. vádlott, hanem **G.G.** vezérigazgató-helyettes megbízásából és felügyelete alatt képviselte a **1. Zrt.-t.**

A 2010. tavaszán elvégzett IX. kazettára történő átszivattyúzással kapcsolatosan rámutatott arra, hogy abban az esetben, ha a vörösiszap tároló fogalmát helyesen értelmezzük, abba a VI.-X.-X/A. kazetta tartozik bele, aminek következtében az állapítható meg, hogy a IX. kazettára felvitt víz csak ideiglenesen lett eltérítve, amely azonban nem meríti ki a végleges megválásnak a fogalmát. Az ítélet egyébként több helyen is kiemeli, hogy a szállítóvíz nem hulladék, így nem értelmezhető, miért értékeli a bíróság a hulladékgazdálkodás megsértésének annak átszivattyúzását.

A védő ezt követően írásbeli indokolásában megjelölte azon részeket, amelyek tekintetében a tényállást pontosítani indokolt.

A *jogi minősítés tekintetében* egyetértett az ítélet indokolásában a közveszély előidézése vonatkozásában kifejtett okfejtéssel, azonban álláspontja szerint az indokolásból nem tűnik ki, hogy a védenec terhére rótt szabálysértések miként alkalmasak a közveszély előidézésére. Ennek bárminemű levezetése álláspontja szerint az ítéletből teljes mértékben hiányzik, nincs kimunkálva az egyes foglalkozási szabályszegésekkel összefüggésben, hogy azok és a közveszély, mint eredmény között az ok-okozati összefüggés miként áll fenn. Álláspontja szerint az egyes foglalkozási szabályszegésekre és a konkrét vádlottakra lebontott levezetést nem pótolja az ítélet 183. oldalán rögzített összefoglalás. Mivel a szakértők azt állapították meg, hogy a szabályszegések, valamint a gátszakadás, mint közveszély között ok-okozati összefüggés nem állapítható meg, ezért a közveszélyokozás bűncselekményének I. fordulata, az előidézés nem állapítható meg, aminek következtében az elsőfokú bíróság jogi minősítése is téves.

A bűnösség, mint szubjektív tényállási elem kapcsán kifejtett bírói érvelést szintén hiányosnak tartotta, mivel nem derül ki belőle, hogy mire alapozza azt a megállapítását, hogy a vádlottak a rájuk vonatkozó foglalkozási szabályokat egyértelműen szándékosan szegték meg, miközben tudatuk átfogta, hogy magatartásuk közveszély előidézésére alkalmas lehet. Értékelése szerint erre vonatkozóan bizonyítás kiegészítésére lett volna szükség.

A vádlottak katasztrófát követő magatartása, az értesítési kötelezettség elmulasztása körében az ítéletből csupán annyi derül ki, hogy a vádlotti mulasztásokat a közveszélyokozás azon fordulata szerint értékelte a bíróság, mely szerint a magatartásukkal a közveszély következményeinek enyhítését akadályozták. A védő álláspontja szerint a közveszély-okozásnak ezen III. fordulatára csak és kizárólag akkor valósítható meg mulasztással, ha az elkövető a törvényben előírt kötelezettségét szegte meg, amely a jelen esetben nem állapítható meg. Emiatt viszont nem állapítható meg ezen bűncselekmény elkövetése sem. Rámutatott, hogy nem ad magyarázatot az ítélet arra sem, hogy a gondatlan elkövetést milyen indokok mentén találta megállapíthatónak, figyelemmel arra is, hogy a

vádlottak a korábban részletesen kifejtettek szerint joggal voltak abban a tudatban, hogy a mentésben résztvevők az anyag tulajdonságaival tisztában vannak, azt pedig személyesen észlelték, hogy a mentés megkezdődött.

Kifejtette, hogy az enyhítő szakasz alkalmazására és ezáltal a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére a II. r. vádlott esetében azért nem látott lehetőséget az elsőfokú bíróság, mert egyrészről közvetlenül I. r. vádlott alá beosztott vezető volt, másrészről ő rendelkezett legszélesebb körű ismeretekkel a telephely működése kapcsán. Érvelése szerint az ítélet azonban figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a X. számú vörösiszaptározó nem tartozott a II. r. vádlott felügyelete alá a korábban kifejtettek szerint, így az ekörben tett megállapításai nem helytállóak az elsőfokú bíróságnak. Mindezen érvek mentén a fellebbezésének indokolásában foglaltaknak megfelelően kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, esetlegesen megváltoztatását, és az eltérő tényállás megállapítása mellett védencének felmentését.

III. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában elsődlegesen az elsőfokú ítélet tanácsülésen történő hatályon kívül helyezését, és a Veszprémi Törvényszék új eljárásra történő utasítását indítványozta, II. r. vádlott védője által előterjesztett fellebbezésben foglaltaknak megfelelően. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 593. § (1) bekezdés a/ és b/ pontjai, a Be. 593. § (2) bekezdése, valamint a Be. 606. § (1) bekezdése, valamint a 604. § (1) bekezdés b/ pontja alapján történő megváltoztatását indítványozta olyan módon, hogy III. r. vádlottat az ellene emelt vádpontok alól a Be. 566. § (1) bekezdés a/ alapján mentse fel az ítéletből.

Véleménye szerint a Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a rendelkezésre álló bizonyítékokból okszerű mérlegeléssel további bizonyítási eljárás felvétele nélkül helyes tényállás és jogi következtetés állapítható meg, így a Győri Törvényszék ítéletének megalapozatlansága kiküszöbölhető. Érvelése szerint mivel a bizonyítékok alapján iratellenes, önellentmondó, következtetéseiben jogilag nem helytálló ítéletet hozott a törvényszék, így az jogszabálysértő. Ugyanazon ténybeli alapokon kiindulva ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok és tényállás alapján egy hipotetikus, érthetetlen és jogi következtetésében a Veszprémi Törvényszék ítéletében foglaltaktól teljes mértékben ellentétes határozatot hozott, azonban annak indokolása nélkül, hogy milyen jogi és logikai elemzést követően jutott az iratokkal, a tanúvallomásokkal, a jogszabályokkal és a szakértői véleményekkel ellentmondó következtetésre.

Rámutatott arra, hogy két szabályszegés vonatkozásában állapította meg a védenca felelősségét a Győri Törvényszék, az egyik, a Na₂O határérték túllépés be nem jelentése a hatóság részére. Ezzel kapcsolatban azonban arra hivatkozott, hogy az ítélet 29. oldalán szereplő azon megállapítás, miszerint a felülvizsgálatot III. r. vádlott végezte és a módosításokat is ő eszközölte, nem helytálló. Nem elhanyagolható ennek megítélésakor ugyanis az a körülmény, hogy a 2009. évi módosítás alapját adó 2005. évi változaton az előlapon is szerepel a neve, mégpedig oly módon, hogy azt az üzemi szakemberekkel együtt, nevezetesen VIII. rendű vádlott nevevel készítette el. Tényként az állapítható meg, hogy az üzemeltetési szabályzat aktualizálása 2010. szeptemberében megkezdődött, amelynek oka az akkor érvényes Egységes Környezet-használati Engedély megújítási folyamatának részeként történő felülvizsgálat szükségessége volt, azonban az októberi katasztrófa miatt ez a változás még nem lépett életbe. Az üzemeltetési szabályzat aktualizálása éppen az üzemi szakemberek vallomásai alapján került elő, amely bizonyíték arra, hogy az ilyen jellegű dokumentumok készítésénél a III. r. vádlott mindig üzemi adatszolgáltatást vett igénybe, így felelőssége a fent kifejtett okok miatt nem állapítható meg.

Az ítélet 35. oldalán található megállapításokkal kapcsolatosan a védő arra mutatott rá, hogy ezen változások külön valóban nem kerültek bejelentésre a hatóság felé, azonban ezek nem jelentős változások voltak a technológiában, továbbá a VISZ technológiát az üzembe helyezés előtt megtekintette a hatóság szakembere, illetőleg az alkalikus kondenzvíz kiváltását retúrvízzel nem tiltja az Egységes Környezethasználati Engedély. Az üzemzavaros állapot jelentési kötelezettsége pedig akkor áll fenn, ha olyan rendkívüli állapot áll elő az üzem területén, amikor környezetszennyezés következik be, ilyen helyzet pedig nem állt elő védence tevékenysége alatt. Mindezek alátámasztására idézte az EKHE 7. pontjába foglalt rendelkezést. Hozzáfűzte, hogy a VISZ technológiáról a katasztrófát egy évvel megelőzően és nem a katasztrófát követően, tehát ténylegesen a 2009. októberi ellenőrzésen szerzett tudomást a hatóság, így ez a megállapítás sem lehet alkalmas a felelősség okozati megállapítására.

A X. kazettán tárolt hányóvíz Na₂O koncentráció vonatkozásában az Egységes Környezethasználati Engedély által előírt határérték túllépése, valamint a túllépés be nem jelentésével kapcsolatos szabályszegés vonatkozásában rámutatott arra, hogy egyrészt téves azon ténymegállapítása a Győri Törvényszéknek, hogy a 6 g/l koncentráció az 6.00 g/l jelent, mivel ez a matematikai kerekítés szabályainak ellentmond, amit a szakértő is megerősített. Hivatkozott arra is, hogy a timföldgyártási technológiában a lúgosságot jelentő NaOH koncentrációját minden esetben Na₂O formátumban fejezik ki. A körfolyamati lúgok, így a retúrvíz lúgosságát is ún. Na₂O kausztikus nátrium jellemzi. Az összes lúgosságban az ún. karbonátos nátrium is szerepel. A retúrvíz, miután nagy felülettel érintkezik a levegővel, annak CO₂ tartalmától elkarbonátosodik, több mint 30 %-ban tartalmaz karbonátot, ezért nem hasonlítható össze a két koncentráció. Az EKHE előírásait elemezve kifejtette azt is, hogy téves az ítélet azon megállapítása, hogy a vörösiszap zagy az utolsó mosó után kilép a gyártási folyamatból, hiszen a vörösiszap zagyból csak a benne található vörösiszap szemcsék ülepednek ki és ténylegesen nem vesznek részt tovább a folyamatokban, a koncentrációval jellemzett folyadékfázis továbbra is a körfolyamat része. Ez nem kibocsátás, éppen ezért nincs is szabályozva szigorúan vett határértékkel.

Álláspontja szerint téves az a megállapítás is, hogy a VISZ technológia bevezetése után folyamatosan nőtt a X. kazetta lúgkoncentrációja. Ezzel szemben tényként az állapítható meg, hogy a 2010. március és májusi időszakban 6,3 g/l volt a koncentráció, a VISZ technológia bevezetése után pedig 5,9 és 6,3 g/l tartományban stagnált, megállítva ezzel az évek óta tartó emelkedést. Az emelkedés pedig annak az eredménye, hogy akkor zárult be a résfal az iszaptározó körül. Ez pedig azzal járt, hogy a már nem üzemelő kazettákba leeső tiszta csapadékvíz átszivároghatva a vörösiszaprétegen ellúgosodott, amely törvényszerűen megemelte a koncentrációt. Véleménye szerint - figyelemmel a Veszprémi Törvényszék ítéletében megállapítottakra is - nem volt túllépés, és ebből következően nem volt olyan körülmény vagy állapot sem, amely alapján bármit is jelentenie kellett volna védencének. E vonatkozásban ugyancsak részletesen elemezte az EKHE 11. pontjában és a 11. 08 pontban foglaltakat.

Nem értett egyet a törvényszék azon megállapításával sem, hogy a környék lakosságának és a külső szervezetek a megtévesztése a *védelmi tervekben feltüntetett adatok valótlanúsága* révén megvalósult. Álláspontja szerint nagyságrendileg nem volt több víz a kazettában, mint azt a katasztrófa-megelőzési és elhárítási terv, illetve a vízminőségvédelmi kárelhárítási terv bemutatta. A nagyságrendileg kifejezés is helytelen, mivel álláspontja szerint az összetételben nincs különbség, a hányóvíz mennyiségében pedig nem nagyságrendi, hanem mennyiségi eltérés volt. Mivel a megváltozott adatok nem épültek be a települések veszélyelhárítási terveibe, ennél fogva megtévesztés sem áll fenn. E tekintetben ismételtén visszautalt a Veszprémi Törvényszék általa helyesnek ítélt tényállására.

Tévesnek tartotta azon ítéleti megállapítást is, hogy a retúrvíz lúgosságát jellemző paraméter is magasabb volt, mint ahogy azt a katasztrófa megelőzési, elhárítási, illetve vízminőség-védelmi kárelhárítási terv tartalmazta. Ezen tervek ugyanis minden esetben Na_2O kausztikus (ténylegesen a lúgosságot adó) koncentrációt tartalmaznak, míg a retúrvíz koncentrációja Na_2O összes érték, amely tetemes mennyiségű (30 %-nál magasabb arányú) Na_2CO_3 anyagot is tartalmaz.

Álláspontja szerint téves az a megállapítás is, hogy a Katasztrófa-megelőzési és elhárítási, illetőleg Vízminőség-védelmi kárelhárítási terv alapján készült el **B.település** és **A.település** veszélyelhárítási terve, azok időben ugyanis a 2005. évi módosítás kiadása előtt készültek. Ennélfogva semmi esetre sem az abban és a későbbi módosításokban szereplő mennyiségek alapján állapították meg a veszélyeztetett területeket. A Vízminőség-védelmi kárelhárítási terv egyébként sem került benyújtásra a települési veszélyelhárítási terveket gondozó hatósághoz, csak a jogszabályban előírt hatóságok részére kellett megküldeni.

Nem tartotta elfogadhatónak a törvényszék azon megállapítását sem, hogy ha kevesebb anyag ömlött volna ki, akkor jóval kisebb károk keletkeztek volna. Véleményének alátámasztásaként a Veszprémi Törvényszéknek a szakértői vélemény összefoglalására, valamint szakértő 9 eseti szakértő véleményére hivatkozott.

Tévesnek ítélte a védő a törvényszék azon megállapítását is, hogy a lúgosság legalább másfélszeres mértéke is a katasztrófa meghatározó körülménye lett, mert a tervekben írt lúgosságú áradat kisebb természeti károkat okozott volna, illetve az emberi sérülések is kisebb nagyságrendűek lettek volna. A védő álláspontja szerint a bíróság ítéletét hipotézisre, téves adatokra nem alapíthatja, a kisebb lúgosság esetén kialakuló sérülések mértékével, a természeti károkkal kapcsolatos adatok, vizsgálatok nem állnak rendelkezésre, és nem is lehet szakértői bizonyossággal megállapítani, hogy ezek hogyan alakultak volna eltérő lúgosság és folyadékmennyiség mellett. Ennek alapján jogszabálysértő a Győri Törvényszék ítélete, mivel bizonyítatlan, csupán a bíróság feltételezésén alapuló hipotézist vonja oksági láncolatba, és állítja felelőssége alapjává a III. r. vádlott terhére rótt mulasztást.

Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon megállapításával sem, hogy a kazettán lévő tényleges vízmennyiség, illetőleg a tényleges lúgosság ismeretében a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, illetőleg a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Polgári Védelmi Kirendeltsége nem feltétlenül hagyta volna a terveket jóvá. Idézve az ezzel kapcsolatos tanúvallomásokat, összességében arra az álláspontra jutott, hogy a tanúk által elmondottak megkérdőjelezzik azt, hogy a katasztrófa előtt ugyanazt tették volna-e a tanúk, mint amit már a katasztrófa ismeretében állítanak, és mennyiben lehet ezen kijelentéseket bizonyító erejűnek elfogadni.

A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése körében kifejtette, hogy a Győri Törvényszék három csoportba sorolta a köteleességszegést megvalósító magatartási formákat. A vörösiszap nem megfelelő besorolása, az engedélytől eltérő hulladékgazdálkodási tevékenység és az engedélyben foglaltak túllépése. Az ítéletben a III. r. vádlott bűnösségét a törvényszék azzal indokolta, hogy azért felelős, mert laboratóriumi és környezetvédelmi vezetőként feladata volt a szakterületére vonatkozó törvények, jogszabályok, belső szabályzatok betartása, betartatása és végrehajtása. Az ítélet önmagában is ellentmondásos a védő álláspontja szerint, hiszen sem a besorolás, sem az engedélynek az átszivattyúzás formájában megvalósuló megszegése nem a III. r. felelőssége, mivel az a munkakörébe sem tartozott. Rámutatott továbbá arra is, hogy a vörösiszap besorolásakor a III. r.

vádolt még nem volt környezetvédelmi vezető. Emiatt az ítéletet hiányosnak ítélte, amiből következik véleménye szerint az is, hogy a jogi következtetés és az oksági kapcsolat megállapítása sem helytálló, mivel pontosan nincs meghatározva, hogy mit mulasztott és milyen tevékenységet nem végzett el a III. r. vádlott, továbbá az sem, hogy ezek elmaradása milyen összefüggésben van a terhére rótt cselekménnyel.

A X. kazetta tehermentesítése érdekében történt szabálytalan hányóvíz csökkentő intézkedések, megtévesztő adatszolgáltatások a hányóvízmérleg és a betöltési szint kapcsán megnyilvánuló szabályszegések vonatkozásában a védő rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak - azon kívül, hogy a 20/2006. (IV.5.) KvVm rendeletre elírások folytán sem sikerült pontosan hivatkoznia -, téves az a megállapítása, hogy a vizet mindkét esetben szabálytalanul kivonták a technológiai körforgásból. A IX. kazettára szivattyúzott csurgalékvíz ugyanis soha nem kerül ki a rendszerből, ami a vörösiszap tér fogalmából adódik, hiszen a VI-X-X/A kazetta egymástól elválaszthatatlan részt alkot, egységes felülettel, csurgalékvíz kezeléssel, vízzáró résfallyal körül kerítve, mely megakadályozza, hogy a lúgos folyadékfázis kikerüljön a rendszerből, és ezzel szennyezze a talajvizet. A IX. kazettára feltett víz csak ideiglenesen lett „eltérítve” a X. kazettáról, hiszen az odaszivattyúzott csurgalékvíz átszivároghat a vörösiszap rétegen ismételten az övárokbá, majd onnan a későbbiek folyamán a X. kazettába került. Az ideiglenes tárolás pedig nem meríti ki a hulladék fogalmi meghatározásban szereplő megválás fogalmát, tehát az így kezelt csurgalékvíz soha nem került át a hulladék kategóriába, így nem lehet veszélyes hulladék sem.

Az ítélet a védő álláspontja szerint is több helyen helyesen emeli ki, hogy a szállítótól nem hulladék, azonban téves az a megállapítása, hogy a X/A. kazetta nem rendelkezett üzemeltetési engedéllyel. Mind a vízjogi engedély, mind az Egységes Környezethasználati Engedély érvényes rá, ráadásul az EKHÉ-ben mint hulladéklerakó volt nevesítve.

A tényállás egyik leglényegesebb, hulladékgazdálkodással összefüggő megállapításának azt tekintette, hogy a törvényszék helyesen állapította meg, hogy az Egységes Környezethasználati Engedély a vörösiszapot minősítette hulladéknak, a EWC kód alá is besorolva azt. A kazettákban kiszállított vörösiszapagyból a vörösiszap minősült hulladéknak, míg a kiszállításhoz szükséges lúgos retúrvíz a technológia része volt, és mivel nem a végleges megválás szándékával juttatták ki a tározóba, a technológiába visszaforgatásra került, így nem minősül hulladéknak.

Ebből azonban álláspontja szerint téves jogi következtetéseket vont le a bíróság. A Veszprémi Törvényszéknek ugyanis sikerült az anyag és a hulladék fogalmát a szakértők bevonásával tisztázni, a Győri Törvényszék azonban ezeket összekeverte. Attól, hogy a vörösiszapot egészségre és környezetre károsnak tekintette a **1. Zrt.**, nem az következik, hogy veszélyes hulladéknak is kellett volna tekinteni. Nem vitatta, hogy a vörösiszapban található nedvességtartalom lúgos, de annak mértéke nem haladta meg a 16/2001. (VII.18.) KöM rendelet 1. § 3. pont e/ és f/ bekezdésében megadott határértéket, így hulladékként nem kell veszélyesnek tekinteni.

Fellebbezésében részletesen foglalkozott az ezzel kapcsolatos szabályokkal, a veszélyes hulladéklerakón átvehető hulladékokra vonatkozó 20/2006. (IV.5.) KvVm rendeletben foglaltakkal, a mintavétel időpontjával, a 2001. IV. negyedéves vízmérleg adataival, mely alapján arra az álláspontra jutott, hogy a környezetvédelmi hatóságnak megküldött szakértői vélemény az akkor éppen működő kazetta eredményeit is magában foglalja, hiszen megállapítható, hogy a IX. kazetta felső rétegei és a X. kazetta azonos összetételű vörösiszapot tartalmaz. Az általa levezetettek szerint a pH nem határérték a hulladékok besorolásakor, így álláspontja szerint az figyelhető meg, hogy az anyag, a hulladék, a veszélyes anyag, a veszélyes hulladék fogalma és besorolása a korábban

becsatolt iratok, szakértői vélemények és a Veszprémi Törvényszék által megállapított és a Győri Ítéltábla és a Győri Törvényszék által is elfogadott tényállás ellenére helytelenül kerültek alkalmazásra, így a Győri Törvényszék által levont jogi következtetés nem helytálló.

További kérdésként vetette fel, hogy a X. kazetta vörösiszapját azért kellett volna lúgos veszélyes hulladéknak tekinteni-e, mert a pH-ja a retúrvíz lúgossága miatt magasabb a 11,5 pH értéknél. Az ezzel kapcsolatos törvényszéki okfejtést tévesnek tartotta, ugyanis a pH 11,5 feletti értéke sem indokolta a veszélyes hulladékbesorolást, nem beszélve arról, hogy a szakértői véleményekben megállapításra került, és ezt az ítélet is helyesen tartalmazza, hogy hulladéknak csak a kiülepedett vörösiszap tekintendő. Tévesnek tartotta az ítélet azon megállapítását is, hogy a **1. Zrt.** 2003-tól tekintette nem veszélyes hulladéknak a vörösiszapot, ennek a helyes időpontja 2004., hiszen a besorolási eljárás ekkor fejeződött be. Az anyag, illetőleg a hulladék fogalmának az elemzésével, valamint a szakértői vélemények tükrében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vörösiszap nem veszélyes hulladék, és a besorolása is szakértő 6 szakértői véleménye szerint is jogszabálynak megfelelő volt.

Rámutatott arra, hogy a III. r. vádlott 2004. novemberében lett környezetvédelmi vezető, addig csak laboratóriumi feladatai voltak, a hulladékbesorolás elődje idejére esett, és a környezetvédelmi működési engedély már életben volt vezetői kinevezésekor. A törvényszék logikája szerint azért marasztalta el a III. r. vádlottat, mert betartotta egy hatóság által kiadott és minden évben ellenőrzött, számon kért engedély előírásait. 2004. novembere után semmilyen olyan vizsgálati eredmény nem került elő és nem volt ismert a III. r. vádlott előtt, amely ellentmondott volna a vörösiszap nem veszélyes hulladék mivoltának. Álláspontja szerint az ítélet kettős mércét állít fel akkor, amikor megállapítja, hogy a hatóság mulasztása esetén a jogszabályok ismeretének a hiánya, be nem tartása nem eredményezi jogi felelősség alapját, míg védence esetében azzal érvel, hogy a jog nem tudása nem mentesít.

A 2010. tavaszán történt vízátszivattyúzással megnyilvánuló jogsértés tekintetében kifejtette, hogy az ítélet nem jelöli meg pontosan, miben nyilvánult meg a III. r. vádlott kötelezettségszegése, amely a felelősség megállapításához vezet. Tévesnek tartja azt a megállapítást, hogy a X. kazetta tehermentesítése érdekében a csurgalékvízárókból a IX. kazettára emeltek fel vizet, holott azt egyedülként a X. kazetta felületére lehetett volna, és ezzel a csurgalékvizet véglegesen kivonták az akkor már csak a X. kazettát magában foglaló technológiai folyamatból. Ugyancsak tévesnek találta ugyanezt a megállapítást a X/A. kazetta vonatkozásában is, mivel azt az ítélet megállapítása szerint semmilyen módon nem lehetett volna az üzemeltetés alá vonni. Álláspontja szerint ugyancsak tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a csurgalékvíz kikerült a technológiai rendszerből, a X/A. kazettából ugyanis a későbbiek folyamán csak a technológiába kerülhetett vissza víz, más kiléptetési mód nem létezett 2010. október 4. előtt. Véleménye szerint egyik esetben sem minősült hulladéknak a X. kazettán a tehermentesítési beavatkozás során mozgatott csurgalékvíz, mert az nem lépett ki a körfolyamatból, attól annak tulajdonosa nem vált meg. A hulladéknak nem számító felesleges vizet ideiglenesen más helyen helyezték el, ebből következően nincs olyan szabályszegés, amely miatt a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése megállapítható lenne. E vádponttal kapcsolatosan is hivatkozott a Veszprémi Törvényszék megállapításaira.

Összességében amellet foglalt állást, hogy a Győri Törvényszék ítélete jogilag helytelen következtetéseken alapulva állapította meg védence bűnösségét, annak magyarázata nélkül, hogyan is jutott el a bíróság ugyanazon ténybeli alapokon nyugodva a Veszprémi Törvényszék által megállapítottaktól teljesen ellenkező végkövetkeztetési konzekvenciaként a III. r. vádlott bűnösségének a megállapításáig. Abban az esetben, hogy ha az ítéltábla hatályon kívül helyezési

kérelmének nem adna helyt, úgy indítványozta az első fokon eljáró Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítási és tényállás mellett a Győri Törvényszék ítéletének a megváltoztatását, és III. r. vádlottnak a felmentését.

IV. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és védencének a felhozott vádak alól bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta. Védence személyi körülményei vonatkozásában kifejtette, hogy IV. r. vádlottnak ingatlan vagyona nincs, ingó vagyona pedig az ítéletben szereplő személygépkocsi.

Érvelése szerint a hatályon kívül helyező határozat megalapozottnak találta a Veszprémi Törvényszék által megállapított tényállást, ennél fogva a Győri Törvényszék a megismételt eljárásban a Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítás során beszerzett bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, és ezért vont le azokról helytelen következtetést, mely kihatással volt védence bűnösségének megállapítására is.

Kifejtette, hogy a törvényszék az értesítési kötelezettség elmulasztását, a károk enyhítésének elmaradását, és a megnövekedett csurgalékvizes szivattyú teljesítmény fel nem ismerését róta védence terhére.

A katasztrófa napján, 2010. október 4-én történetekkel összefüggésben az ítéleti tényállás vonatkozó megállapításainak elemzése kapcsán rámutatott arra, hogy több esetben ellentmondás tapasztalható a bíróság által megállapítottak tekintetében, mivel a IV. r. vádlottat úgy marasztalta el, hogy a védencére vonatkozó ítéleti tényállást megelőzően a vádlott társak terhére rója, hogy ki és mit mulasztott el a diszpécsernek jelenteni, illetve a diszpécsert nem értesítve ki milyen újabb szabályszegést követett el.

Véleménye szerint tény, hogy **IV. r. vádlottat** értesítési kötelezettség terhelte, azonban védence egyértelműen nem rendelkezett azokkal az ismeretekkel, amelyek birtokában érdemi információkat szolgáltatott volna a külső szervek felé. A kárelhárítási tervben, a vörösiszap térség katasztrófa megelőzési és elhárítási tervben körülhatárolt adatokra nem tudott volna pontos információkat adni a kiértesített személyek, hatóságok számára, hiszen a telefonhívásokból ugyan nyomon követhető, ki és mikor hívta fel őt, azonban senkitől nem kapott olyan információt, amelyek a jogszabályokban előírt kérdésekre válaszul szolgálhattak volna. Egyedül a veszélyes anyag mennyiségére nézve tartalmaztak adatokat a tervek, amelyekkel kapcsolatosan azonban a bíróság megállapította, hogy nem voltak valóságok.

Hivatkozott arra is, hogy a diszpécser ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása, illetőleg a közveszély okozás eredménye közötti okozati összefüggés nem állapítható meg, ezzel kapcsolatosan a Veszprémi Törvényszék által megállapítottakat kérte irányadónak tekinteni. Álláspontja szerint önmagában XIV. r. vádlott azon közléséből, hogy kiszakadt a gát, annak nagyságrendjét a IV. r. vádlott még nem ismerhette fel, figyelemmel azon bírósági megállapításra is, hogy a gátszakadás kifejezésen nem feltétlenül ilyen volumenű gátsérülést értettek a dolgozók. Ezt támasztja alá az is, hogy akik kimentek meggyőződni arról, hogy mi történt, a korábban általuk hallottak alapján nem gondolták volna, hogy ekkora a baj. Ezen álláspontjának alátámasztására idézte I.rendű vádlott neve, **H.H., I.I., J.J.**, tanú 93, tanú 280, tanú 220, tanú 60, tanú 250, tanú 38, tanú 321, **K.K.**, tanú 338, tanú 60 és tanú 212 vallomásait.

Ugyancsak nem találta helytállónak az elsőfokú bíróság által levont azon következtetést sem - és ezt tanúvallomásokkal támasztotta alá -, hogy ha védence értesítési kötelezettségének eleget tett volna a

külső szervek, hatóságok irányába, az átadott információk a védekezés menetét érdemben segítették volna.

A jogi minősítés keretében kifejtette, hogy a IV. r. vádlott - aki kizárólag annyi információval rendelkezett, hogy kiszakadt a gát, és lehetősége sem volt arra, hogy saját szemével meggyőződjön a történekről -, tudata nem fogta át, hogy mekkora a veszély, így a közveszély következményeinek enyhítésére a IV. r. vádlottnak nem volt semmilyen lehetősége.

A megnövekedett csurgalékvíz, a szivattyú teljesítmény fel nem ismerése a szolgálatos diszpécser és a vezető diszpécser részéről történő szabályszegésben megnyilvánuló bűnösség megállapításával sem értett egyet, evonatkozásban idézte a szakértői megállapításokat, rámutatva arra, hogy védenca bűnösségét nem lehet megállapítani, és a Veszprémi Törvényszék ítéletében foglaltakat indítványozta irányadónak tekinteni.

A *bűnügyi költség* vonatkozásában kifejtette, hogy a megnövekedett csurgalékvizes szivattyú teljesítmény fel nem ismerésében, illetőleg az értesítési kötelezettség elmulasztásában jelölte meg a Győri Törvényszék a IV. r. vádlott bűnösségét, ebből adódóan nem volt szükség a bíróságnak egyetlen tanú meghallgatására sem, egyetlen szakértőre sem, kizárólag védői díj merült fel az ő vonatkozásában.

V. r. vádlott védője elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszék mint elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítását kérte arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság nem volt törvényesen megalakítva. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszék mint elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte, mivel az elsőfokú bíróság más bíróság kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe tartozó ügyet bíralt el. Harmadlagos kérelmében rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan, és ezért a Be. 593. § (1) bekezdés a/ és b/ pontja, és az 593. § (2) bekezdése, valamint a 606. § (2) bekezdése, illetve a Be. 604. § (1) bekezdés b/ pontja szerinti megváltoztatását és V. r. vádlottnak az ellene emelt vádak alól a Be. 566. § (1) bekezdés a/ pontja alapján történő felmentését kérte.

Első és másodlagos indítványának indokaként az I. r., valamint a II. r. vádlott védője által is előadottakat ismételte meg írásbeli indokolásában. Ugyancsak azonos okfejtés mentén jutott arra az álláspontra, melyet az I. r. vádlott védője is képviselt, hogy jelen eljárásban a Veszprémi Törvényszék által megállapított ítéleti tényállás kell, hogy irányadó legyen, amely az alapeljárásban lefolytatott bizonyításban keletkezett ügyiratok tartalma, illetőleg a ténybeli következtetés alapján alátámasztható és megfelelően indokolható.

Az egyes foglalkozási szabályszegések vonatkozásában részletesen foglalkozott azon szabályszegések cáfolatával, amelyek vonatkozásában a Győri Törvényszék megállapította védenca bűnösségét.

Az engedély nélküli VISZ technológiára történő áttérés és az engedély nélkül bevezetett technológiai változások vonatkozásában kifejtette, hogy alapvető szakmai tévedés, hogy technológiai változtatás történt, hiszen az ellenáramú mosás megmaradt, csak egy nagyobb hatékonyságú berendezés került telepítésre. Kifejtette, hogy a vizsgált technológiát és az annak bevezetésére tett törekvéseket az eljáró szakértők pozitívan értékelték, továbbá, hogy semmilyen olyan szakértői megállapítás nem volt, amely a VISZ technológiára történő áttérés, illetőleg a bekövetkezett gátszakadás között összefüggést állapított meg. Érthetetlennek tartotta, hogy egy

hatóság által ellenőrzött, átvett, kipróbált technika, amit a szakértők is elismertek, miként minősülhet foglalkozási szabályszegésnek.

A semlegesítés technológiaiailag indokolatlan leállításával kapcsolatosan véleménye szerint a Győri Törvényszék - bár feltérképezte az egyes vádlottaknak az irányadó szabályzatok szerinti elvi feladatkörét - ítéletében mégsem tükröződnek jelen vádpont vonatkozásában a **1. Zrt.** alapvetően divizionális szervezeti működéséből eredő árnyalatai. Az ítélet többek között a semlegesítés kérdésköre kapcsán is olyan felelősséget terhel az V. r. vádlottra, amely a rendelkezésre álló tényadatok ismeretében helytelennek tekintendő. Olyan téves értelmezését adja a Szervezeti és Működési Szabályzatnak, a munkaszerződéseknek, az üzemi szabályzatnak, a munkaköri leírásoknak, amely ellentétes az alapeljárásban lefolytatott bizonyítás eredményével.

A semlegesítés leállítását a Győri Törvényszék is előre mutatónak találta hosszú távon, mind gazdasági, mind környezetterhelési szempontok miatt, így alappal merülhet fel az a kérdés, hogy ez a pozitív jelzők szerinti intézkedés hogyan alapozhat meg bármilyen fokú büntetőjogi felelősséget. Rámutatott arra is, hogy a semlegesítés nem része a normál technológiai folyamatnak, a vádbeli időszakban nem volt semmilyen jogszabályi, hatósági vagy szabályzati kötelezettség a semlegesítés végzésére. Erre a vörösiszap térségben a résfal fokozatos megépítése miatt lett szükség. Részletesen foglalkozott a résfal céljával, annak elkészültével, a kialakult helyzettel, továbbá rámutatott arra is, hogy a semlegesítéshez a cég kapott engedélyt a 20.189/1993. vízjogi üzemeltetési engedélyben, azonban a 20.730/2002. vízjogi üzemeltetési engedély már nem tesz említést a semlegesítésről, 2000. évtől pedig a külső vizek teljesen kizárásra kerültek, tehát megszűnt az az ok, amely miatt a semlegesítést be kellett vezetni. Mindez oda vezetett, hogy a csapadékszegény időszakban ez leállításra került. Kitért arra is, hogy a teljes körbezárás mellékhatásaként a kazettán tárolt víz lúgtartalma folyamatosan növekedett, ezen probléma megoldását V. r. vádlott az iszapszűrés bevezetésében látta, amelyről a szakértők is csak elismerően tudtak nyilatkozni. A lúgtartalom növekedési adataival egyébként a környezetvédelmi hatóság is tisztában volt, hiszen az ezekre vonatkozó adatokat folyamatosan évenként megkapta. A vádlottak tehát állami felügyelet, szoros ellenőrzés mellett hozták meg a döntéseiket és végezték az ipari tevékenységet, így méltánytalannak és eltúlozottnak tekintendő a történetek vonatkozásában megállapított büntetőjogi felelősségük. Nem helytálló a Győri Törvényszék azon megállapítása sem, mely szerint a semlegesítés leállítása saját szakmai szabály megszegését merítette volna ki, hiszen nem volt ilyen szabály, tehát nincs ezzel kapcsolatos szabályszegés.

Ugyancsak nem értett egyet a hányóvíz lúgosságával kapcsolatos törvényszéki megállapításokkal, rámutatva arra, hogy a semlegesítés leállításának időszakában a hányóvíz lúgossága konstans értéket mutatott, a 2000-től történő lúgosság emelkedését pontosan a VISZ beüzemelése állította meg és stabilizálta.

Részletesen foglalkozott V.rendű vádlott és I.rendű vádlott között 2010. február 18. napján kelt e-mail tartalmával, megállapítva az I. r. vádlott védőjével egyezően azt, hogy a „nem lehet büntetlenül megúszni” kifejezés a többletköltségekre vonatkozott, és semmi köze nincsen a katasztrófához vagy bármilyen büntetőeljáráshoz.

Kifejtette, hogy bár a technológiai szakértők a semlegesítés leállítását technológiai szempontból hibás döntésnek minősítették, a Győri Törvényszék hivatkozott előremutató tevékenységként történő minősítése kettős megítélés alá helyezi a semlegesítés időszakos leállításának tárgykörét, annak tehát foglalkozási szabályszegésként történő értékelése álláspontja szerint helytelen.

Kiemelte azt is, hogy a geotechnikai szakértői vélemények egyértelmű álláspontot képviselnek a tekintetben, hogy a semlegesítés leállítása a közveszéllyel, mint eredménnyel nincs ok-okozati összefüggésben. Ennélfogva védenca e körben megállapított büntetőjogi felelősége megalapozatlan.

A tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentráció felső határértékének átlépése, valamint annak be nem jelentése a hatóságnak szabályszegés vonatkozásában részletesen foglalkozott azzal, hogy az EKHE 3.05 pontjában a technológia jellemző értékei vannak megadva, azok nem határértékek. Mindezek tükrében nem véletlen az sem, hogy nem áll rendelkezésre adat a tekintetben, hogy ezen számadatokat a hányóvíz vonatkozásában a hatóság határértékként valaha is számon kérte volna. Hivatkozott arra is, hogy **szakértő6** és szakértő 22 technológiai szakértők meghallgatása alapján az sem egyértelmű, hogy egyáltalán túllépésről beszélhetünk-e, figyelembe véve azt a körülményt, hogy a víz nagy felületen érintkezett a levegőben lévő széndioxiddal. Ismételten hivatkozott arra, hogy a koncentráció változásairól a környezetvédelmi hatóság évente az összefoglaló jelentésében pontos képet kapott, és egyetlen alkalommal sem jelezte a fenntartásait. Kifejtette továbbá, hogy a X. kazetta Na₂O tartalmának elemzése kapcsán a szélsőséges időjárási körülményeket is figyelembe kellett volna venni, hiszen nagy esőzések voltak, amelynek következtében a VI-IX. lezárt kazettákra hullott csapadékvíz is emelte a csurgalékvíznek a lúgosságát, amely szintén a X. kazettára került felszivattyúzásra. Álláspontja szerint mindezek alapján a tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentráció felső határának átlépése kétséget kizáróan nem állapítható meg.

Ugyancsak nem értett egyet azzal, hogy V.rendű vádlott neve terhére a bíróság a *szabálytalan vízátszivattyúzásokat* is megállapította. E vonatkozásban kifejtette, hogy csurgalékvíz X. kazettára történő felszivattyúzására a kiporzás megakadályozása végett került sor. A 20/2006. (IV.26.) KvVM rendelet szerint szükség esetén a csurgalékvizet zárt rendszeren keresztül a hulladékréteg felületére vissza lehet juttatni, ezen tevékenység tehát büntetőjogi felelősséget nem alapozhat meg. Megfelelt a szabályoknak, hogy a VI-IX. kazettákra eső csapadékvíz alapján képződő csurgalékvizet visszaemelték a IX. kazettára, lényegében tehát a saját vizét emelték rá vissza, megakadályozva ezzel a kiporzást. A X/A. kazettára ténylegesen átengedésre került mintegy 50.000 köbméter víz a X. kazettáról, itt azonban a védő szerint a vizsgált időszakban élő vízjogi üzemeltetési engedélye volt a X/A. kazettának a 20.730/2002. vízjogi üzemeltetési engedély 2. pontja alapján. Rámutatott arra is, hogy az EKHE 9.02 pontja is a vörösiszap és szennyvíz lerakására tartja nyilván a X/A. kazettát, tehát engedély birtokában, teljesen szabályszerűen folyt e körben is az ipari tevékenység. Kifejtette azt is, hogy sem a IX., sem a X/A. kazetta alja nem szigetelt, így a víz, amely rákerült, csak ideiglenesen kerül oda, hiszen az azonnal elkezdett szivárogni a csurgalékvizes árokba, ahonnan végül felkerült a X. kazettára, tehát bármilyen víz, amely a résfalon belül volt, előbb-utóbb a csurgalékvíz árkon keresztül a X. kazettára került, így a Győri Törvényszék álláspontja megalapozatlan e szabályszegés vonatkozásában is.

A szintkiegyenlítés kapcsán történt szabályszegések tekintetében arra hivatkozott, hogy sem jogszabályi előírás, sem tervezői javaslat vagy hatósági kötelezés nem kötelezte az egyébként sem geotechnikus V. r. vádlottat a gáttestre vonatkozó süllyedésmérés elvégzésére. A mérési kötelezettség kizárólag a hulladék szintjének folyamatos figyelemmel kísérésére vonatkozott, amelyet egyébként tanú 276 tanú is alátámasztott. Álláspontja szerint a jogszabályok alapján, így az EKHE 16.0 pontja alapján, továbbá a 20/2006. (IV.5.) KvVM rendelet 3. mellékletének 4. pontja alapján nem állapítható meg olyan kötelező előírás, amely a gáttest süllyedésének a mérésére vonatkozott volna, így fogalmilag kizárt, hogy foglalkozási szabályt szegett volna a védenca, emellett szakértői bizonyosság szintjén sem került rögzítésre, hogy a gáttest süllyedési szintjének folyamatos mérése bizonyosan jelezte volna a gát tönkremenetelét.

A szintkülönbség kérdése vonatkozásában védence az egész eljárás során következetesen állította és okiratokkal igazolta, hogy a gát már a kivitelezés befejezésekor sem volt egyenletes, annak helyenként eltérő magassága tehát nem süllyedés, hanem a kivitelezésnek az eredménye volt. Ugyan az V. r. vádlott nem volt kapcsolattartó a hatóságokkal, azonban tényként rögzíthető, hogy a 2008. áprilisi kivitelezést követően két felmérés is készült, az egyik a VIII. és IX. kazetta környezetfelmérése 2008. októberében, a másik a X. gát vonatkozásában 2010. júliusában, de a szintkiegyenlítés előtt, így a terhelt működési időszakában a Győri Törvényszék által megállapítottakkal szemben volt a X. gáttestre vonatkozó süllyedésmérés. A szintkiegyenlítés kapcsán hivatkozott a Veszprémi Törvényszék helyes és a védelem által maradéktalanul elfogadott ítéleti tényállására is.

Azon kérdéskörben, hogy a 2010. június 14. napján készült fotók tanúsága szerint a későbbi kettős töréshelynél vörös foltok jelentek meg a gát külső falán, rámutatott arra, hogy ezek már 2007-ben is változatlan méretben jelen voltak az 3 Kft. fotói szerint, így tehát ezen foltok szakmai megítélését illetően egyértelmű szakértői álláspont nem került rögzítésre.

A *betöltési szintkülönbség kapcsán* védence terhére róttak vonatkozásában nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a bizonyítási eljárás során ez nem került megjelölésre, tehát arra kell következtetni, hogy korábban nem is került előírásként rögzítésre a gáttest magassága és a betöltési szint különbségére vonatkozó kógens szabály. Ilyen jellegű normát egyedül azon vízjogi létesítési engedélyben lehet felfedezni, amely az azt kibocsátó hatóság igazgatójának nyilatkozata szerint is semmis.

Az *egyenetlen iszapfelszín kialakulása és a X. kazetában felgyűlt hányóvíz technológiailag indokolatlanul nagy mennyisége, a megtévesztő hányóvíz adatszolgáltatás vonatkozásában* - idézve a Győri Törvényszék álláspontját - rámutatott arra, hogy a fenti szabályszegés nem képezte az V. r. vádlottal szemben emelt vád részét, tehát a bíróság a jogállami büntetőjogi garanciákat megsértve figyelmen kívül hagyta a vádhoz kötöttség elvét.

A fentiek rögzítését követően rámutatott arra, hogy nem volt elkerülhető, hogy a kazetta közepén iszapkráter ne alakuljon ki, utalva **szakértő5** bíróság előtti meghallgatására, melyen a szakértő a tervezőket tette felelőssé. Szakértői bizonyossággal került tehát az eljárás során rögzítésre, hogy az egyenetlen iszapfelszín kialakulása vonatkozásában üzemeltetői mulasztás nem tárható fel, így védence felelőssége fel sem merülhet. Kitért arra is, hogy a törvényszék a ponton hidas megoldás alkalmazásának elmaradását róta többek között védence terhére, amely álláspontja szerint nem megvalósítható, és az EKHE-be ütköző tevékenység is lett volna.

A *X. számú kazetában felgyűlt hányóvíz technológiailag indokolatlanul nagy mennyisége tekintetében* a Győri Törvényszék a védő álláspontja szerint egy nagyon rövid indokolást adott, amelyet azonban megkérdőjeleznek a szakértői megállapítások, miszerint a váddal érintett kazettán tárolt víz mennyiségének semmi köze nem volt a gát kiszakadásához. Kiemelte, hogy a tároló nem volt túltöltve, és azon a szakértők szerint is az előírásoknak megfelelő vízmennyiség volt. Ugyancsak nem elhanyagolható megítélése szerint, hogy a vádbeli időszakban egy üres kazetta, a X/A üzembevételre való előkészítése is folyamatban volt. Rámutatott továbbá arra is, hogy a 2010. I. negyedéves vízmérleg adatai miatt a kb. 100.000 köbméter térfogatú tárolt víz mennyiségének növekedése miatt a II. negyedévben kezdett az V. r. vádlott aktívan beavatkozni a X. kazettán tárolt vízmennyiség növekedésének megfékezése érdekében, amely tevékenységét az vezette, hogy a kazettát az év folyamán a megengedett betöltési szint alatt tudja tartani, és semmi esetre sem az, hogy veszélyeztesse a gát állékonyságát.

Fellebbezésének indokolásában részletesen foglalkozott a kérdéses időszakban az extrém csapadékmennyiséggel, a semlegesítés leállításával és újraindításával, és összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy 2010. II.-III. negyedévében akkor sem lehetett volna kizárólag semlegesítéssel kezelni az extrém csapadékmennyiségből keletkező többlet vízmennyiséget, ha maximálisan és folyamatosan üzemelt volna a rendszer. Emiatt volt szükség tehát a feltárósorok alkálikus vizének csatornába eresztésére, a dobszűrőkön iszap retúrvíz mosatására és 150.000 köbméter csurgalékvíznek a IX. kazettára nyomtatására, majd 50.000 köbméter víznek a X/A kazettára való átengedésére.

A *megtévesztő hányóvíz adatszolgáltatás szabályszegése* körében a védő részletesen cáfolta a törvényszék tényállásában megállapítottakat, kifejtve az ítélet belső ellentétét is. Érvelése szerint nem tisztázott és nem is tisztázható, hogy a két bejegyzés háttérében mi állhatott, és az sem, hogy valóban történt-e bármilyen nem ismert módon ilyen mértékű vízkivétel a X. kazettaból, így ez alapján álláspontja szerint a törvényszék zárt logikai láncolat hiányában érdemi bizonyítás lefolytatása nélkül állapította meg a védenca szabályszegését. Részletesen foglalkozott azzal, hogy mi vezethetett a 80 cm-es differenciához, kifejtve, hogy semmilyen módon nem követett el szabálysértést az V. r. vádlott.

A *közveszély következményei enyhítésének akadályozása* körében összefoglalta az elsőfokú ítélet megállapításait, majd rámutatott arra, hogy a vádhatóság és a Győri Törvényszék azt a lehetetlen elvárás támasztotta az V. r. vádlottal szemben, hogy a második jelzésre, amelyet az V. r. vádlott a helyszínre menve kapott, azonnal fel kellett volna fognia a katasztrófa tényleges nagyságát és részleteit. Mindezek alapján tehát elfogadható az V. r. vádlott azon előadása, hogy azt, hogy éppen Magyarország legnagyobb ipari katasztrófája van folyamatban, és hogy emberek vannak veszélyben, nem hallotta, nem fogta fel, és ilyet nem is közölt I.rendű vádlott nevével a gátszakadás napján 12 óra 32 perckor folytatott telefonbeszélgetésük alkalmával.

A törvényszék megállapításaival szemben az rögzíthető - a védelem álláspontja szerint - hogy amint V.rendű vádlott neve kiért a X. kazetta északi gátjához és ott a gátszakadás és a kifolyás nyomait meglátta, nyomban felhívta diszpécseret, aki tájékoztatta az V. r. vádlottat, hogy már tudja mi történt, és intézkedik a gyár leállítása és a hatóságok értesítése iránt. Ezután az V. r. vádlott a tűzoltóparancsnokhoz ment, és tájékoztatta a kifolyt anyag tulajdonságairól, valamint a szükséges védőintézkedésekről. Ezt követően ment a kolontári lovarda dombra, ahol találkozott X. r. vádlottal, akit megkérdezett, hogy értesítette-e az I. r. vádlottat, aki igazolta, hogy az értesítés megtörtént.

A fentiek alapján tehát egyértelműen megállapítható, hogy V. r. vádlott nem, hogy nem akadályozta a folyamatban lévő katasztrófa elhárítását, hanem aktív cselekvésével kifejezetten a fennálló, méreteiben és súlyosságában még előtte sem pontosan ismert közveszély megszüntetése és a káros következmények megakadályozása érdekében járt el.

Ugyancsak érthetetlennek tartotta az elsőfokú bíróság ítéletét arra tekintettel is, hogy bizonyos vádlott-társak, így például X. r. vádlott tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével okszerű következtetést tudott levonni, és felmentette őt az ellene emelt vádak alól.

A *hulladékgazdálkodás rendjének megsértése* tekintetében kifejtette, hogy védenca nem volt kapcsolattartó a hatóságokkal, semmilyen szinten nem vett részt a vörösiszap minősítésében, továbbá a vörösiszap térség is csak 2008. április 28. napjától tartozott hozzá üzemeltetési

felelősségként, ezen szabályszegés tekintetében a II. r. és III. r. vádlottak védőinek a beadványaiban foglaltakhoz is csatlakozott.

Összességében elsődlegesen azt indítványozta, hogy az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és a Veszprémi Törvényszéket, mint kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróságot utasítsa új eljárásra, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a vádlott felmentését indítványozta a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján bűncselekmény hiányában.

VI. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint a Győri Törvényszék ítélete részben megalapozatlan a Be. 592. § (2) bekezdésének a/, b/, c/ és d/ pontja alapján, mivel a törvényszék a tényállást hiányosan állapította meg a VI. r. vádlott vonatkozásában, felderítetlen és iratellenes megállapításokat tett, valamint tényről tényre helytelen következtetéseket vont le, továbbá az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett kellően eleget. Hozzáfűzte, hogy a Győri Törvényszék az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásokat a megismételt eljárás során sem teljesítette, csupán a vádlottakat hallgatta meg és iratismertetést tartott.

Valamennyi tényállási pont vonatkozásában kifejtette, hogy tévesen hivatkozik mind a törvényszék ítélete, mind a vádirat arra, hogy a nyugdíjazása után visszafoglalkoztatott munkavállalók, így többek között VI. r. vádlott esetében is a tevékenységükre a nyugdíjazást megelőző napon érvényes és hatályos munkaköri leírás tartalma az irányadó. Az ítélet minden olyan hivatkozása tehát alaptalan, amely abból indul ki, hogy a 2008. június 24. napján kelt munkaköri leírásban előírt kötelezettségeit, feladatait nem megfelelő módon teljesítette védenca, hiszen sem a hivatkozott munkaszerződése, sem pedig az ahhoz kapcsolódó munkaköri leírása nem volt már hatályban 2010. október 4. napján, illetőleg a katasztrófa bekövetkezésekor. Fentiekből pedig az is egyenesen következik, hogy munkaköri leírás hiányában nem volt pontosan meghatározható, hogy a VI. r. vádlott milyen körben volt felelős, ha egyáltalán felelős volt az iszapbelövési pontok váltogatásával vagy éppen a kazettában lévő folyadékszint ellenőrzésével kapcsolatban.

Az iszapbelövési pontok váltogatásával az észak-nyugati sarokban iszapdomb, míg a kazetta közepén folyadékráter kialakulásával kapcsolatosan részletesen elemezte a VI. r. vádlottnak tanúként, illetve gyanúsítottként tett vallomásait, valamint a szakértői véleményeket, melyeket követően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a geotechnikai szakértők végső álláspontjára is figyelemmel megállapítható, hogy védenca a rá vonatkozó előírásoknak mindenben megfelelően végezte el az iszapbelövési pontok változtatásával összefüggő feladatait, amelyet egyébként főnöke, közvetlen felettese, VIII. r. vádlott előzetes engedélye és utasítása alapján hajtott végre. Ezzel kapcsolatban rámutatott arra is, hogy a vádiratban hivatkozott folyadékráter-iszapdomb, illetőleg a gát belső oldalán lévő vízoszlop 1 métert meghaladó vagy meg nem haladó magassága nem tartoznak a katasztrófa kialakulását közvetlen kiváltó okok közé.

A túl magas vízoszlop, túlzott mennyiségű víztartás a kazettában, a salakpernye töltés tartósan 1 méternél magasabb vízoszlop nyomás terhelésével kapcsolatos szabályszegések vonatkozásában kifejtette, hogy abban az esetben, ha elfogadjuk, hogy volt hatályos munkaköri leírása VI. r. vádlottnak, ez nem jelentett mást, mint arról történő gondoskodási kötelezettséget, hogy a IX. szivattyúházban és a tanyán a szivattyúk rendeltetésszerűen működjenek, a kazettából a gyárba megfelelő időben megfelelő mennyiségű és minőségű retúr víz érkezzen, a kazettában lévő vízszint pedig rendszeresen ellenőrzésre kerüljön és az adatokat a felettese részére minden esetben jelentse. Foglalkozott e körben V. r. vádlott vallomásával is, rámutatva arra, hogy a X. számú kazettában lévő

vízmennyiség csökkenése kizárólag a technológia legalább részbeni megváltoztatásával lett volna elérhető, azonban e körben VI. r. vádlott semmiféle hatáskörrel, döntési jogosultsággal vagy akár javaslat-tételi lehetőséggel nem rendelkezett. Emiatt vitatta az ítélet azon megállapítását, mely szerint védence bármilyen módon be tudott volna avatkozni a kazettában tárolt víz mennyiségének csökkentése érdekében, vagy e körben számára cselekvési kötelezettség állt volna fenn.

Azt, hogy a X. számú kazettában a salakpernyetöltést tartósan 1 méternél magasabb vízoszlop nyomása terhelte volna, a rendszeres csónakos mérések adatai álláspontja szerint egyértelműen cáfolták, továbbá a szakértők is oly módon nyilatkoztak, hogy ez a körülmény ténylegesen akkor sem játszott volna szerepet a katasztrófa bekövetkezésében, ha tartósan meghaladta volna a vízoszlop magassága az 1 métert. Részletesen foglalkozott a IX. számú kazettánál keletkezett buzgár létrejöttének okaival, illetőleg annak elhárításának körülményeivel, melynek keretében kifejtette, hogy a kotróhajó igénybevétele nem az iszap átrakása miatt került sor, nem az egyenletes elterítést szolgálta, hanem a minél hamarabb történő hibaelhárítás érdekében vették azt bérbe. Részletesen leírta, hogy a IX. kazetta üzemelésének utolsó stádiumában, 1999-2000-ben az egyenletes iszapelterítés érdekében az **e.települési** timföldgyár és alumíniumkohó milyen módszereket alkalmazott, és az általa részletesen megjelölt töltési eljárás elfogadását indítványozta. Indítványozta, hogy az ítélet tábla a szakértők álláspontját fogadja el abban a kérdésben, hogy kevesebb vízmennyiség nem lehetett volna kazettán, álláspontjának alátámasztására **szakértő5** és szakértő 22 szakértők tárgyaláson tett előadását hívta fel.

A rendellenes gátsüllyedéssel kapcsolatosan a Győri Törvényszék indokolásában foglaltakkal kapcsolatban rámutatott arra, hogy az abban foglalt vélelmezett csőjavítások nem léteztek, az csak feltételezés a bíróság részéről, amit semmilyen tényadat nem támaszt alá. A szerelési ügyekben szakember, tanú 338 volt beosztva VI. rendű vádlott mellé, így e vonatkozásban tanú 338 tanúkénti meghallgatása lett volna indokolt.

A megnövekedett szivattyúteljesítmény felismerése utáni cselekvés vonatkozásában arra hivatkozott, hogy e vádponttal kapcsolatban is rendkívül következetes és részletes nyilatkozatot tett védence mind a nyomozati szakban, mind pedig a törvényszék előtt. Önmagában a IX. számú szivattyúházban rendelkezésre álló eszközök segítségével a szivattyúház gépkezelői is csak a víz mennyiségi növekedését tudták érzékelni, olyan üzemidő mérő eszköz, amivel védence a gát átszakadását előre jelezni vagy észlelni tudta volna, nem állt rendelkezésre. Ezt egyébként a szakértő, **szakértő5** is megállapította. A meglévő adatokból sem a védencének, sem a szivattyúház gépkezelőjének nem kellett arra következtetnie, hogy gátszakadás fog bekövetkezni. A X. számú kazetta gátja átszakadásának okaival kapcsolatosan kiemelte, hogy szakértő 8 eseti geotechnikai szakértő a védence munkáját több alkalommal is megdicsérte, és annak a véleményének is hangot adott, hogy kitüntetést érdemelt volna, ahogy ezt a gátat megcsinálta.

A környezetkárosítás, illetőleg a természetkárosítás a védence munkájával kapcsolatosan nem merült fel, így az ezzel kapcsolatos bírói álláspontot helyesnek tartotta.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölését indítványozta, a tényállást az ügyiratok tartalma alapján kérte helyesbíteni és kiegészíteni, így elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával védence felmentését indítványozta, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezést a Be. 610. § alapján.

VII. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint megalapozatlan az elsőfokú bíróság ítélete, mivel a megállapított tényekből további tényekre

helytelenül következtetett, továbbá az ítélet indokolása is hiányos, illetve egyes kérdésekben nem is tartalmaz érdemi indokolást. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság az ítéletében a bizonyítékokat felsorolta, azonban azokat egyenként és egymással összevetve nem értékelte, nem adott számot arról, hogy miért fogadott el egyes bizonyítékokat hiteltérdemlőnek, másokat miért nem, továbbá az indokolásban nem ellenőrizhető a mérlegelés okszerűségének teljessége sem.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében szereplő minősítés szerint védence magatartása a Btk. 322. § (1) bekezdésének III. fordulata szerinti, azaz a közveszély, illetve következményei enyhítésének akadályozása törvényi tényállását meríti ki. Ezzel kapcsolatban azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint a védencét az állampolgári elvárhatóságon túlmenően jogszabályból, illetőleg belső szabályzatból eredő értesítési, bejelentési kötelezettség is terhelte volna. Érvelése szerint az adott ügyben az állapítható meg, hogy VII. r. vádlott a katasztrófa bekövetkezésének veszélyeit nem észlelhette, mivel annak számára ismert előjelei egyáltalán nem voltak, a katasztrófa bekövetkezéséről csak és kizárólag akkor szerzett tudomást, amikor 12:55 perc körüli időben a katasztrófa közvetlen helyszínére érve tudatosultak benne a történetek, valamint az események nagyságrendje. Eddig az időpontig kizárólag csak arról volt információja, hogy a vörösiszap tárolókazettánál valamilyen probléma volt.

A Győri Törvényszék ítéletének indokolásában a védence cselekvősége vonatkozásában azt állapította meg, hogy II. r. vádlott társaságában volt, így elvárható volt tőle, hogy a II. r. vádlottat arra sarkallja, hogy hívja fel a tűzoltóságot, ha pedig ezt nem teszi meg, akkor ezt neki kellett volna megtennie. Álláspontja szerint azonban a „sarkallás” elmulasztása nem meríti ki egyetlen bűncselekmény törvényi tényállását sem, és egyébként sem róható fel a VII. r. vádlottnak, mivel a felettese, II. r. vádlott utasításait kellett végrehajtania. Iratellenesnek tartotta a bíróság azon megállapítását, hogy nincs a bizonyítékok között arra vonatkozóan adat, hogy VII. r. vádlott joggal bízhatott abban, miszerint bárki a hatóságokat már értesítette, hiszen a katasztrófa helyszínére történő kiérkezésüket megelőzően a hatóságokkal már találkoztak, így mindannyian okkal feltételezték, hogy részben a belső vállalati riasztórendszer révén, részben más forrásokból a hatóságok már értesültek a történetekről. Abban az időben pedig, amikor az értesítéshez szükséges és elégséges információkhoz a VII. r. vádlott hozzájutott, már nem lettek volna ezek az értesítések érdemiek, és a katasztrófa következményeinek enyhítését sem eredményezték volna. Kifejtette továbbá, hogy védence ekkor már több mint két éve nem volt vezető beosztásban, munkaköri leírással nem rendelkezett, és a munkaszerződése sem írt elő részére ilyen értesítési kötelezettséget. Mindezek alapján bűncselekmény hiányában kérte a felmentését.

A Győri Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott fellebbezést megalapozatlannak tartotta, tekintettel arra, hogy azon cselekmények miatt, amelyekkel az ügyészség a vádiratában, illetve végindítványában védencét megvádolta, bűncselekmény hiányában nem állapítható meg a bűnössége. A tekintetben, hogy a **1. Zrt.**-nél nem került kialakításra olyan érdemi környezetvédelmi és technológiai monitoring rendszer, amely adatot szolgáltatott volna a veszélyhelyzetek előre jelzéséhez, illetőleg a környezet és a természetkárosítás vétségével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltakkal teljes mértékben egyetértett, a következmények elhárításában közreműködő külső szervek értesítésének elmulasztásával elkövetett cselekménnyel kapcsolatos ügyészi álláspont vonatkozásában pedig előadta, hogy a korábban fellebbezésében foglaltakat tekinti irányadónak, és ezért erre vonatkozóan is bűncselekmény hiányában kérte a védencének a felmentését.

Egyetértett a törvényszék azon álláspontjával, miszerint méltányosságból az állam viseli a védencét külön terhelő bünyügyi költség nagy részét, ugyanis megítélése szerint is VII. r. vádlottal szemben

aránytalan lenne az őt külön terhelő, tisztán a kirendelt védői díjakból felhalmozódott milliós nagyságrendű bűnügyi költség megfizetésére kötelezés. Nem értett egyet viszont az elsőfokú bíróság egyetemleges kötelezést megállapító rendelkezésével. Ezzel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az ügyészség már az első vádiratában is kizárólag két szabályszegéssel, mulasztással vádolta meg a védencét, egyrészt az érdemi környezetvédelmi technológiai monitoring rendszer hiányával, másrészt az értesítési kötelezettség elmulasztásával. Ezen mulasztások közül az egyikben mindkét első fokon eljáró bíróság a vádlottat felmentő rendelkezést hozott, a másik megítéléséhez pedig nem szükséges szakértő alkalmazása. Így megállapítható, hogy nem a VII. r. vádlott mulasztása folytán, illetve vele kapcsolatban szükségtelenül merült fel azon szakértői díjak túlnyomó többsége, melyek megfizetésére a bíróság őt egyetemlegesen kötelezte, mivel az ügyben eljáró geotechnikai, műszaki technológiai, áramlástan, környezet és természetvédelmi, informatikai, robbantási, hidrológiai, stb. szakértők véleménye nem releváns a VII. r. vádlott magatartásának megítélése tekintetében. Ennélfogva, mivel a terhére megállapított cselekmény semmiféle kapcsolatban nincs a szakértői véleményekkel, ezért a bűnügyi költség egyetemleges megtérítésére vonatkozó kötelezést a VII. r. vádlottra vonatkozóan mellőzni indítványozta.

VIII. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megsértésével folytatta le az eljárást. Az eljárási szabálysértések vonatkozásában elsősorban a többi védő által hivatkozott abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozott, mely szerint olyan bíró vett részt az eljárásban, aki nem volt az adott ügyre kijelölve. Emellett egyetértett a Győri Fellebbviteli Főügyészség indítványában foglaltakkal is tekintetben, hogy a megismételt eljárás során nem kerültek kiküszöbölésre az egyes szakértők bírósági általi kirendelésének és meghallgatásának szabálysértései, és nem oldotta fel a bíróság a szakértői csoport szakvéleményen belül észlelhető ellentéteit sem.

Kifejtette továbbá, hogy az ítélet részben megalapozatlan is, mivel álláspontja szerint a megállapított tényállás hiányos, ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, és tényről tényre helytelen következtetést is tartalmaz. Ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a kirendelt szakértői csoport a szintkiegyenlítést a kazetta átszakadás okaként nem jelölte meg, továbbá a gátszakadás nem az északi fal szintkiegyenlítéssel érintett szakaszán történt. A Győri Törvényszék ítélete 43. oldalán fejtette ki, hogy a X. számú kazettában a teknősödött iszapfelszín és az ebből adódó jelentős többlet-vízmennyiség a 2010. október 4-i gátszakadással ok-okozati összefüggésben nem állt, azonban a vízmennyiség a katasztrófa mértékét meghatározó körülmény lett. Álláspontja szerint azonban technológiai szükségszerűség volt, hogy a kazettán ennyi víz legyen. Emellett semmilyen előírás nem volt a kazettán tárolható víz mennyiségére vonatkozóan, mivel a műszaki-geotechnikai szakértői csoportnak az eljárás során többször kifejtett véleménye az volt, hogy a kárelhárítási tervben sem utasításszerűen szerepeltek a vízmennyiségek, azok kötelező betartása az írásos anyagból nem vezethető le, ugyanakkor érthetetlen módon ezzel ellentétes megállapítást tett az elsőfokú bíróság.

Előadta továbbá, hogy amikor a betöltési rendszer tervezése történt, védenca még vöröszüzem vezető volt, 1998-ban nevezték ki vöröszüzem- és vízgazdálkodási vezetővé, ekkor került a hatáskörébe a X. számú kazetta. A hidrátüzem vezetői pozíciót 2008. május 31-ig töltötte be, és ettől kezdve 2010. novemberéig a hidrátgyártás üzem termelési vezetői beosztásában állt. Munkaköre változásának idején a X. kazettában tárolt víz mennyisége 378.410 köbméter volt, 2008. június 1. napjától azonban az üzemvezetői kompetenciába tartozó intézkedéseket nem tehetett és döntéseket sem hozhatott.

A X. számú kazetta tönkremeneteli folyamatával kapcsolatosan rámutatott arra, hogy kettő tönkremeneteli leírás összemosódott, az elsődleges törést relative jól írta le a tényállás, de a korábbi állásfogalásokból, amelyet az északi fal „közepéhez” írtak, beemelt elemeket, pedig ezek az események itt egymást kizárták. A 7. tényállási pont első fél oldalán álláspontja szerint annyi ellentmondás található, hogy az önmagában felülbírálhatalanná teszi az ítéletet, mivel egy alapvetően helyes tényállási részhez képest a továbbiakban nem megállapítható jelenségekre épít, úgy mint rendellenes süllyedés, felgyorsuló kúszómozgás, stb.

A *gátszakadást követő magatartással* kapcsolatosan kiemelte, hogy az ítéleti tényállás kiegészítendő azzal, hogy VIII. r. vádlottat a **1. Zrt.** katasztrófa megelőzési és elhárítási terve, valamint a vízminőségvédelmi kárelhárítási terve sem jelöli meg intézkedésre jogosult vezetőként. Védenca a gátszakadásról való tudomásszerzést követően az előírt protokollt követte, 12:21:07-kor felhívta V.rendű vádlottat, 12:27:33-kor pedig **IV. r. vádlott** ügyeletes diszpécser, erre figyelemmel mulasztás ekörben nem terheli. Gondosságát bizonyítja az is, hogy az üzembe visszatérve ellenőrizte, hogy a kiértékelések megtörténtek-e, és amikor kiderült, hogy nem, haladéktalanul tájékoztatta III.rendű vádlottat. Álláspontja szerint a közveszélyokozás bűncselekményének sem a gondatlan, sem pedig a szándékos alakzatáért nem tehető felelőssé védenca, így a bűnössége környezetkárosítás és természetkárosítás vétségében sem állapítható meg. Mindezek alapján kérte a Győri Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, illetőleg másodlagosan védenca felmentését.

X. r. vádlott védője a fellebbviteli főügyészség indítványára tett észrevételében kifejtette, hogy a Győri Törvényszék a védenca felelősségét érintő vádpontokban valamennyi releváns bizonyítékot perrendszerűen rögzített, a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében törvényesen értékelte, és ezen mérlegelő tevékenysége alapján hozta meg azon határozatát, melyben IX.rendű vádlottat felmentette a vádban megfogalmazott bűncselekmény alól. Véleménye szerint a Győri Fellebbviteli Főügyészség a fellebbezésében a bírói mérlegelést támadja, a vádképviselőt semmilyen új, a bíróság által nem mérlegelt bizonyítékot, körülményt vagy adatot nem hozott fel fellebbezésében, ezért álláspontja szerint - mivel ezen fellebbezés a törvénybe ütközik - nem lehet eredményes, és ezek alapján kérte a Győri Törvényszék ítéletének a helybenhagyását.

XI. r. vádlott védője a fellebbviteli főügyészség indítványára tett észrevételében a XI. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Kifejtette, hogy XI. r. vádlott vonatkozásában az ügyészség azért tartja az ítéleti tényállást megalapozatlannak, illetve részben hiányosnak és tévesnek, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helytelenül értékelte, és ezáltal helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy őt fel kell menteni. A fellebbezés többször is kitért arra, hogy a XI. r. vádlottat a katasztrófa elhárítási terv 6.2. pontja alapján köteles lett volna a külső szerveket értesíteni. E vonatkozásban azonban kiemelte, hogy ezen okiratok egyértelműen azt rögzítik, hogy XI. r. vádlottat kellett értesíteni, míg vonatkozásában a tervek értesítési kötelezettséget nem tartalmaztak. Ennek megfelelően állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az elsődleges értesítési kötelezettség a diszpécser terhelte, akinek az érintett vezetőket értesítenie kellett, azért, hogy az adott területfelelőssel együttműködve a leghatékonyabb intézkedésre kerülhessen sor. Rámutatott arra is, hogy az elsőfokú bíróság megállapítása szerint XI. r. vádlott nem felelős a vörösiszap térségért, az ott folyó munkálatokra, az ott tárolt anyagokra, azok mennyiségére nem volt rálátása, így tőle sem a diszpécser, sem a külső szervek nem remélhettek olyan információt, amely hatékonyabb intézkedés meghozatalát segítette volna. Részletesen érvelt amellett is, hogy a XI. r. vádlottnak 13 óra 10 percig semmilyen olyan információ nem jutott a birtokába, melynek megosztásával a kárelhárításban részt vevő külső szerveket segíthette volna, így őt még az ún. másodlagos értesítési kötelezettség sem terhelte.

XIII. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában indítványozta, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és 606. § (1) bekezdése alapján XIII. r. vádlott vonatkozásában változtassa meg, és őt a közveszélyokozás büntettének vádját alól mentse fel. Kifejtette, hogy az okirati bizonyítékok, a híváslisták, a **XIII.r. vádlott** és tanú 113 tűzoltósági ügyeletes tanúk vallomása alapján megállapítható, hogy XIII. r. vádlott 12:32:41 órakor még nem értesült arról, hogy a X. kazetta gátja átszakadt, és emiatt tájékoztatta úgy az ügyeleteset, hogy a IX. kazettáról eresztenek le tervszerű beavatkozással vizet. Ez valóban megtevesztő tájékoztatás volt, de ekkor a XIII. r. vádlott még nem volt tudatában a bekövetkezett gátszakadásnak. A XIII. r. vádlott 12:35-38. óra között beszélt telefonon VI. r. vádlottal, és tőle tudta meg, hogy gátszakadás történt. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy ekkor **XIII.r. vádlott** a megfelelő döntést hozta azzal, hogy nem a tűzoltósági ügyeleteset hívta vissza telefonon, hanem kiszaladt az üzem mellett közvetlenül húzódó sínekhez, és integrációval megállította a Budapest-Veszprém-Szombathely útvonalon közlekedő gyorsvonalat, amely szerencsére négy perc késéssel indult el az **e.települési** vasútállomásról.

Kifejtette, hogy XIII. r. vádlottnak az elsőfokú bíróság azt rótta fel gondatlan magatartásként, hogy a vonat megállítást követően nem hívta vissza a tűzoltóság ügyeletesét, hogy számára megfelelő tájékoztatást adjon. **XIII.r. vádlott**nek azonban erre leghamarabb csak a vonat megállítást követően, 12:45 óra után lett volna lehetősége. Kétségtelen tény, hogy ezen értesítési kötelezettség helyett XIII. r. vádlott azonnal gépkocsiba szállt, és **A.település**ra ment, ahol a helyszínen tájékoztatást nyújtott a mentést végző tűzoltóknak, illetve segítséget nyújtott az arra rászorulóknak, amely tevékenységéért a belügyminiszter elismerő oklevelet adott át részére. E körben részletesen idézte tanú 113 tanú vallomását, aki elmondta, hogy valószínűleg kért visszahívást **XIII.r. vádlottól**, azonban miután befejezte **XIII.r. vádlottal** a beszélgetést, rá néhány perccel már tudtak a katasztrófáról, így ezt követően a visszahívás már nem segített volna. Így érvelése szerint a 12:45-12:50 óra közötti időben elmaradt visszahívás, értesítési kötelezettség már objektíve nem volt alkalmas arra, hogy a katasztrófa következményeinek elhárítását akadályozza, különös figyelemmel arra, hogy ekkorra már az iszapömlés helyszínén V. r. vádlott korrekt tájékoztatást adott a tűzoltóság parancsnokának, tanú 283nak, illetve a mentők, a katasztrófavédelem és a rendőrség is a helyszínen tartózkodott. Emiatt álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor XIII. r. vádlott gondatlanságban megnyilvánuló felelősségét állapította meg a visszahívás elmaradása miatt, tekintve, hogy a fentiek szerint magatartása alkalmatlan volt a vád tárgyává tett bűncselekmény törvényi tényállásában megfogalmazott magatartás kiváltására.

Előadta továbbá, hogy véleménye szerint az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben XIII. r. vádlottat nem csak és kizárólag visszahívási kötelezettség terhelte, hanem katasztrófa következményeinek elhárításában való aktív részvételi kötelezettség is. Így helyesen cselekedett akkor, amikor telefonálás helyett helyszínre ment, és bekapcsolódott a mentési munkálatokba, eleget téve ezzel az 1999. évi LXXIV. törvény 1. § (2) bekezdésében és 24. § (2) bekezdés b) pontjában írt kötelezettségének.

XIV. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában, illetve annak kiegészítésében a Győri Törvényszék ítéletét részben megalapozatlannak találta, mivel a bíróság tényről-tényre helytelenül következtetett, és ennek következtében helytelenül állapította meg védenca bűnösségét. Az iratok alapján álláspontja szerint a helyes tényállás megállapítható, ami a XIV. r. vádlott felmentését eredményezi. Álláspontja szerint védenca tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, amikor felettesét értesítette, így amit tehetett, azt megtett, hiszen az áramszünet és a mobiltelefon térerejének gyengesége miatt közvetlen telefonkapcsolat nem jöhetett létre közte és a diszpécser

között, ebből következően pedig szabályszegés nem történt a részéről. Mindezek alapján bűncselekmény hiányában XIV. r. vádlott felmentését indítványozta a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a 606. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel az 566. § (1) bekezdés a) pontjára is.

Az ítéletábra nyilvános ülésén a Győri Fellebbviteli Főügyészség képviselője az ügyész fellebbezését és a fellebbviteli főügyészség írásbeli indítványát változatlan tartalommal fenntartotta. Szemléltető eszköz alkalmazásával bemutatta a nyomozás során keletkezett fényképfelvételek felhasználásával a gátszakadás következményeit, majd kifejtette, hogy a katasztrófa előidézéséért és annak következményeiért, a közveszély elhárításának, következményei enyhítésének az akadályozásáért a vád szerint a vádlottakat terheli büntetőjogi felelősség és illeti őket szigorú büntetés. Így a vádlottak büntetőjogi felelősségének teljes körű megállapítását és a vádlottakkal szemben szigorú büntetés kiszabását indítványozta.

A II. r. vádlott védője perbeszédében megismételte a fellebbezésének indokolásában már részletesen kifejtett, álláspontja szerint az ítélet abszolút hatályon kívül helyezéséhez vezető eljárási szabálysértésekkel kapcsolatos kifogásait. Elsődlegesen, hogy a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, miután a megismételt eljárásban első fokon eljáró bíró nem rendelkezett az 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 14. § (7) bekezdésében megkövetelt kijelöléssel. A rég. Be. 14. § (7) bekezdése szerint ugyanis a rég. Be. 17. § (5) és (6) bekezdésében felsorolt bűncselekmények esetén első fokon a tanács elnöke az OBH elnöke által kijelölt bíró. Így azáltal, hogy a bíró nem rendelkezett az OBH elnöke általi kijelöléssel, megvalósul a rég. és az új Be-ben is meghatározott első abszolút hatályon kívül helyezési ok. Másodlagosan a rég. Be. 373. § (1) bekezdés II/c. pontjára, valamint az új Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva amellet érvelt, hogy a kizárólagos illetékességre vonatkozó rendelkezések megsértésével folyt az elsőfokú eljárás. Első fokon ugyanis kizárólag a Veszprémi Törvényszék járhatott volna el, tekintve, hogy a közveszély okozás esetén a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó közveszély okozás esetén pedig a törvényszék jár el. Így, figyelemmel arra, hogy a katasztrófa a Veszprémi Törvényszék illetékességi területén történt, nem a Győri, hanem a Veszprémi Törvényszék az illetékes. Emiatt azzal, hogy az ügyet kijelölés folytán nem a kizárólagos illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszék bírálta el, a vádlottakat elvonták a törvény által rendelt bíróságtól és törvényes bírójuktól.

Harmadsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta annak megalapozatlansága miatt. Álláspontja szerint a Győri Törvényszék félreértette a feladatát, nem a Veszprémi Törvényszék megalapozott ítéletét indokolta meg, a Győri Ítéletábra végzésében foglalt szempontrendszernek megfelelően, hanem érdemi bizonyítás lefolytatása nélkül új tényállást alkotott. Emiatt önmagában ez a körülmény is elégséges ahhoz, hogy a Győri Törvényszék elsőfokú ítéletét a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezze megalapozatlanság okán.

Negyedleges kérelemként azt kérte a másodfokú bíróságtól, hogy - miután rendelkezésre állnak a bizonyítékok, rendelkezésre áll a Veszprémi Törvényszéknek az ítéletábra által is felderítettnek tartott ítéleti tényállása - a Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítás során keletkezett ügyiratok tartalma, illetve helyes ténybeli következtetés alapján a Győri Törvényszék által megállapított tényállástól eltérő, a Veszprémi Törvényszék által megállapított tényállásnak megfelelő tényállást állapítson meg, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a II. r. vádlottat mentse fel az ellene emelt vádak alól. Ezzel összefüggésben fellebbezésének írásbeli indokolásának megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékok, tanúvallomások, szakértő vélemények, okiratok tükrében részletesen elemezte a II. r. vádlott terhére rótt egyes szabályszegéseket, mulasztásokat, melynek eredményeként fenntartotta álláspontját, miszerint a II. r. vádlott esetében az egyes

foglalkozási szabályok megszegése nem bizonyított, illetve a foglalkozási szabálysértések és a gát kiszakadása közötti ok-okozati összefüggések levezetése is teljes egészében hiányzik az elsőfokú ítéletből.

Az I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen elmondott perbeszédében fenntartotta az írásban benyújtott fellebbezése indokolásában előadottakat, így elsődlegesen azt a hivatkozását, hogy a bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, ami abszolút hatályon kívül helyezési okot jelent. Ezt követően a Győri Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében megfogalmazott, a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásaival és a Győri Törvényszék által lefolytatott megismételt eljárással foglalkozott, kiemelve az azzal kapcsolatos kifogásait. Sérelmezte, hogy a törvényszék tényleges bizonyítást nem folytatott le, mindössze felolvasta a keletkezett bizonyítás anyagát, majd a felolvasás után az ügyészi indítványok visszautasítását követően a Veszprémi Törvényszék bizonyítását félresöpörve megalapozatlan tényállást állapított meg. Kiemelte, hogy az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésben világossá tette, hogy vádlottanként és szabályszegésenként kell a tényállást megállapítani és a bizonyítékokat értékelni, ehhez képest álláspontja szerint semmi nem valósult meg ebből.

Az I. r. vádlott terhére megállapított szabályszegésekkel kapcsolatban is kifejtette a véleményét a fellebbezésének indokolásában már kifejtett érvek mentén. Így az engedély nélküli VISZ-technológiára áttérés és az engedély nélkül bevezetett résztechnológiai változásokkal kapcsolatban alapvető szakmai tévedésnek tartotta, hogy technológiai változtatás történt, hiszen az ellenáramú mosás megmaradt, csak egy nagyobb hatékonyságú berendezés került telepítésre. A semlegesítés technológiailag indokolatlan leállításával kapcsolatban csatlakozott védőtársaéhoz, hogy az okozati összefüggés a közveszélyokozással kapcsolatban teljesen abszurd.

A kárelhárítási tervekkel kapcsolatban is fenntartotta az írásbeli indokolását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság összemosta a katasztrófa megelőzési és a vízelhárítási tervet. Az elsővel kapcsolatban kifejtette, hogy az I. r. vádlottnak semmilyen köze ahhoz nem volt, nem szerepelt rajta az aláírása, semmilyen felelőssége nem volt ezzel kapcsolatban, míg a vízelhárítási tervvel kapcsolatban előadta, hogy a katasztrófa idején hatályos vízminőségi kárelhárítási terv az intézkedés szempontjából a gyár területére vonatkozott, nem az üzemeltetésre vonatkozó szabályzat volt, hanem célhoz kötött, jogszabály alapján elkészített terv, amely alkalmatlan volt arra, hogy bárkit megtévesszen, ráadásul azt a hatóság is befogadta. A X. kazettában felgyült hányóvíz technológiailag indokolatlan nagy mennyiségével kapcsolatban szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a tároló nem volt túltöltve, azon a szakértők szerint az előírásoknak megfelelő vízmennyiség volt. A közveszély következményeinek az akadályoztatása és a hatóság értesítésének az elmulasztása kapcsán részletesen elemezte a vádlotti nyilatkozatokat, a tanúvallomásokat, a híváslisták adatait, és annak eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy - szemben az elsőfokú ítélettel - ezen magatartások, mulasztások sem állapíthatóak meg az I. r. vádlott terhére.

A III. r. vádlott védője a perbeszédében a fellebbezése részletes indokolásában foglaltakat fenntartotta, az előtte felszólaló védőtársaival egyetértett, és a III. r. vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A X. r. vádlott védője perbeszédében kifejtette, hogy védencét érintően az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelése megfelelő. A törvényszék szembesítette az ügyészi állításokat a bizonyítékokkal, és arra a következtetésre jutott, hogy nem bizonyítható védenca bűnössége. Rámutatott, hogy az ügyészi fellebbezésben nóvum **X. r. vádlott** vonatkozásában nem található, a főügyészség a bizonyítékok értékelését támadja, amely nem vezethet eredményre. Minderre

tekintettel indítványozta, hogy az ítélet az elsőfokú ítéletet a felmentő rendelkezés vonatkozásában - az ügyészi fellebbezést elutasítva - hagyja helyben.

A IV. r. vádlott védője a nyilvános ülésen elmondott perbeszédében a fellebbezésének indokolásában előadottakat fenntartotta. Kifejtette, hogy a Győri Ítélet a hatályon kívül helyező végzésében azt állapította meg, hogy a Veszprémi Törvényszék széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, megalapozott tényállást hozott, mindenre kiterjedően azonban nem indokolt. Így az indokolási kötelezettség megsértése okán helyezte hatályon kívül a Veszprémi Törvényszék ítéletét. Rámutatott, hogy a Győri Ítélet a felülbírálat során a Veszprémi Törvényszék által megállapított tényállást megalapozottnak találta, ebből következően a bizonyítékok rendelkezésre álltak, az eljárás megismétlését követően csak indokolni kellett volna azt az ítéletet. Ehhez képest azonban a Győri Törvényszék a megismételt eljárásban új tényállást állított fel, úgy, hogy a bizonyítékokat szelektálta, és azokról a bizonyítékokról, amik a vádlottakat mentik, szót sem ejtett. Így a rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen értékeléséből rossz következtetést vont le a Győri Törvényszék, amely kihatással volt a bűnösség megállapítására is.

A IV. r. vádlott terhére megállapított értesítési kötelezettség elmulasztása vonatkozásában kifejtette, hogy **IV. r. vádlott** nem volt olyan információk birtokában, amelyeket a tervek és a mentésben közreműködött személyek megjelöltek, amilyen információja volt, azok az események után kerültek a birtokába. Rámutatott, hogy a „kiszakadt a gát” kijelentés nem egyenlő azzal, hogy a IV. r. vádlott az esemény nagyságrendjét is felismerte volna, tekintve, hogy azt a Győri Törvényszék is megállapította, hogy a gátszakadás alatt nem feltétlenül ilyen volumenű gátsérülést értettek a dolgozók. Erre tekintettel **IV. r. vádlott** tudata nem fogta át, hogy mekkora a baj. A károk enyhítésének az elmaradása sem róható a IV. r. vádlott terhére álláspontja szerint, már az időtényező okán sem, illetve fizikailag sem volt olyan helyzetben, hogy a károk enyhítése felmerülhetne az esetében. Rámutatott arra is, hogy a szakértői vélemények szerint a megnövekedett csurgalékvizes szivattyútárolásból sem kellett **IV. r. vádlottnak** a gát tönkremenetelének bekövetkezésére vagy katasztrófára következtetni. Minderre figyelemmel a IV. r. vádlott felmentését indítványozta.

Az V. r. vádlott védője perbeszédében részletesen ismertette a megismételt eljárással kapcsolatos aggályait, kifogásolva, hogy egy kijelöléssel nem rendelkező bíró, aki így el sem járhatott volna törvényesen, a megismételt eljárás során mindössze felolvasta a bizonyítás anyagát, majd - figyelmen kívül hagyva a másodfokú bíróság iránymutatásait - hozott egy olyan ítéletet, amely irratellenes, jogszabályellenes és a lefolytatott bizonyítási eljárással is ellentétes.

Ezt követően kifejtette az V. r. vádlott terhére megállapított szabályszegésekkel, mulasztásokkal - az engedély nélküli VISZ-technológiára való áttérés és az engedély nélkül bevezetett résztechnológiai változások, a semlegesítés technológiailag indokolatlan leállítása, a tározóban lévő hányóvíz Na₂O koncentráció felső határának átlépése, valamint annak be nem jelentése a hatóságoknak, a szabálytalan vízátszivattyúzások, jogszabályi, hatósági és szakmai szabályok megsértése, a betöltési szintkülönbség be nem tartása, a szintkiegyenlítés kapcsán történt szabályszegések, tervezői, hatósági és saját szakmai szabályok megsértése, az egyenetlen iszapfelszín kialakulása, a X. kazettában felgyűlt hányóvíz technológiailag indokolatlanul nagy mennyisége, megtévesztő hányóvíz adatszolgáltatás, a közveszély következményei enyhítésének akadályozása és a hulladékgazdálkodás rendjének megsértésével - kapcsolatos álláspontját, és a fellebbezésének indokolásában előadottak szerint érvelt amellett, hogy az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos megállapításai milyen indokok alapján nem állják meg a helyüket.

A VI. r. vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen az írásbeli beadványában foglaltakat mindenben fenntartotta, az abban leírt érveit kérte figyelembe venni a másodfokú határozat meghozatala során. Az ott kifejtettek alapján indítványozta, hogy az ítélet tábla a Be. 593. § (1) bekezdés szerint az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát küszöbölje ki, a tényállást az iratok tartalma alapján helyesbítse, egészítse ki, és a Be. 606. §-a alapján az elsőfokú bíróság ítéletét VI. r. vádlott vonatkozásában változtassa meg, és őt az ellen emelt vád alól mentse fel. Másodlagos indítványa, ha teljes megalapozatlanság állapítható meg, akkor a Be. 610. § alapján helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

A VII. r. vádlott védője perbeszédében a fellebbezése indokolásában előadottakat változatlan tartalommal fenntartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet álláspontja szerint a VII. r. vádlott bűnösségének körében teljességgel megalapozatlan. A törvényszék az általa megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, az ítélet indokolása hiányos, egyes kérdésekben nem is tartalmaz érdemi indokolást, csak felsorolja az egyes bizonyítékokat, azokat egymással nem veti össze, így az indokolásból nem ellenőrizhető a mérlegelés okszerűségének a teljessége. Rámutatott, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a VII. r. vádlottnak 12 óra 55 percre nem volt olyan érdemi információja, amely elősegíthette volna a katasztrófa következményeinek az elhárítását. Neki közvetlen információja nem volt, ami információt szerzett, azt onnan kellett tudnia, hogy a II. r. vádlottat hívták telefonon, és amit ő elmondott a védencének, neki annyiról volt tudomása. Kifejtette, hogy nemcsak jogszabályi kötelezettsége nem volt a VII. r. vádlottnak az értesítésre, de munkaszerződésből, munkaköri leírásból adódó értesítési kötelezettség sem terhelte. A katasztrófa bekövetkezésének az időpontjában már 2 éve nyugdíjasként dolgozott a **1. Zrt.**-nél, nem ismerte a tározón tárolt vízmennyiséget, a koncentrációt, a betöltési szinteket, semmilyen olyan ismerettel nem rendelkezett, amit a hatóságok tudomására tudott volna hozni. Minderre figyelemmel álláspontja szerint bűncselekményt nem követett el a védence, így a felmentését indítványozta. Fenntartotta továbbá a bűnügyi költség viselésére vonatkozó, a VII. r. vádlottat érintő elsőbírói rendelkezések megváltoztatására vonatkozó indítványát is.

A VIII. r. vádlott védője perbeszédében a fellebbezése részletes indokolásában foglaltakat fenntartotta, és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

A XI. r. vádlott védője a nyilvános ülésen előadta, hogy az elsőfokú bíróság felmentette védencét az ellene felhozott vádak alól, amellyel szemben az ügyészség terjesztett elő fellebbezést. Hozzáfűzte, hogy a fellebbezésre írásban észrevételt tett, az abban kifejtettek alapján álláspontja szerint az ügyészség XI. r. vádlott vonatkozásában benyújtott fellebbezése alaptalan, mivel az elsőfokú bíróság XI. r. vádlott vonatkozásában hozott felmentő ítélete megalapozott.

A XIII. r. vádlott védője a nyilvános ülésen elmondott perbeszédében a fellebbezésének indokolásában kifejtett érvek mentén indítványozta védence felmentését.

A XIV. r. vádlott védője perbeszédében ugyancsak a fellebbezésének indokolásában, illetve annak kiegészítésében előadottak alapján indítványozta a védence felmentését.

A XV. r. vádlott védője a nyilvános ülésen kifejtette, hogy a Veszprémi Törvényszék mindenre kiterjedően lefolytatott bizonyítási eljárást követően felmentő rendelkezést hozott XIII. rendű vádlott tekintetében. Az ítélet tábla hatályon kívül helyezte a Veszprémi Törvényszék döntését, azonban a megismételt eljárásban új bizonyíték beszerzésére nem került sor. Így a Győri Törvényszék is arra a megállapításra jutott, hogy XIII. rendű vádlottat fel kell menteni az összes vádpont alól. A törvényszék védence cselekvőségét, esetleges mulasztását megvizsgálta, és arra a következtetésre

jutott, a XV. r. vádlott nem bűnös az ellene emelt vádpontokban. Álláspontja szerint helyes a Győri Törvényszék felmentő rendelkezése, az ügyészi fellebbezésben nívum nincs, így az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

Az ügyész a viszonzválaszában a kizárólagos illetékességi szabályok megsértése miatt az ítélet hatályon kívül helyezésére és a Veszprémi Törvényszék új eljárásra utasítására irányuló védelmi indítványokkal kapcsolatban előadta, hogy az elsőfokon a tanács elnökeként, majd egyesbíróként eljáró bíró a közveszély okozása miatt indult ügyekben kijelölt bíró volt. A kijelölés nem normatív, hanem egyedi határozat formájában megjelenő intézkedés a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23-24. §-ára is figyelemmel, amelyet az 561/2015. (XII. 7.) OBHE határozat nem érintett. A Bjt. 30. § (7) bekezdése alapján ugyanis az OBH elnöke a kijelölést a kijelölés kezdeményezésére jogosult indítványára megszünteti. Emellett az sem lenne releváns, ha az elsőfokon eljáró bíró nem volt kijelölt bíró, és ha az 1998. évi XIX. törvény a törvényszék, mint elsőfokú bíróság összetételére vonatkozóan is előírt volna különleges követelményt, mert a Be. 868. (1) bekezdésére, 870. (3) bekezdésére és az ehhez kapcsolódó bírói gyakorlatra (BH2019.103., BH2019.6.) figyelemmel nincs helye hatályon kívül helyezésnek, ha valamely eljárási szabálysértés a Be. szerint már nem az. Így, mivel a Be. nem tartalmaz a közveszély okozása bűncselekményét illetően a bíróság összetételére vonatkozóan a korábban hatályos törvény által előírtaknak megfelelő, az Országos Bírósági Hivatal elnöke általi kijelölésen alapuló követelményt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az ilyen kijelölés hiánya miatt nem állapítható meg, és nincs helye hatályon kívül helyezésnek.

Kitért arra is, hogy a Veszprémi Törvényszék hatályon kívül helyezett 12.B.39/2012/900. számú ítélete a hatályon kívül helyezés folytán ebben az eljárásban nem létező ítélet, tehát annak a tényállásától sem lehet a Győri Törvényszék B.101/2017/77. számú ítéletének tényállása eltérő, indokolása a bizonyítékokat felülmérlegelő, mert az az ítélet a megismételt eljárásban semmilyen formában nem lehet hivatkozási alap.

A tényállás teljes vagy részbeni megalapozatlanságával kapcsolatban kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem teljes egészében megalapozatlan, mivel állapított meg tényállást, és a tényállás nem teljes egészében felderítetlen. Részbeni megalapozatlanság esetén pedig a másodfokú bíróság nem helyezheti hatályon kívül az elsőfokú bírósági ítéletét és utasíthatja új eljárásra az elsőfokú bíróságot a Be. 610. §-ára figyelemmel, hanem a másodfokú bíróságnak a részbeni megalapozatlanságot - akár bizonyítás felvételével is - ki kell küszöbölnie.

Rámutatott arra is, hogy abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság nem követte a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását, az sem eredményezhet teljes körű megalapozatlanságot, továbbá a Be. 632. (3) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróságot nem is kötik a hatályon kívül helyező határozatban kifejtett okok és indokok.

Megjegyezte, az V. r. vádlott védője arra hivatkozva kérte a nyilvános ülés elhalasztását, hogy védőtársai fellebbezéseinek indokolását nem ismeri, holott az I. r. vádlott védője perbeszédében azt mondta, hogy a védők tudnak egymás felkészüléséről, fellebbezéseik indokolásáról, és ezért sem volt véletlen, hogy II. r. vádlott védője szólalt fel először, s hivatkozott arra is, hogy mire tért már ki védőbeszédében II. r. vádlott védője, s mire fog majd kitérni V. r. vádlott védője.

Kifejtette, hogy **L.L.** tanúvallomása szerint a nyugdíjazásuk után visszafoglalkoztatott vádlottakra a korábbi munkaköri leírásuk vonatkozott, a **1. Zrt.**-nél szóbeli utasítások alapján munkavállaló nem dolgozhatott, továbbá utalt arra is, hogy a kárelhárítási terv vonatkozásában az aláírás, a belső

jóváhagyás a jogkör gyakorlását, a döntés tényleges meghozatalát és azért a jogi felelősség terhére is magában foglalja. A kiadmányozási jog gyakorlása a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatra és az 1/2019. KMPJE jogegységi határozatra is figyelemmel a döntés meghozatalát és aláírását is jelenti, s jogi felelősséget keletkeztet, mint ahogy a Ptk. Hatodik Könyv I. Rész I. Cím II. Fejezet 6:7. § (2) bekezdésére figyelemmel a szintkiegyenlítésre vonatkozó szerződés aláírása is, hiszen aláírás nélkül az írásbeli szerződés érvényesen nem is jöhet létre.

Hivatkozott arra is, hogy a katasztrófa elhárítási terv és a kárelhárítási terv területi és személyi hatálya nem lehetett csak az üzem területe és dolgozói állománya, hiszen egyrészt a katasztrófa elhárítási terv készítésének alapját az **e.települési** polgármester jogszabályon alapuló intézkedése képezte, másrészt a **1. Zrt.** katasztrófa elhárítási terve **A.település** település veszélyelhárítási alaptervének I. számú speciális mellékletét képezte, és **B.település** város kimenekítési terve 2. pontja is a terv elkészítésének szükségességét illetően a **2. Rt.** tulajdonában lévő tározókban elhelyezett vörös iszap és szennyezett víz árvíz jellegű katasztrófájának elszennvedhetőségét hivatkozta meg, amelyek a tervek külső felhasználása mellett az adataik hitelességének fontosságát is alátámasztják, harmadrészt mind a kettő terv tartalmazza, hogy az üzemen kívüli lakosság, úthálózat, vasút veszélyeztetve van, illetve előírja a hatóságok, külső szervezetek értesítését is.

Rámutatott arra is, hogy sem a már nem működő IX. számú kazettán, sem a még nem üzemkész X/A. számú kazettán nem lehetett volna szabályosan csurgalékvizet elhelyezni. Ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy a X. számú kazettától a víz ideiglenes „eltérítése” a IX. számú kazettára szinte önvád, annak a beismerése, hogy túl sok volt a víz a X. számú kazettán és a körfolyamatban, de azt semlegesítés helyett jogszabályellenesen, EKHE-ellenesen inkább a rekultiváció alatt álló IX. számú kazettán keresztül részben visszatöltötték a rendszerbe, részben áttöltötték a nyelő nélküli X/A. számú kazettába.

Kifejtette, hogy a X. számú kazettán a folyadékmennyiség alsó határa a kiporzás elleni védelem felső határa, mivel az nem víztározó. A víz mennyisége pedig olyannyira releváns, hogy a katasztrófa mértékének legfontosabb meghatározó körülménye lett, így tehát van okozati összefüggés a víz mennyisége és az eredmény között. Emellett kitért arra is, hogy a hányóvízmérlegben a kazetta betöltési szintjénél a korrekcióra való hivatkozás és annak azzal való magyarázása, hogy ez a retúrvíz nyelőkre feljelölt helyes szintjelzésekre figyelemmel történt, azért sem foghat helyt, mert a hányóvízmérleg alapjául szolgáló csónakos mérések a vörösiszap felülete és a folyadék felülete közötti vízmélységeket rögzítette, amelyeket a betöltési szint tengerszint feletti magassága nem befolyásolt.

Irat- és bizonyíték ellenes védelmi felvetésnek tartotta, hogy nem volt a gáttest magassága és a betöltési szint különbségére vonatkozó kógens szabály, mivel a betöltési szint és a gáttest koronaszintje közötti 0,5/1 méter biztonsági tartalékra volt tervezői és hatósági előírás is. Vitatta azt a védelmi hivatkozást is, hogy 1942 és 1992 között semlegesítés nélkül zajlott a termelés, hiszen akkor még résfallal teljes körű zárás sem volt. Ugyanakkor a résfal hatása és annak semlegesítéssel történő ellensúlyozása viszont eleve ismert, tudott volt, hiszen arról az üzemi lapban 2001. novemberében II. r. vádlott által is jegyzetben cikk is megjelent.

Kifejtette, tévedés, hogy senki nem mondta ki, hogy a semlegesítés leállítása hiba volt. **szakértő6** és **szakértő 22** eseti műszaki technológiai szakértők ugyanis a szakértői csoport meghallgatásának végéig hajthatatlanok maradtak abban a kérdésben, hogy a semlegesítést nem volt indokolt leállítani. Emellett következetesek voltak abban is, hogy a vörösiszap dobszűrők beállítása és az alkalikus kondenzvíz csatornába engedése az eredetileg engedélyezett technológiától részeltérés, új

résztechnológia; emiatt is volt a X. számú kazettában tárolt, majd onnan kiömlött víz magas lúgtartalmú; a környezetvédelmi monitoring rendszernek hiányossága volt, hogy nem rendelkezett a diszpécsernél a ...-tanyai megnövekedett szivattyú teljesítményre figyelmeztető, illetve megfelelő riasztó funkcióval; a katasztrófa előtt mintegy 22 órával korábban már világos volt, hogy nem tekinthető véletlenszerű ingadozásnak a csurgalékvíz mennyiségének folyamatos növekedése, és csapadékmentes időszakban a szivattyúk üzemideje megnövekedésének okát meg kellett volna keresni.

Rámutatott arra is, hogy a VISZ rendszer utólagos bemutatása részletes műszaki leírás nélkül nem azonos a technológiától való eltérés bejelentésével, amely magában foglalja annak részletes műszaki leírását, a lúgkoncentráció mértékénél nincs szabványos és szokványos „matematikai kerekítés”, már csak azért sem, mert eleve a hatósági határozat az engedélyezett értéket „től-ig” adta meg, továbbá a X. számú kazettában lévő lúgos víz legkésőbb akkor veszélyes hulladék, amikor kiömlött a kazettából és elárasztotta a településeket, földeket, vizeket.

Érvelése szerint XIV. r. vádlott, majd VI. r. vádlott kötelessége lett volna a katasztrófa napján már 10.00-10.30 körül a megnövekedett szivattyút teljesítmény és csurgalékvíz mennyiség kiváltó okának a helyszínen megkeresése, továbbá a rendellenességről a műszakos diszpécser azonnali értesítése, aki a környezetvédelmi számítógép adatállományainak lekérdezésével kontrollálhatta volna a szivattyúkezelő megfigyelését, s láthatta volna, hogy a csapadékmentes időszak ellenére már előző nap kora délutántól a ...-tanyai szivattyúk üzemideje folyamatosan és fokozatosan növekszik. A szakértői véleményekből idézve rögzítette, hogy hosszú ideje csapadékmentes időszakban alapvető szakmai szabály, hogy rögvest a megnövekedett szivattyút teljesítmény és csurgalékvíz mennyiség oka után kell járni. Ennélfogva a ...-tanyai szivattyútelephez kimenetel elmulasztása és a diszpécsernek az intézkedési láncból kihagyása ellentétes volt a kárelhárítási terv kategorikus előírásával, és megakadályozta a diszpécser az általa esetlegesen szükségesnek tartott további intézkedések - a környezetvédelmi számítógépen a szivattyúk működésének az eseménynaplóban, az archív trend állományban megtekintése, majd az adatok értékelése, a vállalati vezető ügyelet és más vezetők értesítése - megtételében.

Kifejtette, hogy csak az „iszapfolyás” hírére a menedzsment tagjai nem mentek volna ki a X. számú kazettához, és nem kellett volna elrendelni a gyár rendkívüli leállítását. Ehhez képest a katasztrófáról való személyenkénti értesülés sarokkövei magukon a - viszonyulásban részletesen ismertetett - vádlotti vallomásokon alapulnak, így értelemszerűen a vádlottak nem „iszapfolyásról” adják tovább egymás között az értesülésüket, tudomásukat. E körben I. r. vádlottnak a megismételt eljárásban a tanúk értesítésével és annak időszerű továbbadásával kapcsolatos levezetése nem más, mint beismerése annak, hogy a vádlottaknak is így kellett volna tenniük, hiszen például tanú 338 tanú „sem gondolta, hogy ekkora katasztrófa lesz”, mégis értesítette feleségét, ő pedig azonnal **A.település** polgármesterét. VIII. r. vádlott pedig olyan szemtanúvá vált, aki a katasztrófa elhárítási terv előző módosításában részt vett, ezáltal tisztában volt a külső értesítési kötelezettséggel, mégsem értesített kifelé senkit.

Abban a kérdésben, hogy kinek és mit kellett értenie a katasztrófa, a gátszakadás és következményeik alatt, álláspontja szerint elégséges csak a katasztrófa elhárítási terv és a kárelhárítási terv felidézése a katasztrófahelyzetet eredményező gátszakadás és a vörösiszap kazetták gátszakadása, hiszen nemcsak a települési veszélyelhárítási tervek, hanem a **1. Zrt.** katasztrófa elhárítási terve és kárelhárítási terve is leírta az áradat levonulásának útját és az elöntési területet. Hozzáfűzte, hogy a valós információ a tényleges veszélyről, a veszély jellegéről, arról, hogy - akárcsak a hányóvízmérlegük szerint - pontosan mi ürülhet ki a kazettából és mennyi, a

vádlottaknál volt, nem pedig **A.település** és **B.település** önkormányzatánál, lakosságánál. E körben rámutatott arra is, hogy IV. rendű vádlott esetében is a hatóságok, külső szervezetek értesítéséhez szükséges információmennyiség időben rendelkezésre állt, hiszen ez alapozta meg a gyár általa elindított leállítást, és azzal egyidejűleg kellett volna eleget tennie a külső értesítési kötelezettségeinek is.

Kitért arra is, hogy az nem a vádlottak alkotmányos jogától, a védekezés jogától megfosztás, ha a bíróság nem kérdezi őket, jogaik megsértését az jelentené, ha meg se hallgatná őket. Az okozati összefüggés pedig ontológiai jelenség, és soha nem „szakkérdés”, hanem - mint az eredményért vagy annak meg nem akadályozásáért való büntetőjogi felelősség eleme - minden esetben jogkérdés.

Álláspontja szerint nem fogadható el az az érvelés sem, hogy „a katasztrófával érintett települések polgármesterei a speciális jogszabályokban foglalt katasztrófavédelmi és polgári védelmi kötelezettségeiket, illetőleg a Kimenekítési tervek rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva a lakosság oktatását, illetőleg a katasztrófavédelmi gyakorlatokat elmulasztották, továbbá a Kimenekítési tervek birtokában lévő, mentésre szakosodott hatóságok a tervek tartalmát nem ismerik, így a kiömlött anyag tulajdonságaival nincsenek tisztában”, azaz, hogy a vádlottakhoz hasonlóan ugyanilyen speciális tudással, ezáltal speciális alanyisággal kellett volna rendelkezniük a településen élőknek, illetőleg a mentésben részt vevő személyeknek is, akkor, amikor a **1. Zrt.** riasztási tervében szereplők részére még csak külön oktatás, képzés sem történt. Ráadásul úgy, hogy a vádlottak, mint a kiömlött anyag tulajdonságaival tisztában lévő felelős vezetők a kiömlésről senkit, sem az önkormányzatot, sem lakosságot, sem a hatóságokat nem értesítették a kiömlött anyag mennyiségét meghatározva, és így a településeknek, a polgármestereknek, a lakosságnak, a hatóságoknak a **1. Zrt.**-től, illetve a vádlottaktól származó információ nélkül kellett szembesülniük a katasztrófával.

Kihangsúlyozta továbbá, hogy a törvényszék jogi indokolása maga is az eshetőleges szándékot igazolja, amikor kifejezetten alaptalan bizakodást emleget. Akkor tudatosan gondatlan ugyanis a bűnösség, ha a bizakodás „könnyelmű”, ha az elkövető bizakodása „alptalan”, akkor az eshetőleges szándékot jelent. Ha pedig a katasztrófa előtti és utáni elkövetési és elkövetői magatartások egységnek minősülnek, úgy a szándékos közveszélyokozás Btk. 322. § (3) bekezdése szerinti, halált előidéző közveszélyokozás büntetnének, amelynek büntetése öt évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés.

Kitért a perbeszéde során alkalmazott szemléltető eszközre is, kifejtve, hogy ebben az eljárásban meghallgatásuk során használtak szemléltető eszközt a szakértők, s használt a vallomástételei során az I. r. vádlott is. A szemléltetés célja a nyomozás fényképei alapján az ügy tárgyának vizuális összefoglalása volt, a X. számú kazetta kiszakadás előtti és utáni állapota, a kiszakadás helye, az É-i gátfal sérülései, a belső gátfalon a vörös elszíneződés, az áradat lefolyási útvonala, elöntési területei, a katasztrófa után megépített védvonalak, amelyek közül egy megépítése is a katasztrófa előtt megakadályozhatta volna magát a katasztrófát, az áradat pusztító hatása, a katasztrófa áldozatainak feltalálási helyei és a sodrásuk során megtett távolság megmutatása, a katasztrófa következményeinek összegzése révén és az ügy tárgyi súlyához mérten az ügyészi büntetéskiszabás indítvány kivonatban megjelenítése.

Az I. r. vádlott védője viszonzválaszában kifejtette, hogy számtalan olyan, nyomozati iratra, szakvéleményre való hivatkozás van az ügyészi viszonzválaszban, amelyet ilyen módon sem megerősíteni, sem cáfolni nem tud. Az ügyészség képviselője összemosta a törvényben a perbeszéd sorában lévő viszonzválasz jogát, amely a szóban elhangzott perbeszédre adott válasznak felel meg azzal, hogy írásban észrevételt lehet tenni az írásbeli fellebbezés indokolására.

Így, amennyiben nem kerül sor a tárgyalás elnapolására, nem kézbesíti az ítéletábra az ügyészség sok oldalas viszonzválasznak nevezett felszólalását, az a védői jogosítványok korlátozását eredményezi. Emiatt jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy az ügyészségnek ezen hivatkozásaira bármilyen módon érdemi észrevételt tudjon tenni, így nem tud élni a viszonzválasz jogával.

A II. r. vádlott védője viszonzválaszában csatlakozott az I. r. vádlott védőjéhez, miszerint az ügyészi viszonzválasz nem viszonzválasz volt, ezért arra nem tud reagálni. Megkérdőjelezte továbbá, hogy az elhunytak hozzátartozói hozzájárultak-e ahhoz, hogy az elhunytakról készült azonosítható felvételeket egy olyan nyilvános ülésen, ahol a sajtó jelen van, az ügyészség levetítse.

A IV. r. vádlott védője viszonzválaszában egyetértett az I. r. vádlott védőjének azon felszólalásával, hogy nem egy viszonzválaszt, hanem egy ügyészi perbeszédet hallottak. A IV. r. vádlott vonatkozásában több olyan információ is elhangzott, amire érdemben reagálni szeretne, ugyanis számára egyértelműen kirajzolódott, hogy az ügyészi hivatkozások sok esetben iratellenesek, azonban ahhoz felkészülési időre lenne szükség.

Az V. r. vádlott védője viszonzválaszában kijelentette, nem felel meg a valóságnak az, amit ügyész vele kapcsolatosan állított az iratok átvételével kapcsolatban. Az I. r., II. r. és III. r. vádlott védőjének fellebbezés indokolását kapta meg, senki másét nem. A IV. r. és VIII. r. vádlott védőjének fellebbezés-indokolását kérte a bíróságtól, és ezekről állította, hogy ezeket nem kapta meg. Hozzáfűzte, hogy az ügyészi viszonzválaszban mind a védelem, mind ő reagálni kívánnak, és cáfolni kívánják azokat, tételesen, okirati bizonyítékokkal alátámasztottan, azonban jelenleg ezt érdemben nem tudják megtenni.

Az ügyész ismételt viszonzválaszában kifejtette, hogy a XIII. r. vádlott védője fellebbezésének indokolását előző reggel 8 óra 45 perckor kapta meg. A Be. 584. § (6) bekezdése azt mondja, hogy a fellebbezést az ügyésznek és a védőnek is indokolnia kell, ezt a fellebbezés indokolást a másodfokú tanácsülés vagy nyilvános ülés előtt 15 nappal be kell nyújtani. Ha minden fellebbezés indokolás időben érkezett volna, akkor lett volna lehetőség minden fellebbezés indokolásra egyszerre reagálni. Kifejtette továbbá, hogy nem szükséges a sértettek, károsultak képviselői hozzájárulása ahhoz, hogy egy nyilvános tárgyaláson a nyomozati irat fényképfelvételei ki legyenek vetítve, ami ugyanis a nyomozás anyagát képezi, az a tárgyalás anyagává tehető.

A II. r. vádlott védője ismételt viszonzválaszában rámutatott, hogy a kegyeleti jogok esetleges megsértésének elkerülése érdekében ilyen tartalmú vetítésnél a sértettek hozzátartozóinak a hozzájárulása kell, vagy pedig a nyilvánosságot kell kizárni az eljárásból.

I. r. vádlott felszólalásában, illetve az utolsó szó jogán elmondta, hogy a bíróság előtti megszólalásai soha nem azt szolgálták, mintha nem lett volna tisztában a tragédiával, ami megtörtént. Felszólalásai kizárólag azt a célt szolgálták, hogy bizonyítsa, neki és kollégáinak büntetőjogi felelőssége nincs. Szeretné visszafordítani az idő kerekét, de sajnos ez nem történhet meg. Kérte az ítéletábrát, hogy a valós folyamatok alapján ítélje meg a tevékenységét, amit 2010. előtt tett. Nagyon sokat és nagyon becsületesen dolgozott, mindig a vonatkozó jogszabályi környezetben hozta meg a döntéseit, azt semmikor sem lépte át, senkinek sem adott bátorítást, hogy azt megtegye. Tisztességesen végig csinálta ezt a 10 évet, teljesen ártatlannak gondolja magát, kizárólag kitalált elemekkel, nem érvényben lévő hatósági határozatokkal tudták a bűnösségét igazolni. Kérte a felmentését vagy az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezését.

II. r. vádlott az utolsó szó jogán a tragédia áldozatainak családtagjaival és minden érintettjével kifejezte az együttérzését, őszinte részvétét. Kijelentette, nem tud mást mondani, mint amit a Veszprémi Törvényszéken, a Győri Ítéltáblán és a Győri Törvényszék már elmondott. Ezekben kitért minden olyan lényeges körülményre, amit el szeretett volna mondani, lelkiállapotára, az eljárás során gyötrő kétségeire, a bíróságok munkájára, védője kiemelkedő szakmai munkájára, együttérzésére, támogatására hivatkozva. Kijelentette, hogy a vádiratban neki felrótt cselekményeket nem követte el, nem bűnös, ezért kérte az ítéltáblát, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban a Győri Törvényszék által meghozott ítéletet változtassa meg, és mentse őt fel, vagy helyezze hatályon kívül a döntést.

III. r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy nem telik el úgy nap, hogy ne gondoljon vissza arra a megdöbbenésre, arra a hihetetlen eseményre, tragédiára, ami akkor történt. Továbbra is együttérez a sérültekkel, az elhunytak hozzátartozóival. Kijelentette, hogy nem követte el azokat a bűnöket, amikért a Győri Törvényszék elítélte, és arra kérte az ítéltáblát, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a felhozott vádak alól teljes körűen mentse őt fel.

IV. r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy 2010. október 4-én szörnyű tragédia történt, kifejezte a tragédiát elszenvedett családoknak sajnálatát és együttérzését. Csatlakozott a védője által elmondottakhoz, kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, felelősnek, kérte, hogy az ítéltábla bűncselekmény hiányában mentse őt fel.

V. r. vádlott az utolsó szó jogán mélységesen együttértett az áldozatok hozzátartozóival és a sértettekkel. Kijelentette, hogy nem ő okozta a gátszakadást, ezért kérte a felmentését.

VI. r. vádlott az utolsó szó jogán részvétét, együttérzését fejezte ki. Kijelentette, hogy a bizonyítékok alapján semmiféle bűncselekményt nem követett el, a szakértők is elismerték, hogy jól csinálta a dolgát. A felmentését kérte.

VII. r. vádlott az utolsó szó jogán részvétét és együttérzését fejezte ki mindazok hozzátartozóival, akik a katasztrófában meghaltak vagy bármilyen kárt szenvedtek. Kijelentette, hogy nem követett el bűncselekményt, ezért kérte, hogy az ítéltábla mentse őt fel.

VIII. r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy az áldozatok között is volt rokona, nagyon sajnálja őket, azonban nem érzi magát bűnösnek, ezért a felmentését kérte.

X. r. vádlott az utolsó szó jogán együttérzését fejezte ki az elhunytak hozzátartozóival, a károsultakkal. A védője által elmondottakkal egyetértett, ahhoz csatlakozott, kérte, hogy az ítéltábla a Győri Törvényszék ítéletét hagyja helyben.

XI. r. vádlott az utolsó szó jogán részvétét fejezte ki az összes érintett felé. Kijelentette, hogy nem követett el bűncselekményt, az ítélet helybenhagyását kérte.

XIII. r. vádlott az utolsó szó jogán kifejtette, hogy úgy érzi, helyesen cselekedett akkor, amikor telefonálás helyett a vonateleállítás mellett döntött, utána pedig **A.település**on és **B.település**ben intézkedett. Emiatt nem érzi magát bűnösnek, és a felmentését kérte.

XIV. r. vádlott az utolsó szó jogán az együttérzését fejezte ki minden érintettnek, akinek valamilyen része volt a tragédiában, és a felmentését kérte.

XV. r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védője indítványához, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Győri Törvényszék megismételt eljárásban 20 tárgyalási napot követően 2019. február 4. napján kihirdetett B.101/2017/77. számú ítéletében 15 vádlott büntetőjogi felelősségéről döntött, akik közül a felmentő rendelkezés 2019. február 4. napján XII. r. vádlott, 2019. április 25. napján IX. r. vonatkozásában jogerőre emelkedett.

A többi vádlott vonatkozásában bejelentett fellebbezésekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel teljeskörűen, az azt megelőző eljárással együtt bírálta felül, a Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen. A felülvizsgálat során vizsgálta az eljárás törvényességét, a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó, valamint a felmentő rendelkezéseket, a járulékos kérdésekben hozott döntéseket, valamint az indokolás helyességét.

A másodfokú bíróság a felülvizsgálat során megállapította, hogy nem történt olyan eljárásjogi szabálysértés, mulasztás, amely az érdemi felülbírálat akadályát képezte volna, és olyan szintű szabályszegést sem tapasztalt, amely kihatással volt az érdemi döntésre.

A védelem több olyan eljárási problémára hivatkozott, amely álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kell, hogy eredményezze.

Így a védelem **abszolút eljárási hibaként** rótta fel, hogy a Győri Törvényszék **nem volt törvényesen megalakítva**, amely a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített hatályon kívül helyezési ok, tekintettel arra, hogy a megismételt eljárást megkezdő tanács elnöke nem rendelkezett az akkor hatályos 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 14. § (7) bekezdése szerinti, az OBH Elnöke általi kijelöléssel a régi Be. 17. § (5) és (6) bekezdésében megjelölt ügyek, így a közveszély okozása elbírálására.

Ezzel kapcsolatosan az ítélőtábla egyrészt rámutat arra, hogy a tanács elnökét, mint hivatásos bírót az Országos Igazságszolgáltatási Tanács a 167/2004. (IX.14.) OIT határozatával 2004. október 1. napjától kijelölte a régi Be. 17. § (5) és (6) bekezdésében meghatározott ügyekben ítélkező bírónak, azaz rendelkezett a szükséges, a korábbi eljárási törvény által megkövetelt kijelöléssel az ügy elbírálására. A védelem által hivatkozott 561/2015. (XII.7.) OBHE számú határozat, amely szerint az Országos Igazságszolgáltatási Tanács határozatai - így a fenti kijelölésre vonatkozó határozat - 2016. január 1. napjától nem alkalmazhatóak, nyilvánvalóan a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 23. § (4) bekezdés d) pontjára figyelemmel a normatív, igazgatási jellegű határozatokra vonatkozott, tekintve, hogy e jogszabályi rendelkezés alapján az Országos Bírósági Hivatal elnöke normatív utasításban szabályozhatja a vezetését, az irányítása vagy a felügyelete alá tartozó szervek szervezetét és működését, valamint tevékenységét, nem pedig az egyedi ügyekben hozott határozatokra, hiszen a Jat. 24. § (2) bekezdése szerint a közjogi szervezetszabályozó eszközökre vonatkozó rendelkezések nem érintik a kibocsátásukra jogosultak, így az OBH elnökének az egyedi határozat meghozatalára vonatkozó jogát. Emellett a védelem által hivatkozott érvelés elfogadása azt is eredményezné, hogy az OIT által beosztott - és jelenleg is ugyanazon a szolgálati helyen ítélkező - bírák 2016. január 1. napjától nem járhatnának el az egyébként rájuk bízott egyetlen ügyben sem, illetve az OIT által kijelölt, fiatalkorúak ügyében ítélkező bírák sem ítélkezhetnének az ilyen ügyekben a fenti időponttól kezdődően.

Másrészt a Kúria a 2018. 328. számon közzétett eseti döntésében kifejtette, amennyiben a 2018. július 1. napjától hatályos új Be. már nem tartalmaz a bíróság összetételére vonatkozó különleges - az Országos Bírósági Hivatal elnöke általi kijelölésen alapuló - követelményt, ahogy egyébként nincs ilyen rendelkezés az új törvényben a korábbi Be. 17. §-ában felsorolt bűncselekmények esetében, a hatályos Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az ilyen kijelölés hiánya miatt nem állapítható meg, figyelemmel arra is, hogy a Be. 868. § (1) bekezdése alapján 2018. július 1. napját követően a folyamatban lévő eljárásokban az új eljárási törvényt kell alkalmazni.

Ugyancsak **abszolút eljárási hibaként** hivatkozott a védelem arra, hogy a Győri Törvényszék ***más bíróság kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe tartozó ügyet bírált el***, amely a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott hatályon kívül helyezési ok.

A Győri Ítéltábla 2017. február 6. napján kihirdetett Bf.48/2016/28. számú végzésével a Veszprémi Törvényszék 2016. január 28. napján kelt 12.B.39/2012/900. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította azzal, hogy a megismételt eljárás lefolytatására a Veszprémi Törvényszék másik tanácsát jelölje ki.

Ezt követően a Veszprémi Törvényszék elnöke 2017.El.IV.E.22. számú átiratában jelezte, hogy a törvényszéken szolgálatot teljesítő bírák közül az alapügyben határozatot hozó bíró a megismételt eljárásból kizárt, másik két bíró az ügy nyomozati szakában járt el, további bíróval szemben pedig a régi Be. 21. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizárási ok áll fenn. Emiatt a Veszprémi Törvényszéknek az ügyelosztási rend szerint nincs olyan elsőfokú ügyekben eljárni jogosult bírója, aki a megismételt eljárásból ne lenne kizárt. Erre tekintettel a törvényszék elnöke másik bíróság kijelölése érdekében az iratokat felterjesztette a Győri Ítéltáblához.

A bejelentésre figyelemmel a Győri Ítéltábla a régi Be. 24/A. § (1) bekezdésében írt rendelkezések szerint eljárva 2017. március 23. napján kelt Bkk.95/2017/3. számú végzésével a megismételt eljárásból a Veszprémi Törvényszéket kizárta, és az eljárás lefolytatására a Győri Törvényszéket jelölte ki.

Mindezek alapján a kijelölésre figyelemmel a Győri Törvényszék törvényesen járt el az általános szabályok szerint valóban a Veszprémi Törvényszék hatáskörébe és illetékességébe tartozó büntető ügyben, a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott hatályon kívül helyezési ok fel sem merülhet.

E körben nem osztotta a másodfokú bíróság a védelem azon érvelését sem, hogy a hatályon kívül helyező végzés azon rendelkezése miatt, hogy az ítéltábla a megismételt eljárás lefolytatására a Veszprémi Törvényszék másik tanácsát jelölje ki, ***sérült a vádlottak törvényes bíróhoz való joga***. Az ítéltábla a Veszprémi Törvényszék ítéletét a régi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontjában foglaltak alapján amiatt helyezte hatályon kívül, mert az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan volt. Így a hatályon kívül helyezés okára figyelemmel - a régi Be. 21. § (3) bekezdés c) pontja alapján - a megismételt eljárásból a hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett bíró nem minősült kizártnak. Ugyanakkor a hatályon kívül helyező végzés indokolása szerint a hatályon kívül helyezett ítélet „mind a ténybeli, mind pedig a jogi indokolása vonatkozásában azt kell megállapítani, hogy a törvényszék ítéleti indokolása egyoldalú, lényeges körülményekre, elemekre nem terjed ki, fontos oksági összefüggésekkel nem foglalkozik, ezért abszolút eljárási hiba miatt, az elsőfokú ítélet érdemi másodfokú felülbírálatának akadálya van.” Emellett azt is tartalmazza a hatályon kívül

helyező határozat, hogy több olyan relatív eljárási szabálysértés is történt, amely ugyan nem eredményezte volna a hatályon kívül helyezést, de egyértelműen eljárási hiba volt, amely elsősorban a szakértők kirendelésére, a szakértői bizonyítás lefolytatására, illetőleg a szakértők, illetve a tanúk szerepének összekeverésére, összemosására vonatkozott.

E megállapítások, illetve a hatályon kívül helyező határozatban részletesen felsorolt és ismertetett eljárási szabálysértések száma és jellege indokolta végső soron azt, hogy a megismételt eljárásra az ítélőtábla - a védelem által citált régi Be. Kommentárral összhangban - törvényszék másik tanácsát jelölte ki az elfogulatlan elbírálása érdekében. Minderre pedig törvényesen került sor, tekintve, hogy az ilyen esetekre az akkor hatályos eljárási törvény 378. § (2) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos Be. 611. § (2) bekezdése is lehetővé teszi a másodfokú bíróságnak számára, hogy másik tanácsot, sőt, kivételesen másik bíróságot jelöljön ki az új eljárás lefolytatására.

A védelem részletesen elemezte a hatályon kívül helyező határozatban foglaltakat, valamint a Kúria EBH2018.B.8. számú elvi döntésében kifejtetteket, és ezek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel az **indokolási kötelezettség** megsértése miatt került sor a hatályon kívül helyezésre, ebből következően a Győri Törvényszéknek a megismételt eljárást követően nem lett volna más feladata, mint a Veszprémi Törvényszék helyes tényállását megindokolja. Érvelésük szerint ugyanis az elvi döntés okfejtése egyértelmű a tekintetben, hogy kizárólag abban az esetben lehet a hatályon kívül helyezés oka a régi Be. 373. § (1) bekezdésének III/a. fordulata, ha a másodfokú bíróság a felülbírálat során arra a meggyőződésre jut, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, hiszen kizárólag ebben az esetben kérhető számon az indokolási kötelezettség megfelelő teljesítése.

Ezzel kapcsolatosan az ítélőtábla rámutat arra, hogy a hatályon kívül helyező határozattal kapcsolatos kifogások, kritikák csupán az észrevételek szintjén maradhatnak, hiszen a határozat kihirdetésekor hatályos jogszabály nem tette lehetővé a hatályon kívül helyező végzéssel szemben a fellebbezést, azonban hangsúlyozza, hogy ugyan a hatályon kívül helyező határozat valóban az indokolási kötelezettség megsértésére, mint eljárásjogi okra hivatkozott annak megállapítása mellett, hogy a Veszprémi Törvényszék által lefolytatott bizonyítást széleskörűnek ítélte a másodfokú bíróság, de ez kizárólag az ügyfelderítési kötelezettségre vonatkozott, amelyet valóban színvonalasan és maradéktalanul teljesített a Veszprémi Törvényszék. Ezt követően azonban leszögezte a hatályon kívül helyező határozat azt is, hogy bár a bizonyítási eszközök köre alkalmas lett volna arra, hogy az abból származó bizonyítékértékelés eredményeként megalapozott legyen a tényállás, mindenre kiterjedően azonban azt nem indokolta, a tényállásban foglalt cselekmények jogi értékeléséhez kapcsolódó indokolásról ugyanez a hiba állapítható meg, azaz minden bizonyíték rendelkezésre állt ugyan ahhoz, hogy egy megalapozott döntést hozzon a Veszprémi Törvényszék, ez azonban nem történt meg. Az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy a másodfokú bíróság még azt sem tudta megítélni, hogy egyáltalán megalapozott volt-e Veszprémi Törvényszék ítélete, vagy sem. Ahogy azt a hatályon kívül helyező határozat rögzítette, „abban a kérdésben az ítélőtábla érdemben nem tudott állást foglalni, hogy az egyenkénti és együttes bizonyíték értékelés eredménye, az elsőfokú bíróság által megállapított tények mennyiben állnak összhangban a bizonyítás anyagával.”

Az ítélőtábla szükségesnek ítéli rámutatni arra, hogy a megismételt eljárás egy teljesen új eljárást jelent, amelynek a kereteit bizonyos szempontból a hatályon kívül helyező határozat megkísérli meghatározni, még pedig olyan értelemben, hogy iránymutatásokat ad arra nézve, hogy hogyan kell újból lefolytatni ezt az eljárást. Nem tett mást a hatályon kívül helyező határozat sem. Tekintve, hogy a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a Veszprémi Törvényszék az ügyfelderítési

kötelezettségének eleget tett, lehetővé tette, hogy a Be. 404. § (3) és (4) bekezdésében foglaltak szerint az általa felvett bizonyítási anyagot beemelje az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásba, azzal, hogy abban az esetben, ha úgy ítéli meg a megismételt eljárás keretében eljáró bíróság, hogy a szakértői vélemények között ellentmondás van, akkor ezeket az ellentéteket tisztázni kell, esetlegesen a tanúk, szakértők ismételt meghallgatásával. Abban az esetben, ha a megismételt eljárásban a hatályon kívül helyező határozatban előírtakat nem teljesíti a bíróság, az önmagában nem feltétlen hatályon kívül helyezési ok, a másodfokú bíróság feladata annak eldöntése, hogy az iránymutatásban foglaltak figyelmen kívül hagyása milyen hatással volt az ítéletre.

Ennélfogva a megismételt eljárás könnyítését szolgálta a hatályon kívül helyező határozat azon iránymutatása, amely - az ügy felderítettségére figyelemmel - lehetővé tette, hogy a már felvett bizonyítás anyagának felhasználását, vagyis hogy ne kelljen ismételten meghallgatni azokat a szakértőket, azokat a tanúkat, akiket a Veszprémi Törvényszék egy valóban nagyon hosszadalmas eljárás keretében már meghallgatott, hanem ezeket a vallomásokat, véleményeket a lényegüknek az ismertetésével a bizonyítás anyagává tegye a bíróság.

Rá kell mutatni azonban arra is, hogy ezen túlmenően a hatályon kívül helyezett határozatot teljes mértékben figyelmen kívül kell hagyni, azt a továbbiakban, a megismételt eljárásban, illetve az annak eredményeként meghozott elsőfokú ítélet felülvizsgálata során olyannak kell tekinteni, mintha nem is született volna meg. Az arra való hivatkozások, vagyis, hogy az ott megállapítottakat kell irányadónak tekinteni, nem foghatnak helyt. A megismételt eljárásban a Győri Törvényszéknek nem a Veszprémi Törvényszék ítéletét, nem az ott megállapított tényállást kellett megindokolnia, hanem a bizonyítás megismétlését, az általa még szükségesnek tartott esetleges további bizonyítás felvételét követően önállóan kellett tényállást megállapítania, abból a megfelelő büntetőjogi következtetéseket levonnia, majd a döntését mindenre kiterjedően bizonyítékokkal, érvekkel alátámasztania; olyan eljárásjogi rendelkezés sem a korábbi, sem a jelenlegi törvényben nincs, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságot kötik a már hatályon kívül helyezett határozatban megállapítottak. A felülbírálat során pedig azt a tényállást kell felülvizsgálni, amelyet a Győri Törvényszék megállapított. A megismételt eljárás nem perújítási eljárás, nem rendkívüli jogorvoslati eljárás, nem hasonlítható össze a hatályon kívül helyezett határozat és a megismételt eljárás keretében hozott határozat, és a Győri Törvényszék nem a Veszprémi Törvényszék határozatát vizsgálta felül. Ennélfogva azok a védői hivatkozások sem foghatnak helyt, hogy a Győri Törvényszék „felülmérlegelte” a Veszprémi Törvényszék által felvett bizonyítás anyagát, a Be. 593. § (2) bekezdésében rögzített ún. felülmérlegelési tilalom ugyanis nem a hatályon kívül helyezett ítéletet hozó, illetve a megismételt eljárást folytató, rendszerint azonos szintű elsőfokú bíróság relációjában érvényesül, hanem az az elsőfokú és a felülvizsgálatot végző másodfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységére, lehetőségeire vonatkozik.

A Veszprémi Törvényszéknek a határozata a hatályon kívül helyezés folytán jelen felülbírálat tárgyát semmilyen formában nem képezheti. Ebből következik, hogy a Győri Törvényszék határozatának a felülvizsgálata során az ítélőtábla azt mérlegeli, hogy a megismételt eljárás keretében eljáró Győri Törvényszék bizonyítékértékelő tevékenysége megfelelő volt-e, indoklási kötelezettségének eleget tett-e, és ez semmiképpen nem hasonlítható össze a korábban eljárt Veszprémi Törvényszék mérlegelő tevékenységével. Jogában áll az új eljárás keretében eljáró bíróságnak, hogy a jogszabályok alapján a saját meggyőződése szerint hozza meg a döntését, amely el is térhet a korábbi döntéstől. Az sem kifogásolható, hogy a bizonyítás anyagát csupán ismertette a bíróság, mivel ezt a hatályon kívül helyező határozat lehetővé tette. A megismételt eljárásban nem volt elzárva a védelem attól, hogy a vádlottak ismételten vallomást tegyenek, amely lehetőséggel I.r.

vádlott élt is, sőt attól sem, hogy bizonyítási indítványokat terjesszenek elő, így a védekezéshez való joguk nem csorbult.

Az ügyészség eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az ügyben **kizárt szakértő** vett részt, nevezetesen **szakértő1**. Álláspontja szerint ugyanis a szakértő elfogultnak tekintendő, ami arra vezethető vissza, hogy korábban a **1. Zrt.**-vel egy keretszerződést kötött, amelyben azt vállalta, hogy a katasztrófával összefüggő vádpontok elemzéséhez és a vádpontokkal szembeni védekezéshez segítséget nyújt. Ehhez kapcsolódóan kifejtette azt is, hogy véleménye szerint az iratok ismertetésével nem küszöbölte ki a törvényszék azt a hatályon kívül helyező határozatban megfogalmazott követelményt, hogy a szakértői véleményen belüli ellentéteket tisztázza. Minderre figyelemmel indítványozta **szakértő1** szakértői véleményeinek kirekesztését, az ügyben eljáró más szakértők ismételt meghallgatását, és új igazságügyi környezetvédelmi szakértő kirendelését.

Az ítélet tábla nem találta indokoltnak a szakértő kizárását, és az általa adott szakértői véleményeknek a kirekesztését a bizonyítási anyag köréből. Ennek indoka, hogy - bár kétségtelenül volt egy ilyen megállapodás a szakértő, illetve a **1. Zrt.** között, melynek keretében egy opponensi véleményt is adott a szakértő, - az ő részvétele az eljárásban semmiben nem különbözik attól, amikor a terhelt vagy a védő magánszakértőt von be az eljárásba. A magánszakértői vélemény beterjesztését követően a bíróságnak lehetősége van arra, hogy eldöntse, hogy a magánszakvéleményt a továbbiakban okirati bizonyítékként kezeli, vagy a magánszakértőt igazságügyi szakértőként bevonja az eljárásba. Ez esetben azonban magánszakértőkre az igazságügyi szakértőkre vonatkozó jogszabályok vonatkoznak.

Ez történt az adott esetben is. Igazságügyi szakértői kirendelésével gyakorlatilag egyidejűleg megszűnt a megállapodás **szakértő1**, illetve a **1. Zrt.** között, az ezt követően pedig **szakértő1** által előterjesztett szakértői véleményekben nem található olyan kijelentés, megállapítás, amely az ő elfogultságra visszavezethető kizárását megalapozná. Kétségtelenül voltak ellentétek **szakértő1**, illetve a műszaki, statikai, geotechnikai szakértői csoportban részt vevő további szakértők véleménye között, és az egész szakértői bizonyítással, a szakértői csoport létrehozásával kapcsolatos anomália továbbra is fennáll, azonban ezzel összefüggésben a szakértő elfogultságát csak akkor lehetne megállapítani, ha olyan jellegű véleményeket adott volna, amelyből az elfogultság egyértelműen levezethető. Ehhez képest az állapítható meg, hogy **szakértő1** a **1. Zrt.**-re, illetve a terheltekre vonatkozóan terhelő véleményeket és megállapításokat is tett, esetenként más szakértők ilyen megállapításaihoz csatlakozott, vagy azokkal egyetértett. Az pedig, hogy ezek a más szakértők megállapításaival egyező, vagy azoktól adott esetben eltérő szakértői megállapítások, vélemények miként kerülnek értékelésre, már a bírói bizonyítéktértékelés körébe tartozik. Önmagában tehát az, hogy korábban volt egy ilyen megállapodás még nem teszi indokoltá a szakértőnek az ügyből történő kizárását, szakvéleményeinek kirekesztését.

A másodfokú bíróság rámutat arra is, hogy a hatályon kívül helyező végzésben írt iránymutatás szerint - melynek figyelmen kívül hagyása a korábban kifejtettek alapján önmagában nem abszolút hatályon kívül helyező szabálysértés - a megismételt eljárás keretében az elsőfokú bíróságnak a szakértői véleményeken belüli esetleges ellentmondásokat a lehetőségekhez képest tisztázni kellett. Ezzel összefüggésben a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy nem szükséges a szakértők ismételt meghallgatása, esetleg új szakértők kirendelése, az ítéleti tényállás a rendelkezésre álló szakértői vélemény alapján is aggálytalanul megállapítható. Az indokolásában ezzel részletesen is foglalkozott, kitérve arra, hogy az egyes szakvélemények mely pontokban egyeznek, hol van eltérés, ez miben nyilvánul meg, és ez mennyiben releváns a tényállás megállapítása során. Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla a fellebbezési főügyészség **szakértő1**

szakértő kizárására, szakvéleményeinek kirekesztésére irányuló, illetve az ehhez kapcsolódó, ismételt szakértői meghallgatásokra vonatkozó indítványait elutasította.

Az elsőfokú bíróság tehát a megismételt eljárás során a perrendi szabályokat megtartva, megfelelő körben és törvényesen folytatta le a bizonyítási eljárást, és nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely akadályát képezte volna az ítélet érdemi másodfokú felülbírálatának. Az ítéletábrla a felülvizsgálat során azt állapította meg, hogy a törvényszék a tárgyalás anyagává tett minden olyan bizonyítékot, amely szükséges volt a tényállás megállapításához, és a felderített és megfelelően értékelt bizonyítékok alapján túlnyomórészt megalapozott tényállást is állapított meg.

Így a **tényállás megállapítása** során figyelembe vette és elemezte a vádlotti vallomásokat, a tanúk vallomásait, részletesen foglalkozott a szakértői véleményekkel, az okirati bizonyítékokkal, a különböző szabályzatokkal, a védelmi és kárelhárítási tervekkel, az üzemeltetéssel kapcsolatos engedélyekkel, a háttér jogszabályokkal, a terheltekre vonatkozó munkaszerződésekkel, munkaköri leírásokkal, értékelte a helyszíni szemle során rögzítetteket, a mobiltelefonos híváslisták adatait, valamint a rendelkezésre álló egyéb okirati bizonyítékokat is.

A vádlottak személyi körülményeinek elemzését követően a **1. Zrt.** tevékenységét írta le a tényállása során, melynek keretében foglalkozott a timföldgyártás folyamatával, a timföldgyár és a vörösiszap-térség főbb létesítményeivel, a **1. Zrt.** szervezeti felépítésével, vállalati hierarchiájával, a vádlottak munkakörével, beosztásával, elsősorban és elsődlegesen 2010. október 4. napjára fókuszálva, továbbá a X. számú vörösiszap tárolókazetta tervezésével, engedélyeztetésével, építésével, melynek keretében figyelembe vette az ezzel kapcsolatos terveket, tanúvallomásokat, a kiviteli és engedélyezési terveket, a különböző engedélyeket, így többek között az egységes vízjogi üzemeltetési engedélyt, valamint az egységes környezethasználati engedélyt (EKHE). Kitért a timföldgyártásra és a vörösiszap kezelésével kapcsolatos releváns üzemeltetési szabályzatokra, a vörösiszap-térség katasztrófa megelőzési és elhárítási tervére, a vízminőség-védelmi kárelhárítási tervre, a VI-X. számú vörösiszapkezelési üzemeltetési szabályzatára, a IX. számú szivattyúház kezelési utasítására, a vörösiszapkezelési szabályzatra, a vörösiszap-térségi monitoring rendszer üzemeltetési szabályzatára is.

A 2010. október 4-én bekövetkezett gátszakadással kapcsolatosan elemezte az előzményeket és a tényállásban rámutatott azon szabályszegésekre, amelyeket álláspontja szerint a vádlottak elkövettek, így 11 pontban jelölve meg azon szabályszegéseket, amelyek álláspontja szerint valamelyik vádlott terhére róhatók.

1. A hatóságok, külső szervek, és a környék lakossága nem rendelkezett valós ismeretekkel a tárolt és kiömlő anyag mennyiségéről és veszélyességéről
2. Nem egyenletes iszapfelszín kialakulása
3. A süllyedésmérési pontok kialakításának elmaradása, a süllyedésmérések elmulasztása, a betöltési szintkülönbségre vonatkozó előírások megsértése, a szintkiegyenlítés kapcsán történt szabálytalanságok
4. A semlegesítés hónapokig tartó teljes leállítása
5. A X. kazettán felgyűlt hányóvíz mennyiségére vonatkozó szabályok megsértése, technológiailag indokolatlan mennyiségű hányóvíz tartása a kazettán

6. Engedély nélküli áttérés a VISZ technológiára és egyéb résztechnológiai változtatások, a mosó dorr-ok számának négyre csökkenésének be nem jelentése
7. A X. kazettán felhalmozódott hányóvíz mennyiségének csökkentése érdekében elvégzett vízátszivattyúzások
8. Megtévesztő adatszolgáltatások a hányóvízmérleg és a betöltési szint kapcsán
9. Az Egységes Környezethasználati Engedélyben meghatározott Na₂O koncentráció küszöbérték túllépése és annak be nem jelentése az illetékes hatósághoz
10. A csurgalékvízes szivattyúk üzemidejének a gátszakadást közvetlenül megelőzően történt megnövekedése utáni mulasztások
11. A megnövekedett csurgalékvízes szivattyútéljesítmény fel nem ismerése a szolgálatos diszpécser részéről

Ezzel összefüggésben rögzíteni szükséges, hogy az egyes szabálysértéseket illetően, továbbá az egész tényállásra vonatkozóan az ítéletábra megítélése szerint - szemben a védelmi állásponttal - az elsőfokú bíróság valamennyi terhelt vonatkozásában részletesen elemezte, majd pedig meghatározta azt, hogy az egyes szabályszegések miért állapítható meg az adott vádlott terhére, mi az a cselekmény, mulasztás, amely miatt jogszabály, munkaköri leírás, munkáltatói intézkedés vagy szakmai szabály alapján a büntetőjogi felelőssége megállapítható.

Azon szabályszegés vonatkozásában, hogy a környék lakossága és a külső szervek nem rendelkeztek valós ismeretekkel a tárolt és a kiömlő anyag mennyiségéről és veszélyességéről, az ítéletábra mindenben osztotta Győri Törvényszék által megállapítottakat. Tény, hogy a katasztrófa megelőzési és elhárítási tervet, valamint a vízminőségvédelmi kárelhárítási tervet többször felülvizsgálták, módosították, ennek ellenére azokban nem a valóságnak megfelelő adatok szerepeltek. Mindkét terv a tárolt anyag lúgtartalmát 2-4 gramm/liter között jelezte, továbbá a katasztrófavédelmi és elhárítási terv felülvizsgálata során a korábban feltüntetett két-háromszázezer köbméternyi kiömlő anyag mennyiségét háromszáz-négyszázezer köbméterre módosították, egyezően a vízminőségvédelmi kárelhárítási tervvel.

Ehhez képest tényként lehet rögzíteni, amit egyébként a vádlottak vallomása és a szakértői vélemények is alátámasztottak, hogy a tervekben feltüntetett lúgkoncentrációt nem sikerült betartani, az vagy 6, vagy 6 g/l felett volt. Az is egyértelműen megállapítható a bíróság által elfogadott és az ítéleti tényállás alapjául vett 4 Kft. által megadott elemzések alapján, hogy összesen 1.722.000 köbméter zagymennyiség volt az átszakadást megelőzően a tározóban, amelyből 1.022.000 köbméter volt a víz, és 700.000 köbméter a vörösiszap, tehát nagyságrendileg több, mint amelyet ezek a tervek rögzítettek.

Nem elfogadható a védelemnek az az álláspontja, hogy ezek a tervek az üzem területére vonatkoztak, hiszen - ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott - ebben az esetben a tervek nem tartalmaztak volna olyan adatokat, hogy egy katasztrófa a környező településeket illetően milyen következményekkel jár, mely településeket mikor és milyen módon önti el a zagytározóból kiömlő anyag. Az sem befolyásolja ezeknek az adatoknak a téves voltát, hogy a hányóvíz adatokat

rendszeresen megküldték a hatóságnak, és a hatóság soha nem kifogásolta tervekben szereplő, ezzel kapcsolatos eltérő adatokat.

Önmagában az a körülmény, hogy a környezetvédelmi hatóság esetlegesen nem megfelelően végezte a munkáját, nem kifogásolta a beküldött adatok és a tervekben, engedélyekben szereplő értékek eltérését, vagy nem állította le a gyár működését, még nem mentesíti az érintett vádlottakat azon kötelezettségük alól, hogy a tervekben lévő adatokat a valóságnak megfelelően módosítaniuk kellett volna a felülvizsgálatok során. A védelem több esetben hivatkozott arra is, hogy a környező települések polgármesterei nem tartottak különböző gyakorlatokat arra vonatkozóan, hogy mit kell csinálni abban az esetben, hogy ha a katasztrófa tervekben foglaltak bekövetkeznek, továbbá, hogy a saját katasztrófavédelmi tervük nagyjából azon területeket jelölte meg érintettként, amelyeket a későbbiek során a kiáramló anyag el is ért. Ez sem mentesíti azonban a vádlottakat a mulasztásuk alól, miszerint a különböző védelmi tervekben feltüntetett adatokat utóbb nem helyesbítették. Ezzel összefüggésben osztotta az ítéletábra az ügyészség álláspontját, miszerint - mint ahogy az események is alátámasztották és megmutatták, - a **1. Zrt.** sem volt felkészülve arra, hogy mit kell tennie ilyen jellegű katasztrófahelyzet esetén. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a lúgosság, illetőleg a vízmennyiség a gátszakadás folytán bekövetkezett katasztrófa meghatározó körülményei voltak.

Az elsőfokú bíróság részletesen feltüntette, hogy mely vádlottak milyen szabályokat szegtek meg, és mi alapján felelnek. E vonatkozásban az ítéletábra I. r., II. r. és III. r. vádlottak esetében az SZMSZ-ben és a munkaszerződéseikben rögzített, rájuk irányadó előírások mellett felhívja még a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 1. § (2) bekezdésében foglaltakat, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltakat is.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyetértett az ítéletábra a törvényszék azon megállapításával is, hogy a katasztrófa következményeit nagymértékben befolyásoló jelentős hányóvíz többlet kialakulásában releváns szerepet játszott a belövési technikából fakadóan az, hogy az **iszap felülete nem volt egyenletes**. Az elsőfokú bíróság részletesen foglalkozott ezen szabályszegéshez kapcsolódó bizonyítékokkal is, és helytállóan mutatott rá arra, hogy az egyenletes felszín kialakítását egyrészt a VI.-X. számú vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzata, másrészt a vörösiszapkezelési szabályzat is előírta. Kétségtelen, az egyenletes iszapfelszín megvalósítását elősegítette volna, ha a kazetta megépítése során betartják a töltésépítési salak és pernye vizsgálatával kapcsolatban készült 93-340 nyilvántartási számú összefoglaló szakvélemény megállapításait, miszerint az állékonysági vizsgálatokat a tárolókazetta körvezetékes, közepgyűjtős technológiával történő üzemeltetésének feltételezésével végezték, és az ettől eltérő üzemelési módot megengedhetetlennek tekintik, ennek ellenére szélsőnyelős technológiával készült el a rendszer. Ez azonban valóban nem mentesíti az érintett vádlottakat, V. r. és VI. r. vádlottakat azon szabály megszegése alól, amelyeket saját maguknak támasztottak az üzemeltetési szabályzatban, illetőleg a vörösiszapkezelési szabályzatban, nevezetesen, hogy az iszapelhelyezést a belövék váltásával úgy kell irányítani, hogy a medence iszapszintje hozzátétőleg egységes legyen.

Ezzel kapcsolatban osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint abban az esetben, ha észlelhető, hogy önmagában a belövék váltogatásával az üzemeltetési szabályzatokban megkövetelt egyenletes iszapfelszín nem érhető el, elvárható az üzemeltetést végző személyektől, hogy a problémával foglalkozzanak, és a lehetőségekhez képest arra valamilyen megoldást találjanak, különös figyelemmel arra, hogy adatok - így szakértői állásfoglalások, **C.C.**

tanúvallomása és VI. r. vádlott vallomása - vannak arra, hogy korábban, a IX. kazetta esetében már találkoztak ezzel a problémával, és pontonok alkalmazásával igyekeztek kezelni a helyzetet, azaz az üzemeltetésből szükségszerűen adódó teknősödést megpróbálták megakadályozni. Ez valóban felveti azt a kérdést, hogy az EKHE az ilyen, eltérő technológia alkalmazására nem tartalmaz rendelkezéseket, ez azonban igazgatási kérdés, a probléma felvetésével, a megoldások keresésével, esetlegesen a helyzet kezelésére alkalmas technológia kidolgozásával és annak engedélyeztetésével tenni lehetett volna az egyenetlen iszapfelszín kialakulásának elkerüléséért.

A X. kazetta gátja süllyedésének ellenőrzésére szolgáló monitoring rendszer kiépítésének elmaradása, a süllyedésmérések elmulasztása, a betöltési szintkülönbségre vonatkozó előírások megsértése, az északi fal egy szakaszának rendellenes süllyedését követő szintkiegyenlítés kapcsán történt szabálytalanságok, a süllyedés okai feltárásának elmulasztása szabályszegés tekintetében az elsőfokú bíróság II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak felelősségét állapította meg. Részletesen foglalkozott a törvényszék a X. kazetta építési engedélyeivel, az Egységes Környezethasználati Engedély által előírt süllyedésmérési kötelezettségekkel, illetve a II. r. vádlott által jóváhagyott és kiadmányozott vörösiszap térségi monitoring rendszer üzemeltetési szabályzattal. A törvényszék ez utóbbi szabályzat 5.1.4. pontjának utolsó bekezdését, miszerint az észlelő rendszer részét képezik a kazetták tetején kialakított süllyedési szint mérési helyek, az 5.2.4. pontját, miszerint süllyedési szint mérési helyek a vörösiszap kazetták tetején kialakított, geodéta által évente bemért pontok, továbbá az 5.3.3. pontját, amely szerint a süllyedési szint mérésekhez a vörösiszap kazetták tetején kialakított pontok kimérését geodétával kell elvégeztetni, egybevetette **M.M.** tanú vallomásával, aki a **1. Zrt.**-nek többször is dolgozott, mint földmérő. Az ő tanúvallomása szerint a gáttestre vonatkozott a monitoring szabályzat szerinti süllyedésmérés, ugyanis az a gáttest állékonyságának figyelemmel kísérését szolgálta. Sőt, a vallomásában elmondta azt is, hogy a geodéta az iszapra nem mehet rá, továbbá a képlékeny vörösiszap zagyon mérési pontot nem is lehet kialakítani. Emellett foglalkozott a törvényszék azzal a vádlotti védekezéssel is, hogy csak a már nem működő kazettákra vonatkozott a süllyedésmérési előírás, helyesen megállapítva, hogy annak ellentmond a monitoring szabályzat, amely nem tesz különbséget működő és nem működő kazetták között. Mindezekre figyelemmel okszerűen vont következtetést az elsőfokú bíróság arra, a mérési pontokat a gát tetején kellett volna kialakítani, amelynek az elmulasztása ily módon szabályszegést jelent.

A törvényszék bemutatta azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján megállapítható volt, hogy 1996-ban mindenütt elérték a végleges tervekben engedélyezett 216,5 mBf koronaszintet és a töltés felszíne egyenletesnek volt tekinthető. Ehhez képest egyértelműen megállapítható volt a gáttestek süllyedése, amit egyébként a tervezők is előre jeleztek, azonban az előre jelzettnél mindenütt nagyobb süllyedés, illetve egyenetlen süllyedés következett be. Foglalkozott azzal is, hogy vörös foltok is megjelentek a későbbi kettős töréshelynél a gát külső falán, amiről a szakértők egyértelműen úgy nyilatkoztak, hogy az már szivárgás volt.

Mindezekre tekintettel - mivel a szintkiegyenlítés előtt geodéziai mérések is voltak - ezen adatok alapján egyértelműnek kellett lenni a **1. Zrt.** felelősségre vont vezetői előtt, hogy nem egyenletes volt a süllyedés, és gyakorlatilag ekkor - egyetértve a törvényszéknek az álláspontjával - ki kellett volna ezt vizsgálni, feltárni az egyenetlen süllyedés okait, és ennek eredményét követően lefolytatni a szintkiegyenlítést. Ezzel összefüggésben egyetértett az ítéletábra a törvényszék azon álláspontjával, hogy a megfelelő következtetéseket csak a szakértők tudták volna ezekből az adatokból levonni, de az érintett vádlottak a szakértők igénybevételét is elmulasztották, azaz a felelősségük megállapítható.

Vitathatatlan az is, hogy az engedélyezettnél átlagosan 42 cm-rel magasabbra emelték a gát koronaszintjét, amely az erre vonatkozó hatósági előírás megszegése, továbbá az is megállapítható volt a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy a gátkorona legalacsonyabb pontja és a betöltési szint között 2010. június 3. napján volt olyan pont, ahol 31 cm volt a különbség, holott ennek mértékét a tervezői előírások legalább 50 cm-ben, illetve 1 méterben, míg a vízjogi üzemeltetési engedély 1 méterben állapította meg. Vitathatatlan, hogy ezt az engedélyt a katasztrófa után semmisnek tekintették a hatóságok, azonban a gátszakadás időpontjában ez érvényes volt, így hatósági előírást, illetve a fentiek szerint tervezői előírást is megszegtek a szintkülönbségre vonatkozó előírások megszegésével.

A szintkiegyenlítés kapcsán osztotta az ítéletábra a törvényszék azon álláspontját is, hogy - bár valóban elenyésző mértékben, hiszen a szakértők úgy nyilatkoztak, hogy a gáttestre felhordott építőanyag tömege mindössze 1 %-ban hatott károsan az állékonyságra - büntetőjogi szempontból ez is részoki szerepet játszott a katasztrófa bekövetkezésében.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével abban a tekintetben is, hogy e szabályszegések vonatkozásában I. r. és X. r. vádlottak felelősségét nem állapította meg. Osztotta ugyanis a törvényszék érvelését, miszerint kétséget kizáróan nem bizonyítható, hogy az I. r. és X. r. vádlottak ezen szabályszegésekről tudomással bírtak. X. r. vádlott vitathatatlanul más területen dolgozott a cégnél, I. r. vádlott vonatkozásában pedig nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amely szerint őt e kérdésekkel összefüggésben bármilyen módon is tájékoztatták volna. Függetlenül attól, hogy a tényállást ki kell egészíteni azzal, hogy a bejárás X. r. vádlott is részt vett, önmagában ez még mindig nem bizonyítja az ő felelősségét a szintkiegyenlítéssel kapcsolatos szabályszegésekben, hiszen helyettes jogkörben írta alá a szerződést, járta be a helyszínt, a vonatkozó hatósági előírásokat azonban - mivel nem ezen a területen dolgozott - nem bizonyítható, hogy ismerte, illetve a későbbiek során a kivitelezésben, annak felügyeletében, a munka átvételében sem működött közre.

Az ítéletábra vizsgálta azt is, hogy e vonatkozásban I. r. vádlott felelőssége az ügyészség által hivatkozottak szerint csupán arra figyelemmel megállapítható-e, hogy mint cégvezetőnek mindenről tudnia kellett, azonban úgy ítélte meg, hogy ezen, egyébként az elsőfokú bíróság által is értékelt és elemzett felvetés elfogadása a másodfokú bíróság részéről a rendelkezésre álló bizonyítékoknak az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységétől eltérő felülmérlegelése lenne, amely kizárt a másodfokú eljárásban.

A semlegesítés technológiailag indokolatlan leállításáért I. r., II. r., illetve V. r. vádlott büntetőjogi felelősségét állapította meg az elsőfokú bíróság. Azt, hogy a semlegesítés leállításra került, a vádlottak sem vitatták, védekezésük elsősorban arra irányult, hogy ezt egyrészt korábban is megtették, másrészt pedig nincs összefüggésben a bekövetkezett katasztrófával.

E vonatkozásban az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az érintett vádlottak védekezése nem fogadható el. Azzal, hogy a semlegesítésre miért van szükség, azt mi indokolja, annak milyen hatása van a vízmérleg egyensúlyára, a vádlottak is tisztában voltak, így azzal is, hogy annak leállítása milyen következményekkel jár. Így tisztában voltak azzal, hogy a semlegesítés leállításával emelkedik a hányóvíz mennyisége, illetve annak lúgossága is. Erre utal az elsőfokú bíróság által is elemzett, V. r. vádlott által 2010. február 18. napján I. r. vádlottnak írt e-mail, amely szerint a „január 23,4% Na₂O szinttel zártuk. Ezt nem lehet büntetlenül megúszni!...Romlik a mosó sor és a vörösiszap szűrés hatékonysága, nő az oldott NaOH fajlagos.” Ebben az üzenetben a vádlottak nyilvánvalóan nem a saját büntetőjogi felelősségüket vetik fel, ez az üzenet arra utal, hogy V. r., és ezt követően I. r., valamint V. r. vádlott is teljes mértékben tisztában voltak azzal, hogy a

semlegesítés miatt fokozódik a vízmennyiség és annak a lúgossága is fokozódik, sőt, ha nem tesznek valamit, akkor az már a termelés kényszerleállítását is eredményezheti.

Ehhez képest az igazságügyi szakértők egyértelműen leszögezték, hogy ez a lépés, vagyis a semlegesítés leállítása technológiailag nem indokolható. Ennélfogva, mivel az EKHE által is előírt semlegesítés leállításával növekedett a kazettán lévő víz mennyisége és lúgossága, amely meghatározó körülménye lett gátszakadás következményeinek, az érintett vádlottak büntetőjogi felelőssége egyértelműen megállapítható, az pedig, hogy a semlegesítés korábbi leállítása nem járt következményekkel, a három vádlottat jelen ügyben nyilvánvalóan nem mentesíti.

Az elsőfokú bíróság az indokolásában részletesen elemezte azokat a körülményeket, ami alapján megállapítható a vádlottak felelőssége. A tényállást azonban ki kell egészíteni azzal, hogy II. r. vádlott hatáskörébe is tartozott a semlegesítés, hiszen ezt egyértelműen rögzíti az ítélet indokolása, azonban a tényállásban ez nem került feltüntetésre. Ez nem eredményez ellentmondást az ítéleten belül, hanem ítéletszerkesztési hiba.

A X. kazettán tárolt hányóvíz saját szabályzatban előírt, technológiailag indokolt mennyiségének jelentős túllépése szabályszegés tekintetében az elsőfokú bíróság I. r., II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlott bűnösségét állapította meg. A törvényszék e vonatkozásban a vádlottak büntetőjogi felelősségét saját szakmai szabályok megsértésre vezette vissza, amely érveléssel az ítélet táblája mindenben egyetértett. A kazettán tárolt víz mennyisége tekintetében valóban nem volt jogszabályi előírás, az EKHE-ben, illetve a belső, vörösiszap-kezelést szabályozó vagy azzal foglalkozó dokumentumokban is csak annyit rögzítettek, hogy a kiporzást - nyilvánvalóan az ehhez szükséges mennyiségű víz kazettán tartásával - mindenféleképpen meg kell akadályozni.

Ugyanakkor a gátszakadást megelőzően a fenti cél elérését biztosító mennyiséghez képest a szakértői vélemények szerint is túl sok vízmennyiséget tároltak, amellyel az érintett vádlottak maguk is tisztában voltak. Így V. r. vádlott is elismerte vallomásaiban, hogy a 2010. március 30-i vízmérleg adatai miatt szükségessé vált, hogy valamit tegyenek a retúr víz csökkentése érdekében, de tudatában volt ennek I. r., II. r., VI. r., valamint VIII. r. vádlott is, hiszen többek között ezért került sor az átszivattyúzásra.

Egyebekben erre vonatkozóan a műszaki technológiai szakértők egyértelműen nyilatkoztak akkor, amikor kijelentették, hogy legkevesebb 522.000 m³-rel több hányóvíz volt a gát kiszakadásakor a X. számú kazettán, mint ami a kiporzás megakadályozásához feltétlenül szükséges lett volna. Számításaik szerint ugyanis átlagosan 1, legfeljebb 2 méteres átlag vízmélységgel számolva 500.000 m³ volt szükséges a kiporzás megakadályozásához, ehhez képest pedig a fentiek szerint legalább 1.022.000 m³ víz fedte az iszapot, ami 4,45 méteres átlag vízmélységet jelent. Ennélfogva az érintett terheltek szabályszegése e tekintetben is egyértelműen megállapítható volt, függetlenül attól - mint ahogy erre a védelem is helyesen hivatkozott -, hogy a tározó valóban nem volt túltöltve. Ha így lett volna, a víz, illetve a vörösiszap zagy csak átsordult volna a gáton. Ebben a kazettában az elhelyezett vörösiszaphoz képest volt indokolatlanul sok a víz, amely így, a gát kiszakadásával - ahogy azt az áramlástan, hidrológiai szakértő is kimunkálta - jóval rövidebb idő alatt jóval nagyobb területet öntött el, mint ha csak a kiporzás megakadályozásához szükséges mennyiségű víz lett volna ott.

A VISZ technológia engedély nélküli bevezetése és egyéb, az EKHE-ben meglévő előírásoktól eltérő technológiai lépések bevezetése, illetőleg ezek bejelentésének az elmulasztása vonatkozásában az elsőfokú bíróság I. r. és V. r. vádlott büntetőjogi felelősségét állapította meg. A törvényszék bemutatta az EKHE technológiai vonatkozású előírásait, és azzal vetette össze az I. r. és

V. r. vádlottak tevékenységét. A rendelkezésre álló bizonyítékok, a vádlottak e körben tett nyilatkozatai, a szakértői vélemények, továbbá a helyszíni szemle során rögzítettek alapján okszerűen állapította meg, hogy 2009. júliusától kezdődően az EKHE-ben leírt technológiai folyamatól eltérő módon folyt a timföldgyártás a **1. Zrt.**-nél, amelyről a Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséget nem értesítették, holott az EKHE 7.01.1. pontja szerint erről értesíteni kellett volna.

E szabálysértés kapcsán nem az a kérdés, nem az a szabályszegés alapja, hogy egy valóban előremutató technológiát vezettek-e be a VISZ technológiára történő áttéréssel - amelynek egyébként a pozitívumát a szakértők is alátámasztották -, hanem az, hogy ez a technológia az Egységes Környezethasználati Engedély előírásaitól eltért. Az EKHE-ben ugyanis egyértelműen meghatározásra került, hogy a besűrített vörösiszap zagyot 7 fokozatú ellenáramú mosósorra vezetik, és a mosóvíz egyik fő komponense az alkalikus kondenzvíz; ezen gyártási folyamatról történő jelentős eltérést pedig a fentiek szerint be kell jelenteni a környezetvédelmi hatóságnak. Ezen bejelentés azonban nem történt meg, hiszen 2009. július 31-től már a VISZ technológia működött, a 7 fokozat helyett gyakorlatilag csak 5 fokozatú volt a dorr-mosás, sőt, volt olyan időszak is, amikor 4-re is lecsökkent a dorr-oknak a száma.

Mindezek pedig vitathatatlanul eltérések az EKHE technológiai vonatkozású előírásaitól, amit be kellett volna jelenteni, akár csak azt, hogy az alkalikus kondenzvizet a csatornába engedték, és helyette a vörösiszap térségbe visszaszivattyúzott lúgos retúrvizet alkalmazták a mosásnál. Ezzel összefüggésben ugyanis a szakértők is egyértelműen olyan megállapításokat tettek, hogy az alkalikus kondenzvíz mellőzése a kazettára kijutó zagy lúgkoncentrációját növelte.

A X. kazetta tehermentesítése érdekében történt szabálytalan hányóvízcsökkentési intézkedésekben megnyilvánuló szabályszegések miatti felelősséget az elsőfokú bíróság V. r. és VI. r. vádlottak terhére állapította meg. A törvényszék a vádlotti előadások alapján tényszerűen rögzítette, hogy 2010. májusában kb. 50.000 köbméter vizet átszivattyúztak a X/A. kazettára, továbbá, hogy a csurgalékvíz árokból mintegy 150.000 köbmétert az akkor már lezárt, rekultiválás alatt álló IX. kazettára szivattyúztak fel. Ennek nyilvánvaló oka az volt, hogy fent kifejtetteknek megfelelően a vádlottak maguk is felismerték, hogy a X. kazettán - a kiporzás megakadályozásához szükséges mennyiséghez képest is - túl sok vízmennyiséget tárolnak, olyannyira, hogy ha nem tesznek ez ellen semmit, előbb-utóbb annyira sok víz lesz a kazettában, hogy az megtelik, amely akár a termelés leállításához is vezethet.

Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy e lépések miért voltak szabálytalanok, egyrészt a X/A. kazetta még üzemeltetési engedéllyel nem rendelkezett és technikai értelemben sem volt kész, ebből következően ide nem lehetett volna hányóvizet átszivattyúzni, másrészt pedig az EKHE egyértelműen meghatározta azt, hogy a hányóvíz, másik nevén a retúrvíz nem kerülhet ki a technológiai körforgalomból, kizárólag a gyárba szivattyúzható vissza, ahol meghatározott arányban iszapmosásra használható fel, vagy semlegesítés után a **O.** patakba vezethető. Emellett a vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzata is kimondta, hogy a csurgalékvizet kizárólag a X. kazettára lehet felszivattyúzni. E dokumentumokban nincs feltüntetve sem a IX., sem pedig a X/A. kazetta. A IX. számú kazettára kapott ugyan a **1. Zrt.** egy kapacitásbővítési engedélyt, azonban használatbavételi engedéllyel még nem rendelkezett.

A védelem érvelése, miszerint önmagában az a körülmény, hogy több kazettát is körbevett a csurgalékvíz árok, és ezért egységesnek kell tekinteni a vörösiszapteret, azaz a csurgalékvíz és a hányóvíz bármelyik kazettán elhelyezhető, a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem fogadható

el. Ezen álláspontnak ellentmondanak egyrészt az EKHE-ben, illetve a vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzatában rögzített fenti rendelkezések, másrészt a védelem logikáját követve szükségtelen lett volna külön engedélyt kérni a IX. kazetta ismételt üzembehelyezésére, sőt, akár a többi, adott esetben már rekultivált, nem üzemelő kazettát is be lehetett volna vonni ily módon a termelésbe, az ott feleslegessé vált víz elhelyezésére. Ez azonban nem feleltethető meg sem a jogszabályoknak, sem a hatósági előírásoknak, sem a belső szabályzatoknak, a termelésből kivont, illetve az üzemeltetésre engedéllyel nem rendelkező kazettákra semmilyen úton-módon nem lehet vizet rászivattyúzni, különös figyelemmel arra is, hogy azok nem minősülnek víztározónak. V. r. és VI. r. vádlott ezekkel a szabályokkal tisztában kellett, hogy legyen, mindezen intézkedések gyakorlatilag azt szolgálták, hogy a X. kazettán felgyűlt vízmennyiséget valamilyen módon csökkenteni tudják, hiszen ellenkező esetben a betöltési szintet elérték volna.

A hányóvíz mérlegre vonatkozó megtévesztő adatszolgáltatást a törvényszék ugyancsak V. r. és VI. r. vádlottak terhére állapította meg. Ezzel kapcsolatosan a védelem arra hivatkozott, hogy ezek a bejegyzések lényegében korrekciók voltak, ugyanis a tanú 245 által vezetett 5. Kft. GPS alapú ellenőrzési szintméréseket végzett, melynek során kiderült, hogy a nyelőn lévő jelzések nem a valós szinteknek felelnek meg. Az elsőfokú bíróság e vonatkozásban összevetette a vádlottak védekezését tanú 245, tanú 119 és tanú 57 tanúk vallomásával, a mérésekkel kapcsolatos dokumentumokkal, és ezen bizonyítékok mérlegelését követően jutott arra az álláspontra, hogy ezek a hivatkozások alaptalanok. Következtetéseit részletesen megindokolta, okfejtésével az ítéletábra mindenben egyetértett.

A X. kazettán tárolt hányóvíz Na₂O koncentrációja vonatkozásában az EKHE által előírt határérték túllépése, valamint a túllépés be nem jelentése a környezetvédelmi hatósághoz szabályszegést az elsőfokú bíróság I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlott terhére állapította meg; a törvényszék e vonatkozásban tett ténymegállapításait az ítéletábra teljes mértékben osztotta. Az Egységes Környezethasználati Engedély 9.02. pont a) pontja rögzíti, hogy az utolsó mosófokozatból távozó zagy összes nátriumoxid tartalma 5-6 g/l lehet. Ez a lúgkoncentráció 2010. márciusától folyamatosan nőtt, amivel az érintett vádlottak is teljes mértékben tisztában voltak, hiszen - a fent kifejtettek szerint - annak csökkentése érdekében különböző intézkedéseket is tettek.

Az elsőfokú bíróság részletesen elemezte, hogy az EKHE előírása - bár az utolsó mosófokozatból távozó zagnak a nátriumoxid, tehát lúgtartalmát érinti - miként vonatkozik a vörösiszap térségben, így a X. számú kazettán tárolt vörösiszakra is, ezzel az okfejtéssel a másodfokú bíróság is egyetértett, azt vitatni pedig, hogy a kerekítés szabályai szerint a 6 g/l lehet-e 6-on felüli, vagy nem, az ítéletábra álláspontja szerint szükségtelen. Az EKHE pontosan meghatározta, hogy 6 g/l a felső határ, jogszabályok, hatósági előírások értelmezésénél pedig nincs lehetőség matematikai szabályok alkalmazására. Egyértelműen megállapítható volt, hogy a katasztrófa napján az előírtnál magasabb volt a koncentráció, de a rendelkezésre álló adatokból az is megállapítható, hogy 2010-ben végig tartósan 6 g/l fölött volt a kazettán elhelyezett anyag lúgtartalma. A küszöbérték átlépését pedig nem jelentették be a felügyelőségnek, holott ezt meg kellett volna tenniük. Önmagában az a körülmény, hogy különböző jelentésekben a felügyelőség is megkapta ezeket az adatokat, azonban nem vonta le a megfelelő következtetéseket, és esetleg nem szabott ki környezetvédelmi bírságot, vagy alkalmazott más intézkedést a 1. Zrt.-vel szemben, illetve nem vizsgálta annak tevékenységét, közigazgatási kérdés, ez a büntetőjogi felelősség alapját nem befolyásolja.

Ahogy arra a törvényszék is rámutatott, a megnövekedett lúgosság két vonatkozásban van összefüggésben a bekövetkezett katasztrófával, az egyik, hogy az általaj felpuhulását elősegítette, a nagyobb problémát azonban az jelentette, hogy az alacsonyabb lúgkoncentráció a bekövetkezett

eredmény, így a sérülések tekintetében és a természeti károk esetében is értelemszerűen enyhébb következményekkel járt volna, aminek a megállapításához szakértői bizonyítást sem kell lefolytatni.

További két szabályszegést is megállapított az elsőfokú bíróság, mégpedig ***a csurgalékvizes szivattyúk üzemidejének a gátszakadást közvetlenül megelőzően történt megnövekedése észlelését követő mulasztások formájában***, melynek okán XIV. r. és VI. r. vádlott bűnösségét állapította meg. E tényállás vonatkozásában a törvényszék részletesen foglalkozott azzal, hogy mikor észlelte a XIV. r. vádlott a jelzőműszerek jelzéseit, illetve rögzítette, hogy ugyan ezt jelezte VI. r. vádlottnak, azonban a rá vonatkozó szabályzatok, előírások figyelmen kívül hagyásával nem jelentette azt a diszpécsernek, holott ezt a kárelhárítási tervek, a vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzata, a szivattyúház kezelési utasítása, valamint a szivattyúkezelők munkaköri leírása is egyértelműen előírta. Ekkor ugyanis még nem szakadt meg az áram, tehát az értesítési kötelezettségének **XIV.r. vádlott** és VI.rendű vádlott is eleget tudott volna tenni.

Az elsőfokú bíróság pontosan bemutatta, hogy a tartósan csapadékmentes időben kialakult, megnövekedett szivattyóműködést milyen normák alapján kellett volna rendellenes működésnek tekintenie az érintett vádlottaknak, milyen intézkedéseket kellett volna tenniük, ehhez képest azonban semmit nem intézkedtek sem a rendellenesség okainak a feltárására, sem pedig a diszpécser értesítése érdekében. Tényszerűen rögzítette további kötelezettségszegésként XIV. r. vádlott vonatkozásában, hogy a szivattyúk üzemidejét a műszakváltáskor a szivattyúház kezelő naplóban nem rögzítette, és azt nem jelentette a diszpécsernek.

VI.rendű vádlott vörösiszemi területfelelős VI. r. vádlott szabályszegése pedig pontosan abban állapítható meg, hogy annak ellenére, hogy **XIV.r. vádlott** tájékoztatta őt arról, hogy többet mennek a szivattyúk, nem győződött meg arról, hogy ennek mi az oka, holott erre vonatkozóan számára is voltak előírások.

A másik szabályszegés, ***a megnövekedett csurgalékvizes szivattyú teljesítmény fel nem ismerése a szolgálatos diszpécser, illetve - ahogy a vád tartalmazta - a vezető diszpécser részéről***. Tény, hogy IV. r. vádlott munkaköri leírásában nem szerepel, hogy a csurgalékvizes szivattyúk működését figyelnie kell. Ez azonban nem mentesíti a felelősség alól, hiszen - általa is tudottan - vörösiszap kazetták üzemeltetési szabályzata szerint a diszpécsernek a csurgalékvizes szivattyúknak az üzemidejét és az elnyomott víz mennyiségét folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Így műszakkezdéskor a szivattyúk üzemidejét le kell kérdeznie és rögzítenie, szükség esetén pedig intézkednie kell. Ezt azonban IV. r. vádlott elmulasztotta, és a műszakkezdéstől a gátszakadásig tartó 6 órán keresztül nem ellenőrizte az erre vonatkozó adatokat, ezáltal pedig végképp megszűnt annak lehetősége, hogy a kialakuló katasztrófa előjeleit - túl a szintkiegyenlítés kapcsán más vádlottakat érintően már megállapított és elemzett mulasztásokon - esetlegesen felismerhessék.

Ugyanakkor egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy XV. r. vádlott büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg e szabályszegésben. Ahogy azt a törvényszék is rögzítette, ő vezető diszpécser volt, és nem az volt a feladata, hogy közvetlenül bármilyen operatív ellenőrzést végezzen, ez ugyanis a műszakos diszpécser, vagyis a IV. r. vádlott feladata lett volna.

Ahogy azt a törvényszék is a szakértői vélemények alapján egyértelműen leszögezte, a X. kazetta gátjának átszakadásához vezető folyamat a vádlottakon kívül álló, tervezői, kivitelezői és hatósági mulasztásoknak, hibáknak köszönhetően indult meg. Ugyanakkor a vádlottak fenti szabályszegései, mulasztásai közrehatottak abban, hogy egyrészt ezt nem ismerték fel és nem avatkoztak be ebbe az okfolyamatba, másrészt abban, hogy a gátszakadás az adott következményeket eredményezte. A

vádlottak által megvalósított szabályszegések közül a szabálytalan szintkiegyenlítés és az altalajra gyakorolt hatásán keresztül a túlzott lúgosság a gát állékonyságát, míg az összes többi szabályszegés, amely a kiömlő anyag mennyiségéhez és lúgosságához kapcsolódik, a gátszakadás következtében kialakult katasztrófának a lefolyását, annak mértékét, következményeit befolyásolták.

Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság színvonalas indokolással adott számot arról, hogy ezen magatartások, mulasztások, illetve a bekövetkezett katasztrófa és annak eredménye között milyen **okozati összefüggés** állapítható meg. Így helyesen mutatott rá arra az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak egyike sem felelős önmagában a gát átszakadásáért, magatartásuk, és a bekövetkezett eredmény között közvetlen ok-okozati kapcsolat nem állapítható meg, kivéve, hogy a vörösiszap zagy lúgkoncentrációja határértékének átlépése a szakértők megállapítása szerint felgyorsította a kationcserét az altalajban, a közrehatás mértékét azonban nem lehet megállapítani, valamint a szintkiegyenlítés során felhordott többletanyag által előidézett nyomást, ami viszont nagyon elenyésző mértékben járult hozzá a gátszakadáshoz.

Teljes mértékben osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság érvelését, hogy a vádlotti szabályszegések, mulasztások elsősorban a katasztrófa mértékét befolyásolták, annak meghatározó körülményei lettek. Így az előírt süllyedési szintmérési pontok kiépítésének elmulasztása azt eredményezte, hogy a gát tervezése és kivitelezése során elkövetett hibákra nem derült fény, a megindult tönkremeneteli folyamatba emiatt nem történt semmilyen beavatkozás, holott, ha a méréseket rendszeresen elvégzik, azok eredményeit - akár szakember igénybevételeivel - kielemzik, akkor a rendellenes süllyedéseket, szivárgásokat felismerhették volna, mégpedig a gátszakadás előtt. Ugyancsak a katasztrófa mértékét meghatározó körülmény volt az, hogy nem aktualizálták az elhárítási tervekben foglalt adatokat, valótlan hányóvíz adatokat szolgáltatottak, engedély nélkül tértek át a VISZ technológiára, leállították a semlegesítést, amely a tárolt zagy lúgkoncentrációjának - az EKHE-ben meghatározott határértéket is meghaladó - emelkedéséhez járult hozzá, illetve nem volt egyenletes az iszapfelszín, amely miatt egyrészt nagyobb mennyiségű hányóvíz gyűlt fel a X. kazettán, másrészt - ezen okból - szabálytalan vízátszivattyúzásra is sort kellett keríteni. Szintén a katasztrófa következményeit növelte, hogy a megnövekedett szivattyúteljesítmény okait nem tárták fel, ezzel összefüggésben a szivattyúkezelő nem tett eleget jelzési, míg a diszpécser az ellenőrzési, majd azt követő intézkedési kötelezettségnek, holott - ugyan órákkal a gátszakadás előtt, de - még fennállt az időben történő beavatkozás lehetősége.

Helyesen mutatott rá e vonatkozásban az elsőfokú bíróság arra, hogy e mulasztások, szabályszegések kapcsán - a vádhatóság álláspontjától eltérően - a szándékosság nem állapítható meg a vádlottak terhére, azokkal összefüggésben őket csak gondatlanság terheli. Így az egyenetlen iszapfelszín kialakulása, a süllyedési pontok ki nem alakítása, az északi gát engedélyezett mértéket meghaladó magasítása, a semlegesítés leállítása, a technológiai indokolatlan mennyiségű retúrvíz felhalmozása, a lúgkoncentráció határértékének átlépése, a katasztrófatervek aktualizálásának elmulasztása, a szabálytalan vízátszivattyúzások és a valótlan hányóvíz adatbejegyzések tekintetében tudatos gondatlanság, míg az EKHE-től eltérő résztechnológiai változások bevezetésében, a rendellenes süllyedés okainak feltárása nélküli szintkiegyenlítés elvégzésében, a megnövekedett szivattyúteljesítmény észlelését követő nem cselekvésben, valamint a diszpécser részéről az ellenőrzés elmulasztásában a hanyag gondatlanság. Helyesen utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak tudatának át kellett fognia azt, hogy ha az áradat a lakott területet eléri, akkor milyen károkat okoz.

Az elsőfokú bíróság részletesen foglalkozott a **2010. október 4. napján történtekkel**. A vádlotti nyilatkozatok, tanúvallomások, telefonos híváslista adatok, GPS adatok fényében elemezte a

vádlottak mozgását, az általuk folytatott telefonbeszélgetések időpontjaira figyelemmel vont következtetéseket azok tartalmára, figyelemmel arra is, hogy a beszélgetés időpontjában már ki, kivel, mikor és hol beszélt, és ez alapján tett megállapításokat arra nézve, hogy a vádlottakat terhelte-e bármilyen értesítési kötelezettség és az miből származott.

Értékelte az általános társadalmi kötelezettség alapján fennálló értesítési kötelezettséget, e körben rámutatott arra, hogy a vádlottakat a speciális ismereteik és szaktudásukból adódóan egy magasabb fokú, speciális alanyiságot generáló kötelezettség is terhelte. Kitért az irányadó jogszabályokra, a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény rendelkezéseire, a katasztrófavédelmi, kárelhárítási és megelőzési tervben, a vízminőségvédelmi és a kárelhárítási tervben, az SZMSZ-ben, a munkaszerződésekben, a munkaköri leírásokban szereplő azon - elsősorban értesítési, felvilágosítási - kötelezettségekre, amelyeket az egyes vádlottakat katasztrófa esetén terhelte. Rámutatott arra, amellyel az ítéletábra is egyetértett, hogy a vádlottak a beosztásuktól függetlenül rendelkeztek azokkal az ismeretekkel, melyek birtokában érdemi információkkal tudtak volna szolgálni a kiömlött anyag veszélyességéről, illetve arról, hogy ellene miként lehet védekezni. Teljes mértékben osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, hogy a mentésben résztvevő szervezeteknek a vádlottak birtokában lévő információk - leginkább a gátszakadást követő első órában, a mentés legelején - hasznosak lettek volna, melyet egyértelműen bizonyít, hogy V. r. vádlott tanú 283 tűzoltóparancsnoknak adott, bár kicsit megkésett, azonban lényegre törő tájékoztatására a riasztás fokozatát felemelték.

A törvényszék az egyes vádlottak gátszakadásról történt tudomásszerzésének időpontját is részletesen vizsgálta, hiszen ez alapján lehetett megállapítani, hogy az értesítési kötelezettségük mikortól állt fenn, illetve elemezte azt is, hogy mely időpontig voltak a vádlottak abban a helyzetben, hogy a birtokukban lévő, elsősorban a kiömlött anyag mennyiségével, de leginkább tulajdonságaival kapcsolatos információk átadásával a kár enyhítéséhez hozzájárulhattak volna.

Az a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétségtelenül megállapítható volt, hogy tanú 283 tűzoltó parancsnok az V. r. vádlottól kapott információk alapján 12:47-kor emelte fel a riasztási fokozatot hármásra. Tény, hogy a gátszakadást követően elhangzott vádlotti telefonbeszélgetések nem kerültek és nem is kerülhettek rögzítésre, azonban az érintett terheltek első, még tanúként tett nyomozati vallomásainak egybevetése, illetve a beszerzett telefonos híváslisták adatai alapján - szemben a védelem álláspontjával - egyértelműen megállapítható, hogy V. r. vádlott 12:21:07-kor értesül VIII. r. vádlottól a gátszakadásról, majd 12:24:45-kor V. r. vádlott arról tájékoztatja a VIII. r. vádlottól kapott információk alapján II. r. vádlottat, hogy gátszakadás történt, nagy a baj, illetve 12:28:22-kor VI. r. vádlott is tájékoztatja II. r. vádlottat, hogy kiszakadt a gát, és nagy katasztrófa van. Ezt követően V. r. vádlott 12:33:55-kor beszélt I. r. vádlottal, közölve vele a gátszakadás tényét.

Mindezek alapján helyesen következtetett arra az elsőfokú bíróság, hogy 12:33 perc volt az a legkésőbbi időpont, amikor a vezetőknek rendelkezésükre állt annyi információ, amelyek alapján haladéktalanul értesíteniük kellett volna a hatóságokat, illetőleg a külső szerveket, illetve 13:10 perc pedig az az időpont, amíg a kiömlött anyag mennyiségével, illetve főbb tulajdonságaival kapcsolatos információ a mentés szempontjából hasznos lett volna, ekkor került ugyanis kiemelt V.szintre a riasztási fokozatnak a megemlése.

Ezzel összefüggésben utal az ítéletábra arra, hogy a riasztásba bevont személyek, illetve vezetők részére a katasztrófavédelmi és elhárítási tervek nem a havarria megtekintését, illetve az arról való meggyőződési kötelezettséget írja elő, hanem illetékes külső hatóságok azonnali értesítését.

Pontosan leírják e tervek, hogy kinek milyen kötelezettsége van katasztrófahelyzet esetén, így a veszélyhelyzet észlelésekor meg kell határozni a kialakult helyzet paramétereit, meg kell határozni azt, hogy milyen jellegű az esemény, milyen mennyiségben került ki veszélyes anyag, hol került ki az anyag, emberélet van-e veszélyben, az üzemén kívüli lakosság, úthálózat, vasút veszélyeztetve van-e, továbbá az esemény időpontját és az észlelő adatait, nevét, munkahelyét, telefonszámát. A veszélyhelyzet észlelésekor a mindenkori diszpécser értesíti a vállalat vezető ügyeletesét, és a művezetőkkel, területfelelősökkel intézkedik többek között a vészhelyzet fokozódásának megakadályozásáról, a hatásterületben tartózkodók kimentéséről vagy segítségéről, segítségkérésről. A vállalat vezető ügyelete, valamint a diszpécser a tett intézkedésekkel egyidőben értesítési a vezetőket, valamint szükség szerint a külső szervezeteket; e kötelezettségeket azonban az érintettek nem teljesítették. E körben nem fogadható el az a vádlotti védekezés sem, hogy nekik a helyszínen előbb meg kellett győződnie a kialakult helyzetről, egyrészt, mert ilyet a vonatkozó tervek nem tartalmaznak, másrészt az érintettek közel egy időben több, különböző forrásból is értesültek a gátszakadásról, harmadrészt olyan, egyébként hozzáértő személyektől, közeli munkatársaktól kapták az információkat, akikkel szemben a bizalmi kapcsolat egy ilyen helyzetben nyilvánvalóan elvárható.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a tudomásszerzésük időpontjától, legkésőbb 12 óra 33 perctől 13 óra 10 percig, a legmagasabb fokozat elrendeléséig I. r., II. r., V. r. és VIII. r. vádlottnak lehetőségük lett volna a megfelelő értesítéssel enyhíteni a következményeket. Az ítélet tábla az általa adott indokolás alapján egyetértett a törvényszékkel abban is, hogy a további vádlottak, így III. r., IV. r., VII. r., X. r., XI. r., XIII. r., illetve XV. r. vádlottak vonatkozásában mulasztás a külső szervek értesítésével összefüggésben nem állapítható meg, esetükben büntetőjogi felelősségüknek a fellebbviteli főügyészség indítványa szerinti megállapítására csak az elsőfokú bíróság által már mérlegelt bizonyítékok eltérő értékelése esetén lenne lehetőség, amely a büntetőeljárás törvénye szerint nem lehetséges.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla nem osztotta azon védelmi fellebbezést, hogy a bíróság nem egyéniesített, és nem indokolta meg, hogy mely vádlottnak a bűnösségét mire alapította, illetve azt miben látta megállapíthatónak, de a törvényszék által kifejtett indokok mentén a fellebbviteli főügyészség érvelését sem fogadta el ate tekintetben, hogy III. r., X. r., XI. r. és XV. r. vádlottak megszegték az értesítési kötelezettségüket. 12:55:45-kor kapott II. r. vádlottól egy telefonhívást, azzal, hogy a mentők, tűzoltók, rendőrök már a helyszínen vannak, ezt megelőzően gyakorlatilag csak **XIII.r. vádlottal** találkozott 12:40 körül, aki nem közölte vele, hogy pontosan mi történt, csupán annyit, hogy probléma van a vörösiszap téren. Miután pedig a II. r. vádlott értesítette őt arról, hogy kiszakadt a gát, a II. r. vádlott felhívásának megfelelően 12:58:51- értesítette a felügyelőiséget.

Ugyanez állapítható meg X. r. vádlott vonatkozásában is. A X. r. vádlott 12:27-kor beszélt olyan személlyel, nevezetesen V. r. vádlottal, akinek tudomása volt arról, hogy milyen probléma van a X. számú kazettánál, aki nevezetesen annyit közölt vele, hogy iszapfolyás van. Ezzel összefüggésben a rendelkezésre álló és ezt nem cáfoló vallomásokra figyelemmel semmilyen olyan bizonyíték nem áll rendelkezésre, és erre következtetni sem lehet, amely azt támasztaná alá, hogy ennél többet tudott volna meg X. r. vádlott. Ennélfogva nem bizonyítható kétséget kizáróan, hogy ennél több információ birtokában volt, így e tekintetben helytálló az elsőfokú bíróságnak a döntése.

Elfogadta az ítélet tábla a törvényszék érvelését abban a tekintetben is, hogy ugyancsak nem bizonyítható, hogy XI. r. vádlott olyan időben szerzett tudomást a gátszakadásról, amikor még az értesítési kötelezettségének eleget tehetett volna. Mindössze kettő telefonbeszélgetés köthető hozzá, az egyik 12:52:44-kor II. r. vádlottal, míg a másik 12:59:48-kor **IX.r. vádlottal**, azonban egyik

esetben sem áll rendelkezésre bizonyíték azzal kapcsolatban, így semmilyen következtetést nem lehet levonni arra, hogy ezeknek mi lehetett a tartalma.

Az ítéletábra ugyancsak osztotta XV. r. vádlott vonatkozásában tett elsőbírői megállapításokat, a törvényszék ítéletének indokolásában foglaltakkal teljes mértékben egyetértett, a XV. r. vádlott mindvégig az adott helyzetben tőle elvárható magatartást tanúsította, és nem szegett semmilyen, reá irányadó szabályt.

A környezet- és természetkárosítás tekintetében az elsőfokú bíróság a tényállást az egyes vádlottak magatartásának a korábbi, közveszélyokozással összefüggő tényállási pontokban már elvégzett értékelésére figyelemmel lényegében az igazságügyi szakértői vélemények alapján állapította meg. E körben a mindössze az ítélet 8. pontjában, az 59. oldal 1. bekezdéséből mellőzendő a Natura 2000 kiemelt természetmegőrzési terület megnevezés, mivel az ellentétben áll az 58. oldal utolsó bekezdésében foglaltakkal, illetve kiegészítendő az 59. oldal 1. bekezdése azzal, hogy I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak az üzemeltetési, ellenőrzési intézkedéseik mulasztásai folytán felelősek a X. számú kazetta falának átszakadásáért és ennek következményeként a kazettából kiáramló lúgos vörösiszap okozta környezetkárosításért és természetkárosításért. Ezzel kapcsolatban azonban egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon megállapításával, - amely egyébként a bűncselekmények minősítésére tartozik -, hogy ezen cselekmények látszólagos alaki halmazatban állnak a közveszélyokozás vétségével.

A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése tekintetében a törvényszék két dolgot vizsgált, az egyik a X. tározóban lerakott vörösiszap szabálytalan besorolása, a másik pedig a 2010. tavaszán történő vízátszivattyúzásban megnyilvánuló jogszabálysértés.

Abban a tekintetben, hogy a X. tározó hulladéklerakó volt-e vagy sem, az ítéletábra a törvényszék álláspontját osztotta. A szakértői vélemények ezzel összefüggésben nem voltak egyöntetűek, az egyesített szakértői véleményben **szakértő1** arra az álláspontra helyezkedett, hogy a X. kazetta nem hulladéktároló, míg szakértő 22 és **szakértő5** úgy minősítette, hogy hulladéklerakó és technológiai háttértározó is egyben, szakértő 6 szakértő pedig azt mondta, hogy átmeneti tározónak minősül, mivel hulladékkezelés is történik benne. Abban viszont valamennyi szakértő egységesen nyilatkozott, hogy a paraméterei alapján a vörösiszap veszélyes anyagnak minősül.

Egyetértett az ítéletábra a törvényszék azon okfejtésével is, hogy azt a kérdést, hogy a X. számú kazetta hulladéklerakónak minősül-e, nem technológiai megközelítésben, hanem jogi szempontból kell megítélni, márpedig ebben a kérdésben mind az EKHE, mind a 20/2006. (IV.5.) KvVM rendelet 2. § f) pontja világos és félreérthetetlen módon állást foglal, mely alapján a X. kazetta hulladéklerakónak számít. Ennélfogva - figyelemmel a Btk. 248. § (4) bekezdés b) pontjára, az EKHE törvényszék által is idézett megállapításaira, valamint az elkövetés idején hatályban volt hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény rendelkezéseire - a **1. Zrt.** a vörösiszap kezelése, tárolása során hulladékgazdálkodási tevékenységet folytatott, a védelem ezzel ellentétes hivatkozásai nem fogadhatóak el.

A vörösiszap szabálytalan besorolásával kapcsolatosan a törvényszék részletesen vizsgálta a 2003. decemberét követő eseményeket, vagyis azt, hogy ezen időponttól kezdődően a hulladék kezelésével foglalkozó cégek saját maguk végezték az általuk kezelt hulladék besorolását. Az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy ebben az eljárásban a **1. Zrt.** részéről II. r. vádlott járt el, illetve a besorolással kapcsolatos dokumentumok alapján sem vitatható, hogy a besorolási eljárás során a működő X. kazettáról nem vettek mintát. **szakértő6**, szakértő 22, **szakértő1** és szakértő 6 szakértők

azonban ezzel kapcsolatban egységesen foglaltak állást, nevezetesen, hogy a működő X. kazettán tárolt anyag jellemzői, valamint a rekultiválás alatt álló, vagy már rekultivált kazettákból vett minták adatai eltérnek egymástól. Így fordulhatott elő, hogy a Veszprémi Egyetem a nem működő kazettákból vett minták jellemzői alapján nem veszélyes anyagnak minősítette a **1. Zrt.** által kezelt vörösiszapot, holott a jogszabályok, valamint a X. számú kazettán tárolt vörösiszapot - annak tényleges tulajdonságai alapján - veszélyes anyagnak kellett volna tekinteni, és veszélyes hulladékként kellett volna besorolni. Ennek következtében azonban már 2009. júliusában ezt a tározót be kellett volna zárni, hiszen helyes besorolás esetén ezen összetétel alapján a X. kazetta veszélyes hulladéktározónak minősült volna, amely azonban a kapcsolódó jogszabályi követelményeknek nem felelt volna meg.

A 2010. tavaszán elvégzett hányóvíz átszivattyúzások tekintetében az elsőfokú bíróság részletesen foglalkozott az EKHE előírásaival, mely szerint a technológiai folyamatból a hányóvíz kizárólag a gyárba szivattyúzható vissza, ahol meghatározott arányban iszapmosásra használható fel, vagy semlegesítés után a **O.** patakba vezethető, egyéb célra történő felhasználása, más helyekre vezetése azonban tilos. Emellett a törvényszék meghatározta és bemutatta azon jogszabályokat, a hulladékgazdálkodásról szóló törvényt, a 20/2006. (IV.5.) KvVM rendeletet, illetve a **1. Zrt.** azon saját szabályzatait is, amelyekbe ütközött, hogy a lezárt, már szürke salakkal lefedett IX. tározóra, illetve a még nem működő, engedéllyel nem rendelkező X/A. kazettára szivattyúzták át, illetve fel a hányó-, illetve csurgalékvizet. Emiatt, illetve a korábban már kifejtettekre figyelemmel nem osztható a védelemnek az az álláspontja, hogy a csurgalékvizes árokkal körülvett kazetták teljes területét egységként kell kezelni. Egyértelmű, hogy a X. kazettáról annak tehermentesítése érdekében átszivattyúzott hányóvizet, illetve a csurgalékvíz árokból a IX. és a X/A. kazettára felemelt vizet kivonták a technológiai folyamatból, amely ettől kezdve hulladéknak minősült, így azt más kazettákon nem lehetett volna elhelyezni.

Az elsőfokú bíróság hat, vádiratban felrótt szabályszegést nem állapított meg a vádlottak terhére. Álláspontját, hogy miért nem állapíthatóak meg ezek a szabályszegések, a törvényszék részletesen megindokolta, okfejtésével az ítéletábra is egyetértett, azonban azok rögzítésére a tényállásban - ítéletszerkesztési hiba miatt - nem került sor, ezért azt a másodfokú bíróság pótolta.

Azzal kapcsolatban, hogy I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak felelősek lennének azért, mert nem számoltak azzal, hogy gátszakadás nemcsak természeti okból és szándékos cselekmény hatására következhet be, továbbá azért, hogy a védelmi tervekben számoltak ugyan a gátszakadás lehetőségével, mégsem kerültek kialakításra hatékony védelmi rendszerek, jelző és riasztórendszerek, védművek, védőgátak, a vádhatóság arra hivatkozott, hogy megfelelő monitoring rendszert kellett volna kiépíteni, illetve működtetni a 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet alapján. Osztotta azonban az ítéletábra a törvényszék azon álláspontját, hogy ilyen fajta jelző-, illetve riasztórendszer létezett, az nagyrészt egyezett is a **szakértő5** szakértő által nagy vonalakban felvázolt rendszerrel, azonban éppen az emberi mulasztások miatt nem működött megfelelően, hiszen a szivattyúházban jelezték a lámpák a kenyeres tanyai szivattyúk működését, ha azt a szivattyúkezelők jelzik a diszpécsernek, illetve a diszpécser is figyeli a hozzá befutó adatokat, a monitoring rendszer alkalmas lett volna a feladata ellátásra. Ettől modernbb monitoring rendszernek a kiépítése, valamint további védőgátnak a megépítése pedig - jogszabályi, tervezői előírások hiányában - nem várható el a vádlottaktól, mint ahogy az sem, hogy a katasztrófa megelőzési és kárelhárítási, valamint a vízminőségvédelmi kárelhárítási tervben valamennyi lehetőségét, így az emberi mulasztásokat is felsorolják annak hivatkozásaként, ami miatt a gát átszakadhat.

I. r., II. r., III. r., illetve V. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg amiatt sem, mert nem kerültek kidolgozásra katasztrófa esetére az élet és a testi épség megóvásához szükséges hatékony intézkedések. E vonatkozásában is egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bíróság érvelésével, mivel a védelmi tervek tartalmaztak intézkedéseket az élet és vagyonbiztonság megóvása érdekében, illetve rögzítette a havária esetén követendő protokollt is. Így a korábban már idézettek szerint tartalmazta a riasztási láncot, leírta az értesítendő vezetőket, külső szerveket, hatóságokat. Abban esetben, ha betartják az ebben a tervben foglaltakat, akkor az elegendő lett volna a következmények elhárítására, illetve annak a mértékének az enyhítésére. Abban is osztotta az ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy egyébként ezek a tervek a megküldésre kerültek a hatóságoknak, akik ezeket elegendőnek tartották, további követelményeket nem fogalmaztak meg, így e tekintetben mulasztás nem róható a vádlottaknak a terhére.

Ugyancsak nem állapítható meg I. r., II. r., III. r., V. r., VII. r. és VIII. r. vádlottak felelőssége amiatt, mert a vörösiszap kazetták vonatkozásában nem volt érdemi környezetvédelmi és technológiai monitoringrendszer. Ezzel összefüggésben az ügyészség a 20/2006. (IV.5.) KvVM rendeletre hivatkozott, amely a hulladéklerakó üzemeltetésére, az üzemeltetési tervek biztonságának ellenőrzésére monitoringrendszer kialakítását és működtetését teszi kötelezővé. E tekintetben azonban egyetértett a másodfokú bíróság a törvényszék azon okfejtésével, hogy egyrészt a meglévőnél fejlettebb technológiai monitoringrendszer kialakítására sem tervezői, sem hatósági, sem jogszabályi előírás nem volt, másrészt a korábban kifejtettek szerint volt monitoring rendszer, azonban az éppen - büntetőjogi felelősséget keletkeztető módon - az emberi mulasztások miatt nem működött. Az pedig, hogy ez a rendszer nem érte el a XXI. század színvonalát - ahogy rámutatott erre a törvényszék -, nem büntetőjogi kategória, ezzel összefüggésben az általános elvárhatóság körén kívül esik az a fajta követelmény, amelyet a vádhatóság a vádlottakkal szemben állított. Az elvi lehetőség valóban létezett arra, hogy a vörösiszaptelep tekintetében is egy hibajelző funkció működjön a számítógépen, azonban ennek hiánya valóban nem alapozza meg a büntetőjogi felelősséget, hiszen volt egy jelzőrendszer, amely a szivattyúktól a diszpécserig - igaz, emberi erőforrásoknak a beiktatásával, de - folyamatos volt. Emellett, ahogy azt a törvényszék is felvázolta, a számítógépen felbukkanó ablak vagy hangjelzés sem garantálhatta volna az azonnali információhoz jutást, vagy azt, hogy a diszpécser levonja a megfelelő következtetést.

Tény, hogy a szakirodalom is ismeri és a hazai timföldgyártásban a vörösiszapot tároló kazetták gátfalain alkalmaztak is geofizikai szenzorokat, de csak azoknál a gyáraknál, ahol - szabályszerűen - veszélyes hulladékként kezelték a vörösiszapot. Ezekre a veszélyes hulladékként kezelt vörösiszap tárolókra vonatkozott a hulladéklerakással kapcsolatos rendeletben foglalt monitoringrendszernek a kötelező kialakítása és működtetése. A **1. Zrt.** azonban - igaz, szabálytalan besorolás révén - nem veszélyes hulladékként kezelte a vörösiszapot a X. számú kazettában, így azt - szabályos besorolás esetén - már eleve be kellett volna zárni. Ugyanakkor a megfelelő technológiai monitoring rendszer hiánya nem róható fel mulasztásként, hiszen a szintkiegyenlítés során elvégzett geotechnikai mérések megfelelő kiértékelése esetén észlelni kellett volna a gát egyetlen süllyedését, azonban ekkor már - ahogy rámutatott arra a törvényszék is - megfelelő intézkedésekre lett volna szükség, és nem a monitoring rendszer telepítésére.

Ugyanígy nem állapítható meg XV. r. vádlott - és a többi vádlott felelőssége sem - abban, hogy a diszpécser munkaköri leírásának részét nem tartalmazta a vörösiszaptelep vízforgalmi rendszeres figyelemmel kísérése. Helyesen mutatott rá a törvényszék arra, hogy a munkaköri leírás a munkavállaló részére egy összefoglaló leírást tartalmaz, amelyen kívül az adott munkakör betöltésének más jogszabályok, szervezeti működési szabályzatok, üzemeltetési szabályzatok, írott és íratlan szakmai szabályok, egyéb előírások is tartalmazhatnak kötelezettségeket, amelyeket

ismernie kell, tehát ebből a szempontból nem kell mindent magában foglalnia a munkaköri leírásnak.

Ugyancsak nem állapítható meg I. r., II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak felelőssége amiatt, mert a salakpernye töltést tartósan 1 méternél magasabb víznyomás terhelte. E vonatkozásban is egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bíróság indokolásával, miszerint ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg ezen szabályszegés. Egyrészt a helyszíni szemle adatai alapján valóban nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a vízoszlop gátfalak melletti magassága meghaladta volna a tervező által meghatározott maximális szintet, másrészt azzal is egyet kellett érteni, hogy még ha meg is haladta volna ezt a szintet, akkor sem lehetett volna megállapítani azt, hogy ez tartós volt-e az adott időszakban.

I. r., II. r., V. r. vádlottak felelőssége ugyancsak nem állapítható meg amiatt, hogy a jókarbantartási kötelezettséget nem teljesítették, a statikai állékonyságvizsgálatokat elmulasztották, és elmaradt a gát esetleges elmozdulásának a mérését, ellenőrzését szolgáló monitoringrendszer kialakítása. Ezzel kapcsolatban egyetértett a másodfokú bíróság a törvényszékkal abban, hogy a **1. Zrt.** által üzemeltetett X. számú kazetta nem vonható az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, illetve annak végrehajtási rendelete, a 191/2009. (IX.15.) hatálya alá abban a vonatkozásban, amely a geotechnikai monitoring rendszer kötelező kiépítésére és működtetésére vonatkozott, azok ugyanis csak a külön jogszabályban nevesített építmények esetében alkalmazandóak, a zagygátak azonban nem tartoznak bele ebbe a körbe. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a geotechnikai monitoringrendszer kiépítésére egyébként sem hatósági, sem tervezői előírás nem volt, így elvárhatóság hiányában nem lehet sem ennek hiányát, sem pedig - a tanúvallomások, illetve a szakértői vélemények alapján - a karbantartási kötelezettség elmulasztását a vádlottak terhére róni.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének mindenben eleget tett, részletesen bemutatta és elemezte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a vádlottak védekezését, a vád és a védelem bizonyítékokhoz kapcsolódó érvelését, észrevételeit, és az indokolásában színvonalas okfejtéssel adott számot arról, hogy mely bizonyítékok alapján állapította meg az ítéleti tényállást és miért.

Ekként a törvényszék által megállapított tényállás a rendelkezésre álló bizonyítási anyagnak megfelelő, nem tartalmaz iratellenes megállapításokat, téves ténybeli következtetéseket, nem szenved az ítélet hatályon kívül helyezését indokoltá tévő megalapozatlansági hibában, az abban megállapított tényállás nagyrészt pontos, a bizonyítás anyagának megfelelő. Ugyanakkor az ítélőtábla a törvényszék által megállapított tényállást - a fellebbviteli főügyészség, valamint a védők indítványaira is figyelemmel - az iratok tartalma alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alkalmazásával az alábbiak szerint kiegészíti, illetve helyesbíti:

Az ítélet 1. pontjában a vádlottak személyi körülményeinél valamennyi vádlott esetében feltünteti, hogy a **1. Zrt.** felszámolás alatt áll, „f.a.”, az I. r., II. r., V. r., VII. r., VIII. r., X. r., XI. r., XIV. r. és XV. r. vádlottak esetében mellőzi, hogy a vádlottak személyi, vagyoni körülményeikre nem nyilatkoztak, helyette a „nem ismert” kifejezést alkalmazza. Az ítélet 15. oldalának utolsó sorából mellőzi a „mindössze annyit mondott”, a 16. oldal 1. és 2. sorából az „elmondása szerint” szövegrészeket, továbbá az ítélet 17. oldalán XIII. r. vádlott vonatkozásában rögzíti, hogy „megromlott egészségi állapotú”.

Az ítélet 2/I. pontjában az ítélet 19. oldalának második bekezdéséből a „vasbeton függöny- vagy résfalakat” kifejezés helyesen: „folyadékrekesztő tulajdonságú bentonitos cementes résfalat és injektált függönyfalat”. Az utolsó mondatát akként pontosítja, hogy katasztrófhelyzet akkor áll elő technológiai szempontból a X. számú vörösiszap kazetta üzemeltetése során, amikor a csurgalékvíz-gyűjtőmedencében a monitoring rendszer adatai alapján regisztrált folyadékszint tartósan 100 %-ot mutat, mivel az automatikusan üzembe helyezett teljes teljesítménnyel üzemelő 1/1-1/2 és a 2/1-2/2 szivattyúparek nem képesek a vízszint csökkentésére.

Az ítélet 2/II. pontjában a 20. oldal harmadik bekezdésének első mondatát akként pontosítja, hogy 1997. július 11. napján került sor az **E.települési** A.ipari Kft. privatizációjára, a **1. Zrt.** 2000. szeptember 30. napjától tulajdonolja közvetlenül az **e.települési** fióktelepet, míg a második mondat úgy pontos, hogy 2008. április 25. napjától kezdődően ügyvezető testületi szerv a háromtagú igazgatóság. Az utolsó bekezdést azzal helyesbíti, hogy I. r. vádlott 2005. március 25-től az igazgatóság tagja volt, a 21. oldalon **X. r. vádlott** X. r. vádlott volt a **1. Zrt.** „f.a.” alkalmazottja, XV. r. vádlott 1970. június 17. napja óta dolgozik a **1. Zrt.** „f.a.”-nál, a 22. oldalon VII. r. vádlott feladata volt a releváns munkaköri leírása 9. pontjának negyedik és kilencedik francia bekezdés szerint a belső információs rendszer kialakítása az egység működési hiányosságának feltárása is, X. r. vádlott feladata volt az SZMSZ 6.4.1. pontja első bekezdése a) pontjának tizedik francia bekezdése alapján felelősségi körén belül a bauxit-bányászati telephelyek működéséért felelős vezetőként többek között a katasztrófa elhárítási tevékenység telephelyi feladatainak irányítása a vonatkozó társasági szabályzatok szerint.

A másodfokú bíróság az ítélet 23. oldalának első bekezdése után a tényállás részének tekinti a vádlottak munkaszerződéseinek, munkaköri leírásainak tartalmát, amelyet az indokolás - ítéletszerkesztési hiba miatt - a 4/XIII. pont alatt, a 141-145. oldalon rögzít, azzal, hogy VII. r. vádlott esetében a hidrátgyártás divízió igazgatói beosztására vonatkozó, 1997. szeptember 1. napján kelt munkaköri leírása 9. pontjának negyedik és kilencedik francia bekezdése szerint feladata a terület munkafeltételeinek és működésének biztosítása, a belső információs rendszer kialakítása, az egység működési hiányosságainak feltárása, a munkamódszer javítása, továbbá a 11. pont tizenegyedik francia bekezdése szerint felelős a környezetvédelmi és biztonsági előírások betartásáért és betartatásáért.

Az ítélet 3. pontjában a 28. oldal utolsó bekezdése és az 29. oldal első bekezdését kiegészíti azzal, hogy az EKHE engedélyezte kapcsolódó tevékenységként a timföldgyártás melléktermékeként keletkező vörösiszapnak az elhelyezését 25.000 tonna teljes befogadó kapacitáson felüli hulladéklerakón, a vörösiszap kazettákat nem veszélyes hulladéklerakónak tekintette (9.02. a.) pont). A környezethasználónak az elérhető legjobb technika alkalmazásával intézkednie kell a hulladékképződés megelőzéséről, illetőleg a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentéséről, a hulladék hasznosításáról, ártalmatlanításáról, a környezeti hatással járó balesetek megelőzéséről és ezek bekövetkezése esetén a környezeti következmények csökkentéséről (5.02.). Az Engedélyesnek működése során olyan eljárási rendet kell kialakítania, hogy az engedélyben foglalttól eltérés esetén sor kerüljön a megfelelő intézkedésre (6.01.). Az Engedélyes köteles azok bekövetkezését követő 15 napon belül bejelenteni a tevékenység folytatásának módjában, mennyiségi jellemzőiben, folytatásának körülményeiben bekövetkező, a felszín alatti vízre, a földtani közegre gyakorolt hatás szempontjából lényeges változást, a környezetvédelmi megelőző intézkedések engedélyben foglalt feltételektől való lényeges eltérést bejelenteni (11.08.). Az Engedélyes köteles személyzete továbbképzésére és erről nyilvántartás készítésére (6.02.), adatszolgáltatásra (6.04.1.), önellenőrzésre és ehhez önellenőrzési terv készítésére (6.05.3.), évente összefoglaló jelentés készítésére (6.05.4.), a használt és szennyvizek kibocsátásának méréséről és

ellenőrzéséről szóló jogszabály alapján a szennyvízkibocsátás és a technológiai folyamatos üzemviteléről a jogszabályban meghatározott tartalmú üzemnapló vezetésére (6.05.5.), a Felügyelőséget, illetve a Felügyelőség által megjelölt hatóságot a lehető legrövidebb időn belül a rendeltetésszerű üzemeltetéstől eltérő üzemi állapot (üzemzavar) esetén értesíteni (7.01.1.), vagy bármely olyan esetben, amely a felszíni víz, a felszín alatti vizek, a levegő vagy a talaj veszélyeztetését vagy szennyezését okozhatja és sürgős beavatkozást igényel vagy igényelhet (7.01.3.). Így a lehető legrövidebb időn belül katasztrófavédelem esetén a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot, az emberi egészséget veszélyeztető baleset és üzemállapot kialakulása esetén az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Veszprém Megyei Intézetét kell értesíteni (7.03.). Az ipari szennyvíztisztítási technológia lényege a nátronlúg tartalom semlegesítése (9.02.a.). A hulladéklerakó üzemeltetését a környezetvédelmi felügyelőség által jóváhagyott üzemeltetési terv szerint kell végezni (2.02.07., 9.05.). A környezetvédelmi hatóság a keletkező hulladék mennyiségre tekintettel 6 évre szóló hulladékgazdálkodási terv készítését is előírta, és az Engedélyest évente adatszolgáltatások benyújtására is kötelezte (2.02.6., 9.11.). Ezen engedély alapján a környezetvédelmi felügyelőség évente maga engedélyezte a X. számú kazetta működését.

Az ítélet 4. pontjának 1. alpontjában a 30. oldalon rögzíti, hogy a katasztrófa-elhárítási terv 6.2. pontjának folytatása szerint a több ezer köbméter víz az elöntött területet keresztező Nyíres árkon, valamint a délnyugati sarkon lévő vasúti átereszén keresztül a Tornán, a Marcalon és a Rábán keresztül a Dunába jut. Az érintett folyók élővilágában nagymértékű károsodást okoz. A 7. pont első, második, harmadik és negyedik bekezdése szerint a veszélyhelyzet észlelésekor meg kell határozni a kialakult helyzet paramétereit, így meg kell határozni azt, hogy milyen jellegű az esemény, milyen mennyiségben került ki veszélyes anyag, hol került ki az anyag, emberélet van-e veszélyben, az üzemén kívüli lakosság, úthálózat, vasút veszélyeztetve van-e, továbbá az esemény időpontját és az észlelő adatait, nevét, munkahelyét, telefonszámát. A veszélyhelyzet észlelésekor a mindenkori diszpécser értesíti a vállalat vezető ügyeletesét, és a művezetőkkel, területfelelősökkel intézkedik többek között a veszélyhelyzet fokozódásának megakadályozásáról, a hatásterületben tartózkodók kimentéséről vagy segítségéről, segítségkérésről. A vállalat vezető ügyeletes, valamint a diszpécser a tett intézkedésekkel egyidőben értesíti a 3. számú mellékletben felsorolt vezetőket, valamint szükség szerint a külső szervezeteket. Külső szervezetek: **E.település** Város Polgármesteri Hivatal, **E.település** Város Polgári Védelmi Parancsnokság, Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Közép-dunántúli Vízügyi Felügyelőség, Közúti Felügyelet, Rendőrség, Tűzoltóság, Mentők, MÁV, **A.települési** Polgármesteri Hivatal. A katasztrófa-elhárítási terv 3. számú melléklete szerint a riasztásba bevont személyek többek között sorrendben XI. r., II. r., V. r., VII. r., XII. r. és III. r. vádlottak.

Az ítélet tábla nyilvánvaló elírás folytán helyesbíti az ítélet 31. oldalának első bekezdését, miszerint a tározók és **B.település** közötti távolság 4,8 km.

Az ítélet 4. pontjának 2. alpontjában a 31-32. oldalán írtakat kiegészíti azzal, hogy a kárelhárítási terv 1.3.1. pontja szerint intézkedésre jogosult vezető többek között sorrendben I. r., IX. r., X. r., II. r., V. r., XI. r., XII. r. és III. r. vádlottak. Az 1.3.3. pont szerint a vízminőség védelmi felelős VI. r. vádlott, mint vörösiszap-ter és vízkezelés felelős. Az 1.4. pont szerint a mindenkori diszpécser értesíti a vállalat vezető ügyeletesét, a vállalat vezető ügyeletes, valamint a diszpécser a tett intézkedésről értesíti a kárelhárításért felelős vezetőket. A 10.4.1.10. pontjának folytatása szerint a több ezer köbméter víz az elöntött területet keresztező Nyíres árkon, valamint a délnyugati sarkon lévő vasúti átereszén keresztül a Tornán, a Marcalon és a Rábán keresztül a Dunába jut, az érintett folyók élővilágában nagymértékű károsodást okoz.

Az ítélet 4. pontjának 3. alpontjában a 33. oldal első bekezdését követően rögzíti, hogy az üzemeltetési szabályzat 3.3.2. pontja szerint a csurgalékvizet és a tósoki vízvédelmi rendszer üzemi adatainak gyűjtését a monitoring rendszer végzi. A személyzet a diszpécser irodában lévő displayen, illetve a helyszínen tudja az adatokat lekérdezni, mint vízmennyiség, szivattyúk üzemórája, állapotjelzések, pH-mérések. Ezen kívül a IX. szivattyúházban ipari kamerák vannak telepítve, amelynek segítségével a diszpécser irodából ellenőrizhető a szivattyúk működése.

Az ítélet 33. oldalának 2. bekezdését azzal egészíti ki, hogy az üzemeltetési szabályzat 2010. szeptemberi aktualizálása nem lépett hatályba.

Az ítélet 5. pontjának 1. alpontjában a 35. oldal 3. bekezdésében az évszám helyesen 2010., továbbá a 35. oldal 4. bekezdését annyival egészíti ki, hogy I. r. vádlott felelős még az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdése, továbbá a 2009. június 25. napján kelt és 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik francia bekezdése alapján is, illetve az I. r. és V. r. vádlottak megszegték az EKHE 11.08. pontjában írt rendelkezést is.

Az ítélet 5. pontjának 2. alpontjában a 36. oldal első és második bekezdését kiegészíti azzal, hogy II. r. vádlott hatáskörébe is tartozott a semlegesítés, továbbá I. r. vádlott felelős még az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdése, a 2009. június 25. napján kelt és 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik francia bekezdése alapján is, II. r. vádlott felelős a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának második és negyedik francia bekezdése alapján, míg V. r. vádlott felelős még a munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának tizenegyedik francia bekezdése alapján is, illetve az I. r., II. r. és V. r. vádlottak megszegték az EKHE 5.02., 6.01. és 11.08. pontjában írt rendelkezéseket is.

Az ítélet 5. pontjának 3. alpontjában a 37. oldal 2. bekezdésében rögzíti, hogy III. r. vádlott is felel a határérték átlépéséért, a 2009. június 1. napján kelt munkaköri leírása 9. pontjának harmadik francia bekezdésében és a 11. pontjának ötödik és tizenegyedik francia bekezdésében írt kötelezettsége alapján. I. r. vádlott felelős még az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdése, a 6.2. pontja második bekezdésének második francia bekezdése, a 2009. június 25. napján kelt és a 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik francia bekezdése alapján is. A 4. bekezdését kiegészíti azzal, hogy V. rendű vádlott neve V. r. vádlott felelős még a határérték túllépéséért és be nem jelentéséért is, illetve a felelőssége megállapítható a munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának tizenegyedik francia bekezdése alapján is, illetve az I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak megszegték az EKHE 5.02., 6.01. és 11.08. pontjában írt rendelkezéseket is.

Az ítélet 5. pontjának 4. alpontjában a 37. oldal utolsó bekezdésének első mondatát helyesbíti, a hivatkozott tényállási pontok következetesen írva IV/1. és IV/2. A 38. oldal utolsó bekezdését és a 39. oldal első bekezdését kiegészíti azzal, hogy I. rendű vádlott neve I. r. vádlott felelős még az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második és harmadik francia bekezdése, a 6.2. pontja második bekezdésének második francia bekezdése, a 2009. június 25. napján kelt és 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik és negyedik francia bekezdése, II. r. vádlott a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának negyedik francia bekezdése alapján is, továbbá az I. r., II. r. és III. r. vádlottak megszegték a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos

súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 1. § (2) bekezdésében írt rendelkezést is, amelynek értelmében minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben, illetve a környeztkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdését, amely előírja a terv készítésére kötelezett számára az üzemi kárelhárítási tervek adatainak folyamatos vezetéséről, az adatokban bekövetkezett változás rögzítéséről, átvezetéséről, illetve a terv összefüggő felülvizsgálatáról a gondoskodást azzal, hogy a (2) bekezdés értelmében a változásokról a felügyelőiséget 30 napon belül értesíteni kell.

Az ítélet 5. pontjának 5. alpontjában a 40. oldal 2. bekezdését kiegészíti azzal, hogy az V. r. és VI. r. vádlottak megszegték az EKHE 4.02. és 5.02. pontjában írt rendelkezéseket is.

Az ítélet 5. pontjának 6. alpontjában a 41. oldal első bekezdését kiegészíti azzal, hogy a gáttest süllyedési szintméréseinek elmulasztásáért II. r. vádlott az SZMSZ 6.4.5. a. pontjának második francia bekezdésében, a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.1. pontjának első bekezdésében írt kötelezettsége alapján felelős, a II. r. vádlott megszegte a monitoring szabályzat 5.3.3. pontjában és az EKHE 16.05. pont (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésében írt rendelkezést is.

A 41. oldal utolsó bekezdését kiegészíti azzal, hogy X. r. vádlott is részt vett a bejárásán.

A 42. oldal 4. bekezdését kiegészíti azzal, hogy II. r. vádlott az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdésében, a 6.4.5. a. pontjának második francia bekezdésében, a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának negyedik francia bekezdésében, V. r. vádlott az SZMSZ 6.4.1.5. pontja első bekezdése a) pontjának hatodik francia bekezdésében, a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának tizenegyedik francia bekezdésében, VI. r. vádlott a 2008. június 24. napján kelt munkaköri leírása nyolcadik pontja első bekezdésének harmadik francia bekezdésében, 10. pontjának első bekezdésében, harmadik és nyolcadik francia bekezdésében, a vörösiszapkezelési szabályzat illetékességi mátrixában, VIII. r. vádlott a 2008. június 2. napján kelt munkaköri leírása 8. pontja második bekezdésének hetedik francia bekezdésében, 10. pontjának második francia bekezdésében írt kötelezettsége alapján felelős.

Az ítélet 5. pontjának 7. alpontjában a 42. oldal utolsó bekezdésében helyesen 1.022.000 köbméter körüli hányóvíz volt a kazettában. A 43. oldal utolsó bekezdését és a 44. oldal első bekezdését kiegészíti azzal, hogy az iszapbelövési pontok nem megfelelő váltogatásáért az északnyugati sarokban iszapdomb, míg a kazetta közepén folyadékkráter kialakulásáért V.rendű vádlott neve V. r. és VI.rendű vádlott neve VI. r. vádlottak azért felelősek, mert megszegték a katasztrófaelhárítási terv 4.2. pontjának utolsó bekezdésében, a kárelhárítási terv 2.1.6.2. pontjának hetedik bekezdésében, az üzemeltetési szabályzat 1.11. pontjában, 2.1.2. pontjában és a vörösiszapkezelés szabályzat 5.0. pontjában írt rendelkezést is. A túl magas vízoszlop, illetve a kazettában túlzott mennyiségű víz tartásáért I.rendű vádlott neve I. r. vádlott az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdésében, a 6.2. pontja második bekezdésének második és tizenegyedik francia bekezdésében, a 2009. június 25. napján kelt és 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik francia bekezdésében, II. r. vádlott a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának második és negyedik francia bekezdésében, V.rendű vádlott neve V. r. vádlott a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának tizenegyedik francia bekezdésében, VI.rendű vádlott neve VI. r. vádlott a 2008. június 24. napján

kelt munkaköri leírása 8. pontja első bekezdésének harmadik francia bekezdésében, a 10. pontja első bekezdésének harmadik francia bekezdésében, VIII.rendű vádlott neve VIII. r. vádlott a 2008. június 2. napján kelt munkaköri leírása 8. pontja második bekezdésének első és ötödik francia bekezdésében írt kötelezettsége alapján felelős, továbbá az I. r., II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak megszegték az EKHE 5.02. pontjában írt rendelkezést is.

Az ítélet 6. pontjában írt szabályszegésekért VI.rendű vádlott neve VI. r. vádlott a 2008. június 24. napján kelt munkaköri leírása 8. pontja első bekezdésének harmadik francia bekezdése, kilencedik bekezdésének 2. mondata, 10. pontja első bekezdésének harmadik francia bekezdése, a kárelhárítási terv 9.2.1. pontja első bekezdésének első francia bekezdése, XIV. r. vádlott a 2005. február 1. napján kelt munkaszerződése módosítása 9. pontja, a katasztrófa elhárítási terv 7. pontjának első bekezdése, a kárelhárítási terv 9.2.1. pontja első bekezdésének első francia bekezdése és második bekezdése, IV. r. vádlott a 2010. február 1. napján kelt munkaköri leírása 8. pontja harmadik bekezdésének első francia bekezdése, a katasztrófa elhárítási terv 7. pontjának második és harmadik bekezdése, a kárelhárítási terv 9.2.1. pontjának harmadik és negyedik bekezdése és az üzemeltetési szabályzat 3.3.2. pontja alapján felelős.

Az ítélet 46. oldalának utolsó bekezdésétől kezdődően - kronológiai sorrendben - kiegészíti, illetve pontosítja azzal, hogy

12:15:41 órakor tanú 306 tanú 44 másodperces telefonbeszélgetése **P.P.**tal,

12:15 (GPS) tanú 250 és tanú 291 tanúk gépjárművükkel megfordulnak a X. számú kazetta nyugati oldalán és visszahajtanak a műútra,

12:15 órakor tanú 338 csoportvezető és tanú 137 lakatos a X. számú kazetta bekötő útján látják tanú 250 és tanú 291 tanúk gépjárművét,

12:16 (GPS) tanú 250 és tanú 291 tanúk gépjárművükkel a műútról bekanyarodnak a IX. számú szivattyúház bekötőújtjára,

12:17 órakor tanú 338 csoportvezető és tanú 137 lakatos találkoznak a X. számú kazetta nyugati oldalánál a bekötő úton tanú 306 és tanú 220 tanúkkal, akiktől értesülnek a gát kiszakadásáról,

12:20 perckor a vasúti térközjelzők hamis foglaltságot mutatnak,

12:20 perckor tanú 338 csoportvezető otthagyja tanú 137 lakatost a X. számú kazetta nyugati oldalánál és visszaindult a X. számú kazetta keleti gátkoronájára,

12:20:35 órakor IV. r. vádlott 4 másodperces megszakadt telefonbeszélgetése XIV. r. vádlottal,

12:20:52 órakor tanú 93, a **6.** Kft. munkatársa 12 másodperces telefonbeszélgetése VI. r. vádlottal,

12:21 (GPS) tanú 250 és tanú 291 tanúk otthagyják XIV. r. vádlottat a X. számú kazetta keleti gátkoronáján és visszaindulnak,

12:22 (GPS) tanú 250 és tanú 291 tanúk megállnak a X. számú kazetta nyugati oldalánál, és beszélnek tanú 137 lakatossal,

12:23:54 órai beszélgetés tartama 109 másodperc,

12:24:45 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakkal összefüggésben a második mondatot akként pontosítja, hogy a VIII. r. vádlottól kapott információk alapján V. r. vádlott arról tájékoztatja II. r. vádlottat, hogy gátszakadás történt, nagyon nagy a baj,

12:28:22 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakat azzal pontosítja, hogy VI. r. vádlott azt közli II. r. vádlottal, hogy kiszakadt a gát és nagy katasztrófa van.

12:29 órára a tározó leürül,

12:29:24 órakor **Q.Q.** bejelentése a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság ügyeletére,

12:29:48 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakat azzal pontosítja, hogy II. r. vádlott a VI. r. vádlottól kapott információk alapján arról tájékoztatja I. r. vádlottat, hogy kiszakadt a gát és nagy katasztrófa van.

12:30:28 órakor a megyei ügyelet közleménye az **E.települési** Tűzoltóság ügyeletének,

12:31 órakor **R.R.** autóbuszvezető bejelentése a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság ügyeletére,
12:33 órakor **S.S.** bejelentése a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság ügyeletére,
12:33 (GPS) tanú 250 és tanú 291 tanúk elindulnak a X. számú kazetta nyugati oldalától **A.település**ra,
12:33:22 órakor tanú 160, a **6. Kft.** ügyvezető igazgatójának 25 másodperces telefonbeszélgetése X. r. vádlottal,
12:34:21 órakor X. r. vádlott 71 másodperces telefonbeszélgetése I. r. vádlottal,
12:35:38 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakkal összefüggésben mellőzi a harmadik mondatot,
12:38:11 órakor tanú 250 tanú 53 másodperces telefonbeszélgetése a **7. Zrt.** diszpécserével,
12:38:52 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakkal összefüggésben mellőzi a mondat második részét, ugyancsak mellőzi az első 12:40 óra körüli időben bekezdést,
12:40:19 órakor II. r. vádlott 32 másodperces telefonbeszélgetése tanú 231sal, a Vasút Üzem vezetőjével az **E.település-B.település** közötti vonatforgalom leállítása végett,
12:42:16 órakor tanú 231 a Timföldgyár Vasút Üzem vezetőjének 54 másodperces telefonbeszélgetése tanú 246ral, a MÁV Zrt. pályamesterével,
12:42:53 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakkal összefüggésben mellőzi első mondat második, a beszélgetés tartamára vonatkozó részét,
12:45 órakor a katasztrófavédelemtől és Veszprémből bejelentés a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság ügyeletére,
12:49:36 órakor IV. r. vádlott 146 másodperces telefonbeszélgetése tanú 124 tanúval, az **e.települési** vasútállomás hangosbemondójával,
12:50:32 órakor tanú 38 vöröszüzem vezető 45 másodperces telefonbeszélgetése IV. r. vádlottal a gyár teljes leállításáról,
12:51:46 órakor X. r. vádlott 31 másodperces telefonbeszélgetése V. r. vádlottal,
12:53:17 órakor tanú 250 tanú 117 másodperces telefonbeszélgetése a **7. Zrt.** diszpécserével,
12:55:45 órakor a beszélgetés tartama 109 másodperc,
12:56:18 órakor X. r. vádlott 23 másodperces telefonbeszélgetése V. r. vádlottal,
13:00 órakor a katasztrófavédelemtől és Veszprémből bejelentés a Közép-dunántúli Környezetvédelmi Vízügyi Igazgatóság ügyeletére,
13:05:37 órakor rögzített események kapcsán megállapítottakat azzal egészíti ki, hogy a KdVI III. r. vádlott általi értesítése akkor még nem történt meg, arra csak 13:21:54 órakor került sor,
13:07 órakor II.rendű vádlott hívja tanú 231t, már a gát tetejéről,
13:08:31 órakor tanú 140, az **E.települési** Polgári Védelmi kirendeltségvezetőjének 147 másodperces telefonbeszélgetése II. r. vádlottal, aki ekkor a X. számú kazetta nyugati oldalának tetején tartózkodott,
13:11:16 órakor III. r. vádlott 90 másodperces telefonbeszélgetése XIII. r. vádlottal,
13:15:24 órakor III. r. vádlott 187 másodperces telefonbeszélgetése **T.T.**val, a KdKTVF csoportvezetőjével,
13:50:16 órakor tanú 24, a KdKTVF csoportvezetőjének 23 másodperces telefonbeszélgetése III. r. vádlottal.

I. r., II. r., IV. r., V. r., VII. r., VIII. r. vádlottak cselekményükkel megszegték a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 1. § (2) bekezdésén és 24. § (1) bekezdésén, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 101. § (2) bekezdésének b) pontján, a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdésén, a katasztrófa elhárítási terv 7. pontjának harmadik és negyedik

bekezdésén, a kárelhárítási terv 9.2.1. pontjának negyedik bekezdésén, 9.2.4. pontján, 9.2.6. pontján, 10.4.2.10. pontján, az EKHE 7.03., 11.06. és 17.02. pontján alapuló értesítési, intézkedési kötelezettségüket, illetve az általános, íratlan segítségnyújtási és balesetelhárítási kötelezettségüket. Emellett I. r. vádlott cselekményével megszegte a katasztrófa elhárítási terv 3. pontján is alapuló, felvilágosítási, tájékoztatási kötelezettségét is.

XIII. r. vádlott cselekményével megszegte a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 1. § (2) bekezdésén és 24. § (1) bekezdésén alapuló értesítési, intézkedési kötelezettségét, illetve az általános, íratlan segítségnyújtási és balesetelhárítási kötelezettségét.

Az ítélet 8. pontjában az 59. oldal első bekezdéséből mellőzi a NATURA 2000 kiemelt természetmegőrzési terület megjelölést, az 59. oldal első bekezdése után rögzíti, hogy I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak az üzemeltetési, ellenőrzési, intézkedési mulasztásaik folytán felelősek a X. számú kazetta falának átszakadásáért, illetve ennek következményeként a kazettából kiáramló lúgos víz és vörösiszap okozta környezetkárosításért és természetkárosításért.

Az ítélet 9. pontjának 2. alpontjában a 63. oldal első bekezdésében rögzíti, hogy V. r. vádlott is felel a határérték jelentős túllépése be nem jelentéséért, továbbá a szabályszegésekért I. r. vádlott az SZMSZ 5. pontja első bekezdésének második francia bekezdésében, a 6.2. pontja második bekezdésének második és tizenegyedik francia bekezdésben, a 2009. június 25. napján kelt és 2009. július 1-jei hatállyal létrejött munkaszerződése 3.1. pontja második bekezdésének harmadik francia bekezdésében, II. r. vádlott a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése 3.2. pontjának negyedik francia bekezdésében, III. r. vádlott a 2009. június 1. napján kelt munkaköri leírása 9. pontjának harmadik francia bekezdésében, a 11. pontja ötödik és tizenegyedik francia bekezdésében, V. r. vádlott a 2008. április 28. napján kelt munkaszerződése módosítása 3.2. pontjának tizenegyedik francia bekezdésében írt kötelezettsége alapján felelős, továbbá az I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak megszegték az EKHE 11.08. pontjának előírásait is.

I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg amiatt, mert nem számoltak azzal, gátszakadás nem csak természeti okból és szándékos cselekmény hatására következhet be, továbbá azért, hogy a védelmi tervekben számoltak ugyan a gátszakadás lehetőségével, mégsem kerültek kialakításra hatékony védelmi rendszerek (jelző- és riasztó rendszerek) és védművek (védőgátak).

I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg amiatt, mert nem kerültek kidolgozásra katasztrófa esetére az élet és testi épség megóvásához szükséges hatékony intézkedések.

I. r., II. r., III. r., V. r., VII. r. és VIII. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg amiatt, mert a vörösiszap kazettákra vonatkozásában nem volt érdemi környezetvédelmi és technológiai monitoring rendszer.

II. r., V. r. és XV. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg a környezetvédelmi számítógépes rendszer hiányosságai miatt (nem volt észlelhető a diszpécser központban a megnövekedett szivattyúteljesítmény), illetve amiatt, hogy nem volt a diszpécser munkaköri leírásának része a vörösiszaptér vízforgalom rendszeres figyelemmel kísérése.

I. r., II. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg amiatt, mert a salakpernye töltést tartósan 1 méternél magasabb víznyomás terhelte.

I. r., II. r., V. r. vádlottak felelőssége nem állapítható meg a jókarbantartási kötelezettség nem teljesítéséért, a statikai állékonyságvizsgálatok elmulasztásáért, a gát esetleges elmozdulásának mérésére, ellenőrzésére szolgáló monitoring rendszer kialakításának elmaradásáért.

Ezekkel a pontosításokkal és kiegészítésekkel a megállapított tényállás teljes egészében megalapozottá vált, amely mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hibáktól, hiányosságoktól, ekként a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a felülbírálat során is irányadó volt.

Emiatt, a megalapozott tényállásra tekintettel kizárólag a bizonyítékok újraértékelése esetén kerülhetne sor eltérő tényállás megállapítására és az I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI., VII. r., VIII. r., XIII. és XIV. r. vádlottak felmentésére, amely azonban a büntetőeljárás törvény szerint kizárt, arra ugyanis megalapozott tényállás mellett a másodfokú eljárásban nincs törvényes lehetőség. Ennélfogva a felmentésre irányuló fellebbezések nem vezethettek eredményre.

A törvényszék a megalapozott tényállás alapján helyesen vont le következtetést a vádlottak bűnösségére, illetve a X. r., XI. r. és XV. r. vádlottak vonatkozásában a fellebbezéssel érintett felmentő rendelkezések is törvényesek.

A megalapozott tényállásból az első fokon eljáró bíróság helytállóan vont következtetést az érintett vádlottak bűnösségére, és a terhükre megállapított bűncselekmények minősítése is nagyrészt törvényes.

A közveszélyokozás bűncselekményének három elkövetési magatartása van, a közveszély előidézése, illetve - közveszély kialakulását követően - a közveszély elhárításának akadályozása, valamint a közveszély következményei enyhítésének akadályozása.

A vádlottak cselekményeinek megítélésénél ismételten szükséges leszögezni azt, hogy a X. kazetta gátjának átszakadásához vezető okfolyamat a vádlottakon kívülálló tervezői, kivitelezői, hatósági mulasztásoknak, hibáknak köszönhetően indult meg, azonban a vádlottak üzemeltetés során, illetve a gátszakadást megelőzően elkövetett szabályszegései, mulasztásai -részoki szereppel bírva - közrehatottak abban, hogy egyrészt a gátszakadás lehetőségét nem ismerhették fel, és ezáltal az okfolyamatba nem avatkozhattak be, másrészt abban is, hogy a gátszakadás az adott időpontban következett be és ilyen következményekkel járt.

Szándékosan követi el a bűncselekményt, a magatartásának a következményeit kívánja (egyeses szándék), vagy e következményekbe belenyugszik (eshetőleges szándék). Ehhez képest gondatlanságból követi el a bűncselekményt az, aki előre látja ugyan magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában (tudatos gondatlanság), vagy e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja (hanyagság).

A ítélet tábla teljes mértékben osztotta a törvényszék érvelését, miszerint az I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r., VIII. r. és XIV. r. vádlottak a rájuk vonatkozó foglalkozási szabályokat szándékosan szegték meg, ugyanakkor az nem állapítható meg, hogy annak következményeit - részben a magatartásuk okán a közveszély kialakulását, illetve annak eredményét - előre látták, és azt akár kívánták, vagy akár abba belenyugodtak volna. Arra nézve ugyanis az eljárás során semmiféle adat nem merült fel, hogy a vádlottak előre tudtak a gátszakadás lehetőségéről, és ennek tudatában, annak következményeit kívánva, vagy abba belenyugodva valósították meg szabályszegéseiket.

Ellenkezőképp, a törvényszék által tudatos gondatlan magatartásként értékelt szabályszegések - az egyenetlen iszapfelszín kialakulásához kapcsolódó tétlenség, a süllyedésmérési pontok ki nem alakítása, az északi gát engedélyezett szint fölé magasítása, a semlegesítés leállítása, a technológiailag indokolatlan mennyiségű retúrvíz felhalmozása, a 6 g/l Na₂O koncentrációs küszöb átlépése, a katasztrófatervek aktualizálásnak elmaradása, a szabálytalan vízátszivattyúzások és valótlan hányóvízadat bejegyzések - esetében tisztában voltak ugyan magatartásuk lehetséges következményeivel, azzal, hogy egy esetleges gátszakadás esetén mekkora mennyiségű és milyen tulajdonságokkal bíró anyag szabadul el, amely veszélyeztetheti a környék településeit, azok lakosságát, de könnyelműen bíztak annak elmaradásában, míg a hanyagságként értékelt szabályszegések - az EKHE-től eltérő résztechnológiai változtatások bevezetése, a szintkiegyenlítés elvégzése a rendellenes süllyedés okainak feltárása nélkül, a megnövekedett szivattyúteltjesítmény észlelését követő nem cselekvés, valamint az ellenőrzés elmulasztása a diszpécser részéről - esetében e következmények lehetőségét az egyébként elvárható figyelem és körültekintés hiányában fel sem ismerték. Ekként, bár az érintett vádlottak szándékosan szegték meg a foglalkozási szabályokat, a közveszélyhez, mint eredményhez fűződő bűnösségük nem haladja meg a gondatlanság szintjét.

Mindezekre figyelemmel egyetértett a másodfokú bíróság a törvényszékkel az egyes szabálysértésekkel, mulasztásokkal kapcsolatban azzal, hogy azok egy része az elsőfokú bíróság által írtak szerint a luxuria, míg a másik része a negligentia körébe tartozik, azaz a tudatos gondatlannak ítélt szabályszegéseknél az érintett vádlottak tudata átfogta, hogy szabályszegésük, mulasztásuk veszélyhelyzetet eredményezhet, azonban könnyelműen bíztak annak elmaradásában, míg a hanyagság esetén az erre vonatkozó felismerésük az elvárható figyelem és körültekintés elmulasztása miatt nem következhetett be. Emiatt a közveszély előidézése kapcsán terhükre legfeljebb gondatlanság róható.

Itt utal az ítéletábra arra, hogy V. r. vádlott védőjének azon hivatkozása, miszerint a nem egyenetlen iszapfelszín kialakulásával kapcsolatos többlet szabálysértés megállapításával az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a vádon, nem megalapozott. Nem jelenti ugyanis a vádelv sérelmét, ha a bíróság a történeti tényállással összefüggésben olyan részleteket is megállapít, amelyet a vádirat az adott vádlott esetében nem tartalmazott. Az ügyész az V. r. vádlottat az üzemeltetésre vonatkozó szabályszegésekhez kapcsolódóan kialakult közveszélykórással vádolta, így az azzal összefüggő további szabályszegés megállapítása nem jelenti a vádelv sérelmét, a tényálláson belüli szabályszegések száma, illetve egy esetleges további szabályszegés megállapítása a büntetés kiszabása körében értékelendő.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy - I. r. vádlott kivételével - II. r., IV. r., V. r., VII. r., VIII. r. és XIII. r. vádlottak gátszakadást követően tanúsított magatartása a következmények enyhítésének az akadályozásának minősül, ami a riasztás elmulasztása, illetve a kiáramló folyadék erős maró hatásáról való nem tájékoztatás formájában valósult meg, és a törvényszék által kifejtett indokok mentén egyetértett az ítéletábra azzal is, hogy ezen bűncselekménynek a gondatlan alakzata, ami a vádlottak terhére róható.

Ugyanakkor I. r. vádlott cselekménye vonatkozásában a védelem a bizonyítékok felülmérlegelésére tett indítványt akkor, amikor tanú 336 vallomásának a fel nem használhatóságára, illetve ellentmondásosságára hívta fel a figyelmet, egyúttal az ő nyilatkozatainak elvetését és az I. r. vádlott vallomásának elfogadását szorgalmazva. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság a tanúnak azt a nyomozás során tett vallomását fogadta el, amelynek értelmében I. rendű vádlott őt arról tájékoztatta,

hogy nem kell megijedni, mert nem olyan lúgos ez a folyadék, mindez pedig összhangban áll az I. r. vádlottnak a katasztrófát követően a sajtónak adott nyilatkozataival, amelyben ugyancsak kisebbiteni igyekezett a gátszakadás hatását. Az I. r. vádlottnak azonban tisztában kellett lennie az anyag tulajdonságaival, annak lúgosságával, ennek ellenére a kiömlött anyag veszélyességét elhallgatva, azt lekicsinylő tájékoztatást adott, az ezzel járó következményekbe belenyugodva, így gyakorlatilag az ő magatartása már az eshetőleges szándék kategóriájába megy át.

II. r., IV. r., V. r. és VIII. r. vádlottak cselekményének minősítése kapcsán egyetértett az ítélet tábla a törvényszék álláspontjával, miszerint a magatartásuk, azaz a közveszélyokozás gondatlan előidézése, illetve a közveszély következményei enyhítésének gondatlan akadályozása ugyanabba az alaptényállásba illeszkednek, így természetes egységet képeznek. Ugyanakkor I. r. vádlott esetében az egyik cselekmény, a közveszély következményeinek az enyhítése szándékosan elkövetett, amely így heterogén anyagi halmazatban áll a közveszélyokozás gondatlan előidézésének vétségével.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a természetkárosítás vétségét és a környezetkárosítás vétségét - mely bűncselekmények az elkövetési tárgyak specialitására figyelemmel egyébként sem állhatnak egymással halmazatban, csupán látszólagos alaki halmazatot képeznek - a közveszélyokozás vétsége magába olvasztja, és ugyancsak törvényes a hulladékgyalogdás rendjének megsértése büntetnének minősítése, valamint a szándékos elkövetési magatartásának a gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségével, illetve az I. r. vádlott esetében a közveszélyokozás büntetvével is a halmazatban történő megállapítása.

Ugyanakkor az ítélet tábla utal arra, hogy az 1978. évi IV. törvény 259. § (2) és (3) bekezdése a bűncselekmény szándékos alakzatának minősített eseteit tartalmazza, míg a gondatlan alakzat minősítő körülményeit - a különösen nagy vagy ezt meghaladó vagyoni hátrány, valamint a halál okozása - az alapesetrel együtt az 1978. évi IV. törvény 259. § (4) bekezdése rögzíti. Erre tekintettel IV. r., VI. r., VIII. r. és XIV. r. vádlottak közveszélyokozás vétségeként értékelt cselekményeinek minősítéséből a (2) bekezdés b) pontjára és a (3) bekezdésre történő utalást mellőzte.

A 61/2008. BK véleményben foglaltakra figyelemmel ugyancsak mellőzte IV. r., VI. r., VIII. r. és XIV. r. vádlottak gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségeként értékelt cselekményeinek megnevezéséből a gondatlanságból elkövetett kitéltet, tekintve, hogy a bűnösségi alakzatot, azt, hogy a bűncselekmény szándékosan vagy gondatlanságból elkövetettnek minősül-e, általában nem kell feltüntetni, főszabály szerint csak akkor, ha egy vétségnek szándékos és gondatlan alakzata is van.

Szintén mellőzte III. r. és VII. r. vádlott tekintetében a rendelkező részben foglaltak szerint a felmentésre vonatkozó rendelkezéseket, e bűncselekmények miatt emelt vád alól ugyanis nincs helye külön felmentő rendelkezéseknek. III. r. vádlott közveszélyokozást megvalósító magatartása a törvényszék által kifejtett érvek mentén egységesen közveszélyokozás vétségének minősül, míg VII. r. vádlott esetében a Btk. 322. § (1) bekezdés 3. fordulat, (5) bekezdés 1. fordulat szerinti közveszélyokozás vétségét állapította meg a törvényszék, amellyel egyrészt a fentiek szerint természetes egységet képezne az egyébként a terhére meg nem állapítható szabályszegés hiányában a Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 1. fordulat szerinti közveszélyokozás vétségével, másrészt abba beleolvad a természetkárosítás vétsége és a környezetkárosítás vétsége, így ezek nem önálló bűncselekményként értékelendők.

Az időbeli hatály kérdésében az ítéletábra az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra helyezkedett. A törvényszék az általa bűnösnek kimondott vádlottak cselekményeit egységesen az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény szerint minősítette, illetve ezen büntető törvény alapján szabta ki velük szemben a büntetést. Ennek legfőbb oka, hogy a törvényszék lehetőséget látott az 1978. évi IV. törvény 45. § (2) bekezdésének alkalmazására, arra, hogy a bíróság a büntetés kiszabásánál irányadó körülményekre, különösen az elkövető személyiségére figyelemmel a törvényben előírtnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot állapítson meg. E rendelkezés alkalmazását azonban az ítéletábra a súlyosító körülmények számára és nyomatékára figyelemmel nem tartotta indokoltnak.

Mind az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 44. § szerint, mind az elbíráláskor hatályos Btk. 37. § (1) bekezdése szerint fogházban kell végrehajtani a szabadságvesztést, ha azt vétség miatt szabták ki, illetve mind az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 43. § a) pontja szerint, mind az elbíráláskor hatályos Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja szerint börtön a szabadságvesztés végrehajtási fokozata akkor, ha a szabadságvesztést büntett miatt szabták ki.

Emiatt, tekintettel arra, hogy az I. r., II. r., III. r. és V. r. vádlottakkal szemben a bíróság a szabadságvesztést büntett miatt szabta ki, annak végrehajtási fokozata mindkét büntető törvény alapján börtön, azonban vonatkozásukban a kedvezőbb feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések alapján nem az elkövetéskor hatályos, hanem az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései az irányadók. Mindezekre figyelemmel az ítéletábra ezen vádlottak cselekményeit a jelenleg hatályos Btk. alapján bírálta el.

Az elsőfokú bíróság a súlyosító és enyhítő körülményeket hiánytalanul vette számba. Külön kiemelés igényel, mint nyomatékos enyhítő körülmény az időmúlás. Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikkelye szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság tisztességesen, ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Magyarország Alaptörvénye is hasonlóképpen rendelkezik a XXVIII. cikkben, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el, illetve ugyanezen elvek mentén fejtette ki álláspontját az Alkotmánybíróság is a 2/2017. (II.10.) AB határozatában.

A bíróságnak ezért - figyelemmel a nemzetközi jog és az Alaptörvény rendelkezéseire, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatára - a jelentős, tíz évet meghaladó időmúlást mindenképpen értékelnie kellett a büntetés kiszabása során. Mindezek alapján a jelentős időmúlásra figyelemmel egyetértett az ítéletábra a törvényszékkel abban, hogy I. r., II. r. és V. r. vádlott vonatkozásában lehetőség van a terheltek javára az irányadó középértéktől való jelentős eltérésre és a szabadságvesztés büntetés törvényi minimum közelében való megállapítására, míg III. r., VI. r., VIII. r. vádlottak esetében a büntetés törvényi minimumban történő megállapítására, IV. r. vádlott esetében pedig az 1978. évi IV. törvény (2) bekezdés c) pontjának alkalmazására, valamint a III. r. vádlott esetében a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján, a IV. r., VI. r. és VIII. r. vádlott esetében az 1978. évi IV. törvény 89. § (1) és (2) bekezdése alapján a szabadságvesztés felfüggesztésére.

Úgy az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) bekezdése, mint a Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. Emellett azonban figyelemmel kell lenni a büntetés a generális és a speciális prevenció céljaira, továbbá szem előtt

kell tartani a büntetés egyéniesítésének és a fokozatosságnak az elvét, valamint az ítélet belső arányosságának és a tetтарыыos büntetэskiszabásnak a követelményét.

Mindezen büntetэskiszabási elvekre figyelemmel az ítéлötábla egyetértett a fellebbviteli főügyэsséggel abban, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított joghátrányok nem alkalmasak a törvényben rögzített általános és különös büntetési célok elérésére, nem kellően differenciáltak és nem felelnek meg a büntetések arányosságának követelményének sem. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elkövetett szabályszegések számára, súlyára és következményeire is figyelemmel az I. r., II. r., III. r., IV. r., V. r., VI. r. és VIII. r. vádlottak büntetését - Magyarország legsúlyosabb ipari katasztrófájának, ezzel együtt 8 ember halálának előidézésében betöltött szerepükhöz igazodóan - a rendelkező részben írtak szerint súlyosította.

A másodfokú bíróság III. r., IV. r., VI. r., VIII. r. és XIV. r. vádlottak esetében az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést mellőzte, tekintettel arra, hogy a törvényszék által felhozott indokokkal szemben a megvalósított бűncselekmények jellegére és következményeire figyelemmel a terheltek arra nem érdemesek.

Észlelte az ítéлötábla, hogy a törvényszék tanú 270 magánfél polgári jogi igényéről nem rendelkezett, ugyanakkor azt a másodfokú bíróság a Be. 560. § (1) bekezdés l) pontja alapján egyéb törvényes útra utasította.

Egyértett az ítéлötábla a védő álláspontjával, miszerint VII. r. vádlott magatartásának megítéléséhez nem volt szükség szakértői bizonyításra, ezért őt a szakértői díjakat tartalmazó бűнügyi költség egyetemleges megfizetésére vonatkozó kötelezés alól a Be. 574. § (2) bekezdésére figyelemmel mentesítette.

Mindezekre tekintettel az ítéлötábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, további rendelkezéseit azonban - mivel azok törvényesek voltak - a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy 561. § (2) bekezdés b) pontjára és a Be. 184. § (2) bekezdés e) pontjára figyelemmel pontosította VII. r., X. r., XI. r. és XV. r. vádlott személyazonosító igazolványának számát, valamint I. r. vádlott zár alá vétellel érintett bankszámlájának számát.

Nem osztotta ugyanakkor a másodfokú bíróság a fellebbviteli főügyэsség álláspontját a lefoglalt бűнjelekre vonatkozó rendelkezés pontosítása vonatkozásában, a törvényszék által hivatkozott бűнjeljegyzékek alapján ugyanis pontosan beazonosíthatóak a бűнjelek, ekként az azokkal kapcsolatos rendelkezések is végrehajthatóak. Emellett egyetértett az ítéлötábla a törvényszék azon álláspontjával is, hogy IV. r., VI. r. és VII. r. vádlottakkal szemben a terhükre rótt бűncselekmény tárgyi súlyához képest aránytalan lenne az őket külön terhelő teljes бűнügyi költség megfizetésére kötelezés, így vonatkozásukban a Be. 574. § (5) bekezdésében írt rendelkezés alkalmazható.

Az ítéлötábla a kirendelt védők jelenléti díjával kapcsolatban a másodfokú eljárásban felmerült бűнügyi költség megfizetésével összefüggésben a Be. 574. § (3) bekezdés I. fordulata alapján rendelkezett, és megállapította, hogy az az állam terhén marad.

Győr, 2019. december 13.

Dr. Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke

. Élő András sk.
előadó bíró

. Vajda Edit sk.

bíró

Záradék:

Ez az ítélet és ezáltal a Győri Törvényszék 2019. február 4. napján kelt B.101/2017/77. számú ítéletének meg nem változtatott része I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r., X.r., XI.r., XIII.r., XIV.r. és XV.r. vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Győr, 2019. december 13.

.Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke